

Begroting 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
Nota van aanbieding	2
Leeswijzer.....	9
Beleidsbegroting	11
Programma 1 Inwoner	12
Wat mag het kosten?.....	13
Thema 1.1 Preventie	14
Thema 1.2 Onderwijs	18
Thema 1.3 Zorg en activering.....	21
Programma 2 Leefomgeving	24
Wat mag het kosten?.....	26
Thema 2.1 Ruimte, leefomgeving en groen.....	27
Thema 2.2 Klimaat, milieu en energie	34
Thema 2.3 Veiligheid en crisisbeheersing.....	38
Programma 3 Bedrijvigheid.....	40
Wat mag het kosten?.....	41
Thema 3.1 Bedrijvigheid	42
Programma 4 Bestuur en organisatie	45
Wat mag het kosten?.....	45
Thema 4.1 Bestuur	46
Thema 4.2 Dienstverlening	48
Algemene dekkingsmiddelen en overhead.....	50
Wat mag het kosten?.....	50
Thema 5.1 Algemene dekkingsmiddelen	51
Thema 5.2 Overhead.....	55
Paragrafen.....	59
Paragraaf Lokale heffingen	60
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	63
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	70
Paragraaf Financiering	74
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	76
Paragraaf Verbonden partijen	81
Paragraaf Grondbeleid.....	84
Paragraaf Wet Open Overheid.....	86
Financiële begroting.....	87
Overzicht van baten en lasten	88
Totaaloverzicht van baten en lasten van alle taakvelden.....	97
Totaaloverzicht van incidentele baten en lasten	103
Geprognosticeerde balans	106
EMU saldo	111
Bijlagen.....	112
Bijlage 1: Beleidsvoornemens	112
Bijlage 2: Bezuinigingsmonitor.....	115
Bijlage 3: Risicokaart	116

Hierbij ontvangt u de programmabegroting 2024 van het zojuist aangetreden, nieuwe college van burgemeester en wethouders. Met het recent vastgestelde bestuursakkoord 'Goirle: Samen Bouwen' gaf uw raad de richting aan waarop wij nu met elkaar verdergaan. Deze richting zal vanzelfsprekend invloed hebben op de beoogde maatschappelijke effecten, doelen en resultaten die u in deze begroting zult teruglezen. We komen daar in aanloop naar 2024 op terug wanneer we u het Uitvoeringsprogramma aanbieden.

Algemene ontwikkelingen

De huidige tijd kenmerkt zich door complexe, omvangrijke en vaak mondiale opgaven. Denk alleen al aan de woningbouwopgave, klimaatopgave, het bestrijden van ondermijnende criminaliteit of de opvang van vluchtelingen naar aanleiding van oorlogen of natuurrampen. Die opgaven vertalen zich landelijk en regionaal en hebben invloed op het lokale takenpakket van gemeenten.

Landelijk hebben we te maken met een demissionair kabinet en bereiden we ons voor op nieuwe verkiezingen in een vernieuwd politiek speelveld. De Provincie Noord-Brabant heeft inmiddels een bestuursakkoord. En ook lokaal mogen we sinds 29 augustus jl. stellen dat ook Goirle politiek bestuurlijk weer verder kan. Dat is ook nodig, want er ligt een aantal belangrijke onderwerpen waarover besluitvorming in de raad moet plaatsvinden.

We weten dat we, zodra de inkt van deze begroting droog is en deze voor besluitvorming in de raad voorligt zijn ingehaald door de tijd: de dynamiek en snelheid van veranderingen is aanzienlijk. Denk alleen al aan het feit dat een nieuw kabinet zich nog moet buigen over de herziening van de financiële verhoudingen tussen het Rijk en gemeenten. Het kabinetsbeleid dat in 2026 een 'ravijnjaar' heeft veroorzaakt is niet in lijn met de toename van het takenpakket waarvoor gemeenten aan de lat staan. De uitkomsten van die herziening kunnen een grote impact hebben op de opgaven, ambities en taken welke we met deze en toekomstig begrotingen voor Goirle willen oppakken.

Bestuursakkoord, uitvoeringsprogramma en de begroting 2024

Op 29 augustus 2023 stelde de raad van de gemeente Goirle het bestuursakkoord 'Goirle: Samen Bouwen' vast. Dat bestuursakkoord is een aangepaste versie van het vorige bestuursakkoord. De nieuwe coalitie heeft dat op hoofdlijnen behouden, maar daar nieuwe accenten in gelegd, passend bij een (deels) nieuwe coalitie. Daarmee ligt er een nieuw koersdocument, waarop ook het Uitvoeringsprogramma van het college nog zal worden geactualiseerd.

Het uitvoeringsprogramma is normaliter de basis voor de producten in de P&C cyclus. Het nieuwe bestuursakkoord kwam te laat om nog vóór de begroting 2024 te kunnen vertalen naar een realistisch, uitvoerbaar en (financieel) haalbaar Uitvoeringsprogramma. Dat moet nog gebeuren. Het bestuursakkoord bevatte de opdracht om de 'Investeringsagenda grote projecten' en de 'taakstellende bezuinigingen' in deze begroting 2024 te verwerken. Dat hebben we gedaan, om daarbij onmiddellijk de kanttekening te plaatsen dat de opdracht uit hetzelfde bestuursakkoord om 'de opdrachten uit het bestuursakkoord te vertalen in een realistische, financiële meerjarenprognose' vanwege de timing in het begrotingsproces nog niet kon worden uitgevoerd.

Bij het aanbieden van het Uitvoeringsprogramma door het college zal daarover meer duidelijk worden en zullen we, waar nodig, voorstellen voor bijstelling doen die vervolgens in de toekomstige P&C producten moeten landen. Hierdoor houden we zicht op een stabiel evenwicht waarin taken, opgaven, ambities maar ook inkomsten en uitgaven met elkaar in balans zijn én blijven. Ook de verhouding tussen benodigde en beschikbare ambtelijke formatie wordt daarin meegewogen.

Financiële uitgangspositie voor de begroting

Op het moment van aanbieden van deze begroting was de Septembercirculaire nog niet bekend en doorgerekend. De verwachting is dat deze beleidsarm zal zijn vanwege het demissionaire kabinet. Over de gevolgen informeren we u met een raadsinformatiebrief die we u vóór de begrotingsvaststelling zullen aanbieden. Op die manier kunt u de consequenties ervan betrekken in de begrotingsbehandeling.

Het Ravijnjaar voor 2026 dreigt nog steeds. Ook staat de herijking van het gemeentefonds nog op de agenda en blijft de herziening van het jeugdstelsel en de normeringssystematiek een risico voor onze toekomstige inkomsten. Wij verwachten niet eerder dan in de circulaires van 2024 daarover meer informatie.

In onderstaande tabel laten we u zien hoe de uitgangspositie voor de nieuwe beleidsvoornemens uit de begroting 2024 is opgebouwd. Startpunt is het meerjarenperspectief van de begroting 2023, geactualiseerd op tussentijdse besluitvorming én de 1e bestuursrapportage 2023.

(bedragen x € 1.000 / V=Voordelig N=Nadelig)

Ontwikkeling begrotingssaldo	2024	2025	2026	2027
Saldo primaire begroting 2023-2027	2.521 V	3.957 V	1.027 V	1.308 V
Effect afschaffing hondenbelasting / niet verhogen toeristenbel.	86 N	88 N	89 N	89 N
Saldo vastgestelde begroting 2023 incl. moties/amendementen	2.435 V	3.869 V	938 V	1.219 V
Effect septembercirculaire 2022	268 V	199 V	1.081 V	905 V
Effect decembercirculaire 2022	45 N	39 N	46 N	46 N
Effect Bestuursrapportage 2023 (incl meicirculaire 2023)	1.098 V	1.857 V	473 V	1.571 V
Saldo begroting na Bestuursrapportage 2023	3.756 V	5.885 V	2.446 V	3.649 V

Begrotingsopstelling en de (nieuwe) beleidsvoornemens

In de voorliggende begroting 2024 hebben wij daarop de volgende beleidsvoornemens financieel verwerkt:

Ad 1. Oorspronkelijke Perspectiefnota 2024

Ondanks het feit dat uw raad slechts kennis nam van de Perspectiefnota 2024 en deze niet vaststelde, hebben wij gemeend er goed aan te doen de financiële consequenties ervan in de begroting 2024 op te nemen. We volgden daarmee een deel van het VNG-begrotingsadvies 2024 om inzichtelijk te maken welke meerjarige lasten we voorzien om aan ambities, opgaven en taken invulling te geven. Voor een uitsplitsing van bedragen en toelichting op de onderwerpen verwijzen wij u naar de Perspectiefnota 2024.

Ad 2. Bestuursakkoord Goirle: Samen Bouwen

In het bestuursakkoord staat een aantal onderwerpen waarvoor door de raad opdracht is gegeven deze in de begroting 2024 te verwerken. Dat hebben we gedaan. De consequentie daarvan is wel dat het bestuursakkoord ons noodzaakte om het VNG-advies deels weer los te laten, met name in relatie tot het inboeken en verwerken van nog niet geconcretiseerde taakstellingen om een sluitende begroting te presenteren. Ook bevatte het akkoord onderwerpen waarop werd afgeweken van de Perspectiefnota 2024. Die maken we hier inzichtelijk.

Ad 3. Begrotingsuitgangspunten 2024 (raadsbesluit 20 juni 2023)

Op 20 juni 2023 stelde de raad de uitgangspunten voor de begroting 2024 vast. Deze uitgangspunten zien o.a. toe op de te hanteren inflatiepercentages, reken- en omslagrentepcentages. De uitgangspunten zijn financieel vertaald, de bedragen werken cumulatief door in volgende jaren en worden bij het vaststellen van de begrotingsuitgangspunten 2025 opnieuw herijkt.

Ad 4. Nieuwe beleidsvoornemens/ambtelijke input bestuursakkoord

Daarnaast hebben we voor een aantal onderwerpen zelf het initiatief genomen deze in de begroting op te nemen. De oorsprong ligt dan bijvoorbeeld in actuele ontwikkelingen, maar ook een globale screening van het bestuursakkoord. Vanwege de beperkte tijd konden we daarin nog niet compleet en uitputtend zijn: de

vertaling naar een realistische, financiële meerjarenraming en het onderzoek naar realiseerbaarheid en uitvoerbaarheid van ambities en doelen moet nog plaatsvinden. Bij de themaramingen in het boekwerk lichten we de verwerkte onderwerpen toe.

Dit leidt tot de volgende meerjarensaldi:

(bedragen x € 1.000 / V=Voordelig N=Nadelig)

Ontwikkeling begrotingssaldo	2024	2025	2026	2027
Saldo begroting na Bestuursrapportage 2023	3.756 V	5.885 V	2.446 V	3.649 V
BIJ Begrotingsmutaties na Burap 2023:				
Oorspronkelijke totalen PPN 2024 (raad 20-6-2023)	2.796 N	4.957 N	5.544 N	5.210 N
Mutaties PPN o.b.v. doorrekening nieuw bestuursakkoord:				
1. Formatie	750 V	750 V	750 V	750 V
1a. Bestuurskrachtonderzoek	50 N			
2. Mill-Hill (dekking voor investering 20 mln. i.p.v. 40 mln.)		563 V	1.119 V	1.105 V
3. Beeindiging subsidie Zwembad medio 2026			95 V	189 V
4. Onderzoek haalbaarheid regionaal zwembad	30 N			
5. Geluidswal (dekking voor realisatiekosten ad 7,7 mln.)		212 N	421 N	415 N
6. Bezuinigingen Sociaal Domein (na aftrek bezuin. Burap 2023)	1.500 V	2.000 V	2.500 V	2.500 V
7. Bezuiniging overige Domein			500 V	500 V
Uitgangspositie begroting inclusief PPN/Bestuursakkoord	3.130 V	4.030 V	1.445 V	3.068 V
BIJ Begrotingsmutaties na PPN/Bestuursakkoord:				
Actualisatie ramingen o.b.v. uitgangspunten begroting	233 V	1.578 V	1.397 V	1.950 N
<u>BIJ: Besluitvorming college:</u>				
Informatieveiligheid	112 N	112 N	112 N	112 N
Formatieplan 2024 (excl. indexatie)	709 N	709 N	709 N	709 N
Dekking formatie (CDOKE-gelden energietransitie) excl. index	328 V	328 V		
<u>BIJ: Aanvullend nieuwe beleidsvoornemens:</u>				
Buitenruimte - IMBK-rapport Antea	400 N	550 N	700 N	700 N
Soortenmanagementplan (SMP) -Wet natuurbesch.(Wnb)	100 N	100 N	100 N	
<u>BIJ: Aanvulling doorrekening bestuursakkoord:</u>				
Stelpost voorlopige bezuiniging formatie (bestuursakkoord)	381 V	381 V	709 V	709 V
Onderzoek realisatie bezuiniging Sociaal Domein	200 N	50 N		
implementatie wetgeving Volkshuisvesting	100 N			
Parkeren, evaluatie Blauwe zone	30 N			
Saldo Begroting 2024 - 2027	2.421 V	4.796 V	1.930 V	306 V

De begroting 2024 sluit met een voordelig exploitatieresultaat van afgerond € 2,4 mln. Ook de meerjarenraming vertoont overschotten.

De gepresenteerde cijfers in de meerjarenraming zijn allen positief en lijken daardoor ruimte te bieden voor aanvullende beleidsvoornemens en de daarbij behorende financiële consequenties. Deze saldi behoeven echter een belangrijke kanttekening.

Onze beschikbare financiële ruimte is onzeker, o.a. vanwege grote ontwikkelingen in Den Haag op het gebied van gemeentefinanciën (bv. herverdeling gemeentefonds) maar ook de realisatie van de ingeboekte taakstellingen. Beiden vormen een onzekerheid op het moment dat de raad over investeringsvoornemens moet besluiten. Evenals vele andere gemeenten hopen we uiteraard dat het Rijk alsnog een oplossing biedt om vanaf 2026 meer stabiliteit en lange termijn zekerheid in de inkomsten te verkrijgen. Voor een gezond financieel beleid geldt echter dat we geld pas uitgeven als we het hebben. Dat vergt van raad en college voor alle investeringsvoornemens en de timing daarvan in de komende jaren een kritische blik, waarbij de langjarige en reële dekking hét aandachts- en zorgpunt blijft.

Structureel versus incidenteel begrotingsaldo

Voor een financieel gezonde gemeente geldt dat structurele uitgaven moeten kunnen worden gedekt door structurele inkomsten. Daarom toetst de Provincie de begroting o.a. op het structureel en reël begrotingsaldo.

We bereken dit als volgt:

	<i>bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027
Begrotingssaldi		2.421	4.796	1.930	306
Saldo incidentele baten/lasten		1.275	132	100	1.576
Structureel begrotingsaldo		3.696	4.928	2.030	1.882
Stelpost bezuiniging Sociaal domein		-1.500	-2.000	-2.500	-2.500
Stelpost bezuiniging overige domeinen				-500	-500
Stelpost herstel balans formatie-werk (inclusief index)		-399	-421	-754	-784
structureel en reël begrotingsaldo		1.797 V	2.507 V	1.724 N	1.901 N

Vanwege het feit dat de jaren 2024 en 2025 een positief structureel en reël begrotingsaldo laten zien blijft op dit moment het gebruikelijke repressieve toezicht van toepassing.

Budgetrecht van de raad - themaramingen

De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de totale baten en lasten per thema¹. De omvang en samenstelling daarvan leest u aan het eind van elk thema in de tabel. Onder elke thematabel treft u een specificatie van de middelen voor beleidsvoornemens en -bijstellingen waarvan het college voorstelt deze in de themaramingen van de begroting 2024 en eventueel de meerjarenraming op te nemen.

¹ Art 5.1 Financiële verordening gemeente Goirle 2019

Investeringsvoornemens

Voor 2024 vragen we de raad om een bedrag van afgerond € 3,4 mln. ter beschikking te stellen (zie onderstaande tabel). Autorisatie van de investeringskredieten in latere jaarschijven vindt plaats bij de begrotingsbehandeling van dat betreffende jaar. Wel houden we in de meerjarenraming al rekening met de daarmee samenhangende kapitaallasten.

(bedragen x € 1.000)

Thema	Cat.*	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1.1			60			
1.1	A		60			
1.1	A	Sport - investeringen diverse accommodaties	60			
2.1			1.939	1.414	1.440	1.440
2.1	A		1.939	1.414	1.440	1.440
2.1	A	Herplant bomen	100			
2.1	A	Infraplan wegen	1.262	1.287	1.313	1.313
2.1	A	Openbare verlichting	227	127	127	127
2.1	A	Proeftuin Nieuwkerksbaantje	350			
2.2			1.450	1.450	1.450	1.450
2.2	A		1.450	1.450	1.450	1.450
2.2	A	Infraplan riolering	1.450	1.450	1.450	1.450
Totaal			3.449	2.864	2.890	2.890

Budgetrecht van de raad - investeringskredieten

De raad heeft ook de mogelijkheid om aan te geven voor welke van de voorgenomen investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het krediet wil ontvangen². Bijvoorbeeld omdat voor een investeringsvoornemen een bredere afweging en discussie in de raad nodig of wenselijk is, of omdat nog meer onderzoek of informatie nodig is. De in de begroting opgenomen investeringsvoornemens die voortkomen uit het nieuwe bestuursakkoord moeten nog worden onderzocht op uitvoerbaarheid, realiseerbaarheid en (financiële) haalbaarheid. Daarom heeft het college een aantal van die investeringskredieten geclassificeerd als B-kredieten en zegt toe daarvoor sowieso een apart raadsvoorstel aan de raad aan te bieden. Dit is in principe ook gedaan voor de investeringsvoornemens zoals opgenomen in de Perspectiefnota 2024.

² Art. 5.2 Financiële verordening gemeente Goirle 2019

Van de volgende B-kredieten zijn de kapitaallasten ook in de begroting verwerkt:

(bedragen x € 1.000)

Thema	Cat.*	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1.1			2.336	155	155	85
1.1	B		2.336	155	155	85
1.1	B	Openbare bibliotheek, inrichting	250			
1.1	B	Sport - investeringen diverse accommodaties	2.086	155	155	85
1.2				20.000	1.242	11.180
1.2	B			20.000	1.242	11.180
1.2	B	Mill Hill		20.000		
1.2	B	't Schrijverke (voorber.krediet)			1.242	
1.2	B	't Schrijverke (nieuwbouw)				11.180
2.1				8.450	3.483	
2.1	B			8.450	3.483	
2.1	B	Geluidwerende voorz. A58 - voorbereiding		750		
2.1	B	Geluidwerende voorz. A58 - realisatie		7.700		
2.1	B	CC Jan van Besouw - vervanging installaties			2.325	
2.1	B	CC Jan van Besouw - vervanging inventaris			1.158	
Totaal			2.336	28.605	4.880	11.265

Financiële positie breder beschouwd

Voor beoordeling van de financiële positie kijken wij verder dan alleen naar het (structurele) saldo van de meerjarenraming. Indicatoren als de ontwikkeling van de reserves en schulden (schuldquote, solvabiliteit, etc.), belastingdruk, het perspectief op de grondexploitaties en inschatting van risico's zijn onderdeel van het oordeel over de financiële positie. Onze reserves nemen in de loop van deze raadsperiode toe. Het weerstandsvermogen in de begroting 2024 blijft ruim boven de door de raad vastgestelde norm.

Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen

In het bestuursakkoord is het voornemen opgenomen om de komende jaren fors te bezuinigen. Daarmee kunnen we ons voorbereiden op de verwachte vermindering van inkomsten van het Rijk. Ook kan er een ombuigingsbehoefte aan ten grondslag liggen: een beleidsinhoudelijke overweging uit het bestuursakkoord om beschikbare middelen de komende jaren anders te besteden.

In de begroting is het bezuinigingsvoornemen uit het bestuursakkoord verwerkt als een taakstelling: een opgave die voor de langere termijn wordt opgelegd. Opvallend daarbij is dat de financiële effecten al op korte termijn tot resultaat moeten leiden. Voordat realisatie een feit is, moet eerst onderzoek naar haalbaarheid en uitvoerbaarheid plaatsvinden. Het is goed denkbaar dat bovendien beleidsinhoudelijke afwegingen aan de raad moeten worden voorgelegd en keuzes moeten worden gemaakt. Pas daarna kunnen mogelijk positieve financiële effecten worden gerealiseerd en kan de bezuiniging reëel worden gemaakt en concreet op de baten en lasten van de begroting worden verwerkt.

Risico's en onzekerheden

Voor een goed oordeel over de financiële positie van Goirle is het belangrijk om inzicht te hebben in de risico's. In de paragraaf weerstandsvermogen vermelden we de omvang van de geïnventariseerde risico's en zetten we deze af tegen het beschikbare weerstandsvermogen. Naast de eerder gemelde onzekerheden over onze toekomstige inkomsten en meerjarenramingen gelden het na-ijl effect van de coronapandemie, inflatie, prijsstijgingen, grondstoffen schaarste, de stikstofproblematiek en arbeidsmarktontwikkelingen als belangrijke algemene risico's voor Goirle.

Belastingdruk

De lokale lastendruk wordt bepaald door de som van de onroerendezaakbelastingen, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Overeenkomstig de door de raad vastgestelde uitgangspunten voor de begroting stijgt de onroerendezaakbelastingen met het inflatiepercentage over de periode mei 2022 - mei 2023. Dat brengt een verhoging van 4,22 % met zich mee. De lasten voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing stijgen met 3,9 %. In de paragraaf lokale heffingen gaan we verder in op de verschillende belastingopbrengsten.

Programmaplan

De uitwerking naar ambities en beoogde resultaten voor 2024 en verder is in het programmaplan opgenomen. We onderscheiden in deze begroting vier programma's en het overzicht van algemene dekkingsmiddelen en overhead.

Programma 1 Inwoner

Programma 2 Leefomgeving

Programma 3 Bedrijvigheid

Programma 4 Bestuur en organisatie

Algemene dekkingsmiddelen en overhead

Bij de verschillende thema's binnen de programma's hebben wij in deze begroting verplichte en aanvullende lokale indicatoren opgenomen. Hiermee geven wij extra stuurinformatie bij de ambities en activiteiten op die thema's. Het ontwikkelen en verbeteren van indicatoren is een continu proces. Niet alle jaren zijn voorzien van een cijfer of percentage, omdat instanties sommige indicatoren eens per twee of vier jaar meten. Alle indicatoren die bekend zijn, zijn in deze begroting verwerkt.

Gewijzigde Themabenoaming programma 2

Ten opzichte van voorgaande jaren zijn er nieuwe, meer tot de verbeelding sprekende, namen gekozen voor de 3 thema's van programma 2 Leefomgeving:

2.1 Ruimte, leefomgeving en groen (was: Slim omgaan met ruimtegebruik)

2.2 Klimaat, milieu en energie (was: Verstandig omgaan met natuurlijke bronnen)

2.3 Veiligheid en crisisbeheersing (was: Zorg voor veilige leefomgeving)

De peildatum BBV-indicatoren is begin augustus 2023.

Meerjarenraming

Met ingang van de Begroting 2024 vermelden we in het Programmaplan, per programma en thema, ook de meerjarenraming. Hierdoor is direct de meerjarige doorkijk zichtbaar. Hieronder het voorbeeld van programma 1. Inwoner.

1. Inwoner bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begr. 2023 na wijz.	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
Lasten	34.181	39.554	34.415	34.715	34.869	36.283
Baten	7.486	11.095	6.401	6.421	6.439	6.060
Saldo programma	26.695 N	28.459 N	28.014 N	28.294 N	28.431 N	30.224 N
Reserve-storting	438	400	800	400	-	-
Reserve-onttrekking	837	1.257	203	251	272	178
Resultaat	26.296 N	27.602 N	28.611 N	28.443 N	28.158 N	30.046 N

De bepaling van het nadelige (N) of voordelige (V) saldo komt tot stand door de som van:

de lasten (altijd nadelig),

de baten (altijd voordelig),

de reserve-stortingen (altijd nadelig)

de reserve-onttrekkingen (altijd voordelig).

Paragrafen

De zeven paragrafen geven op specifieke onderwerpen verdiepende informatie over de beleidsthema's van de programma's heen. Daarmee geven de paragrafen een belangrijk inzicht in de (financiële) positie van de

gemeente. De paragrafen zijn verplicht voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), ook inhoudelijk stelt het BBV eisen.

Financiële begroting

Ook in de financiële begroting hanteren we het vertrouwde model. Belangrijk is het overzicht van de thema's en de taakvelden met de baten en lasten. In de financiële verordening is bepaald dat de gemeenteraad op het niveau van de thema's de financiële begroting vaststelt en daarmee het college autoriseert tot het doen van uitgaven. De grote afwijkingen in de lasten en baten worden per thema toegelicht.

Snel navigeren in het boekwerk

Achter de voetnoot linksonder iedere pagina met de tekst "Gemeente Goirle – Begroting 2024" zit een hyperlink (koppeling) naar de inhoudsopgave. Daarop klikken brengt u meteen terug naar de inhoudsopgave waardoor u snel in het boekwerk kunt navigeren.

Legenda

- In de financiële overzichten zijn voordelen aangeduid met de letter "V" en nadelen met de letter "N".
- De bedragen in de tabellen en grafieken worden, tenzij anders vermeld, afgerond in duizenden euro's. Optellingen kunnen een beetje afwijken door afrondingen.
- De toelichting op de verschillen is op hoofdlijnen (zie Financiële begroting bij Overzicht van baten en lasten). De afwijkingen per Taakveld groter dan € 25.000 of politiek relevant worden toegelicht.
- De gepresenteerde begrotingscijfers 2023 zijn inclusief begrotingswijzigingen tot en met de raadsbesluiten van 11 juli 2023 én inclusief de burap 2023 die naar verwachting in de raadsvergadering van 10 oktober 2023 wordt vastgesteld (Eventueel afwijkende besluitvorming bij vaststelling van de burap verwerken we in een eerste begrotingswijziging 2024).

Ambities en doelstellingen

De visie Goirle GLANST 2022-2026 is de basis voor de ambitie en doelstellingen binnen het programma Inwoner. De gemeente Goirle werkt samen met de Gôolse gemeenschap aan een doenerig dorp waar het goed toeven is. Een gemeente waar jeugd gezond en veilig opgroeit en volwassenen fysiek en mentaal gezond ouder worden in een gezonde en veilige leefomgeving. We zetten in op positieve gezondheid, normaliseren, preventie en een gezonde sociale basis met financieel evenwicht.

Voor het behalen van de ambitie hebben we de volgende doelstellingen:

a. Bevorderen maatschappelijke participatie

Maatschappelijke participatie betekent in Goirle meedoen in een gemeente waarin inwoners elkaar kunnen ontmoeten, kennen en ondersteunen.

b. Vergroten zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid is het vermogen van iemand om zichzelf te redden op alle levensterreinen met zo min mogelijk professionele ondersteuning en zorg. Iemand kan eigen problemen oplossen en weet zich zo zelfstandig mogelijk te redden.

c. Versterken van de kracht van de samenleving

In Goirle zijn tal van burgerinitiatieven en zetten veel vrijwilligers zich in voor elkaar, de wijk of onze gemeente. Op allerlei manieren ontmoeten, kennen en ondersteunen inwoners elkaar. Dit versterkt de kracht van de samenleving en zorgt ervoor dat inwoners het beste uit zichzelf kunnen halen.

Zicht en grip op het sociaal domein

We ronden in het eerste kwartaal van 2024 het programma Grip op het sociaal domein af. Na het eerste kwartaal zullen alle uitkomsten van het programma onderdeel worden van de reguliere taken binnen het sociaal domein. Wel gaan we de opdracht van het programma verbreden en verscherpen met een opdracht tot het onderzoeken van de mogelijkheden en haalbaarheid van de voorgenomen bezuinigingen in het Sociaal domein, zoals vernoemd in het bestuursakkoord. Hiermee starten we in het 4e kwartaal 2023. Dit loopt door in 2024.

Regionale inkoop

In 2024 wordt er een vervolg gegeven aan het inrichten van de governance wmo rondom de regionale inkoop. Het programmateam dat zorg draagt voor de inbedding van de gehele regionale inkoop blijft ook nog in 2024 nodig. Voor wmo-begeleiding verwachten we voor 2024 nog geen verlaging van de totale kosten.

Regiovervoer

De kosten van het regiovervoer stijgen. Dit wordt veroorzaakt door een (landelijke) toename van het leerlingenvervoer en de verwachting is een toename aan Wmo-ritten als het Wmo vervoer weer kan rijden in de spitsuren. Door het tekort aan chauffeurs moet de beschikbare capaciteit nog worden ingezet voor het leerlingenvervoer. Zodra het mogelijk is wordt het Wmo vervoer in de spitstijden weer opengesteld. We blijven in regionaal verband maatregelen treffen om het regiovervoer efficiënt te organiseren en de kosten te beperken.

Voorliggend veld

In juli 2022 is het Dorpsteam gelanceerd. De beoogde effecten en afgesproken maatschappelijke effecten zijn nog niet zichtbaar geworden. Hierover worden bestuurlijke gesprekken gevoerd en is een verbetervoorstel gemaakt. Bijkomstig risico van het uitblijven van de maatschappelijke effecten is dat de druk op de Jeugdhulp

en Wmo-voorzieningen (thema 1.3) nog niet afnemen in 2024. Door het uitblijven van een sterkere sociale basis is het afschalen van de zorg nog niet zichtbaar.

Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Voor dit programma zijn dat de volgende organisaties:

- GGD Hart voor Brabant
- Regio Hart van Brabant
- Diamantgroep
- Midpoint
- Regionale Ambulance Voorziening

Thema-indeling

De beoogde resultaten die moeten bijdragen aan realisatie van de doelstellingen hebben we in dit hoofdstuk aan de hand van de navolgende thema's geformuleerd:

- 1.1 Preventie
- 1.2 Onderwijs
- 1.3 Zorg en activering

Wat mag het kosten?

1. Inwoner bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begr. 2023 na wijz.	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
Lasten	34.181	39.554	34.415	34.715	34.869	36.283
Baten	7.486	11.095	6.401	6.421	6.439	6.060
Saldo programma	26.695 N	28.459 N	28.014 N	28.294 N	28.431 N	30.224 N
Reserve-storting	438	400	800	400	-	-
Reserve-onttrekking	837	1.257	203	251	272	178
Resultaat	26.296 N	27.602 N	28.611 N	28.443 N	28.158 N	30.046 N

Thema 1.1 Preventie

Te behalen resultaten

Tot en met 2026 ontvangen we voor de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) middelen voor het stimuleren van gezondheid, sport en bewegen, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis in één specifieke uitkering (SPUK). Deze doelen sluiten naadloos aan op de speerpunten van Goirle Glanst. Een deel van dit geld is bedoeld om al bestaande inzet – zoals bijvoorbeeld Kansrijke Start en de combinatiefunctionarissen sport en cultuur - voort te zetten. Het andere deel is bedoeld om een impuls te geven aan de samenwerking in de verschillende ketens en om projecten en concrete activiteiten te organiseren. Hiervoor is het integrale plan van aanpak GALA 2024-2026 opgesteld.

- *Tegengaan van eenzaamheid*

Eenzaamheid zien we terugkomen bij verschillende groepen inwoners. Dit zien we in de monitor van de GGD voor jeugd en volwassenen en vanuit gesprekken met onze samenwerkingspartners. In 2024 is het taboe rondom eenzaamheid verminderd en hebben onze inwoners handvatten en oplossingen gekregen die vereenzaming terugdringt en/of voorkomt. Vanuit het GALA geven we hier extra invulling aan.

- *Stimuleren van sport, bewegen en cultuur*

Inzetten van sport, bewegen en cultuur voorkomt gezondheidsproblemen en versterkt de sociale basis van Goirle. In 2024 blijven we de sport- en cultuurdeelname van onze inwoners stimuleren en/of faciliteren. Er wordt – samen met onze partners - invulling gegeven aan de ambities en doelen beschreven in het Herijkte Sportakkoord en GALA.

- *Behoud van een gezonde en krachtige jeugd*

Onder jeugd zien we een groeiend percentage dat kampt met gezondheidsproblematiek en depressie. De komende jaren willen we de ondersteuning verschuiven naar het voorkomen van zorg. In het integrale plan van aanpak voor het GALA is er extra aandacht voor mentale weerbaarheid, middelengebruik en eenzaamheid bij kinderen en jeugdigen. Hierdoor groeien meer jeugdigen gezond en veilig op.

- *Investeren in gezond ouder worden*

De groep oudere inwoners wordt steeds groter in Goirle en Riel. Dit zien we in de demografische gegevens van de GGD en in het bevolkingsregister. De komende jaren verschuiven we de ondersteuning stap voor stap van verlenen van zorg, naar het voorkomen ervan. Vanuit het GALA geven we hier extra invulling aan door onder andere in te zetten op bewegen en valpreventie onder ouderen. Hierdoor blijven ouderen langer fysiek en mentaal gezond.

- *Erkennen en ondersteunen van (jonge) mantelzorgers*

We zijn ons bewust van de waarde én kwetsbaarheid van de mantelzorgers in onze gemeente. In onze gemeente erkennen en waarderen we onze mantelzorgers en voorkomen we uitval van mantelzorgers bij de uitvoering van hun mantelzorgtaken. Door extra inzet vanuit het GALA werken we aan een stevige basis waarbinnen we de mantelzorgers beter leren kennen en beter leren hoe we hen goed ondersteunen.

- *Inzetten op inclusiviteit en gelijke kansen voor inwoners*

Individualisering en sociale en economische verschillen tussen groepen inwoners nemen toe. We willen de sociaal en economische verschillen verkleinen en de kans om mee te doen vergroten. Zo kunnen inwoners gebruik maken van regelingen die meedoen makkelijker maken en bereiken we inwoners eerder die problemen hebben.

- *Mogelijk maken van financiële zelfredzaamheid en arbeidsparticipatie*

Het aantal inwoners met financiële problemen neemt toe. Inwoners zijn in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld, zodat schulden of de verergering ervan wordt voorkomen. We streven naar bestaanszekerheid en werk voor iedereen.

Indicatoren

1.1 Preventie								
		Gemeente Goirle			Geheel Nederland			
Indicatoren (Bron: waarstaatjegemeente.nl)		Eenheid	2020	2021	2022	2020	2021	2022
1	Niet-sporters	%	45,5	-	-	49,2	-	-

Lokale indicatoren (bron: eigen onderzoek, GGD, RIVM, waarstaatjegemeente.nl)		Eenheid	2020	2021	2022*
2	Inwoners dat hulp geeft aan burens	%		69	
3	Inwoners dat aandacht heeft voor burens in een zorgwekkende situatie	%		37	
4	Inwoners hebben regelmatig contact met burens (minimaal 2x per maand)				
4a	18 - 64 jaar	%			86
4b	65+	%			88
5	Inwoners dat actief is in het verenigingsleven	%		65	
6	Inwoners dat vrijwilligerswerk doet	%		42	
6a	18 - 64 jaar	%			21
6b	65+	%			28
7	Inwoners dat zorg geeft aan een hulpbehoevende naaste	%		51	
8	Buurtbewoners staan voor elkaar klaar	%		65	
9	Score sociale samenhang	aantal		5.2	
9a	Ervaart sociale samenhang 18 - 64 jaar	%			10
9b	Ervaart sociale samenhang 65+	%			26
10	Burgerinitiatieven (die ondersteund worden) in de gemeente Goirle	aantal		36	46
11	Mantelzorg verlenen	%		15.5	
11a	18 - 64 jaar	%			15
11b	65+	%			16
12	Personen met voldoende regie over eigen leven	%		90.8	
13	Goed ervaren gezondheid	%		78.9	
13a	18 - 64 jaar	%			75
13b	65+	%			62
14	Inwoners dat voldoet aan beweegrichtlijn	%		48.9	
14a	18 - 64 jaar	%			44
14b	65+	%			39

*: www.waarstaatjegemeente.nl heeft niet altijd cijfers over 2022. De Brabantscan GGD geeft enigszins vergelijkbare informatie. Die informatie staat hier weergegeven.

Legenda

1	Percentage niet wekelijkse sporters tov de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 en ouder dat niet minstens een keer per week aan sport doet.
2	Percentage inwoners van de gemeente Goirle dat hulp geeft aan buren
3	Percentage inwoners dat aandacht heeft voor buren in een zorgwekkende situatie
4	Percentage inwoners dat actief in het verenigingsleven is
5	Percentage inwoners dat in de afgelopen 12 maanden vrijwilligerswerk heeft gedaan
6	Percentage inwoners dat zorg aan een hulpbehoevende naaste biedt
7	Percentage inwoners dat vindt dat buurtbewoners voor elkaar moeten klaarstaan
8	Score die de gemeente Goirle heeft voor sociale samenhang
9	Aantal burgerinitiatieven ondersteunt door de gemeente Goirle
10	Percentage inwoners dat mantelzorg verleent
11	Percentage inwoners dat matig/veel regie over eigen leven ervaart (RIVM.NL)
12	Percentage inwoners dat een goede gezondheid ervaart (RIVM.NL)
13	Percentage inwoners dat voldoet aan de beweeglijnen (RIVM.nl)

Wat mag het kosten?

1.1 Preventie bedragen x € 1.000	Realisatie	Begr. 2023	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	na wijz.	2024	2025	2026	2027
Lasten	4.194	5.194	4.488	3.833	2.904	2.164
Baten	681	991	974	987	999	639
Saldo Thema	3.513 N	4.203 N	3.514 N	2.846 N	1.905 N	1.525 N

De raad stelde op 20 juni 2023 de financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 vast (o.a. indexerings- en rentepercentages). De financiële consequenties daarvan zijn in deze themaraming opgenomen. Daarnaast bevat de themaraming ook beleidsvoornemens. Een deel daarvan vindt zijn oorsprong in het bestuursakkoord 'Goirle: Samen Bouwen'. Het daarop nog te actualiseren Uitvoeringsprogramma van het college moet uitsluitend geven of deze beleidskaders en specifieke voornemens realistisch en uitvoerbaar zijn, en ook daadwerkelijk tot uitvoering kunnen komen. De beperking in de formatie-omvang én de huidige arbeidsmarkt vormen een reëel risico voor de continuïteit van het reguliere werk en de ambities uit het bestuursakkoord.

Verwerkte beleidsvoornemens

Deze vinden hun oorsprong in de Perspectiefnota 2024, het Bestuursakkoord en nieuw beleid op basis van actuele ontwikkelingen.

Thema 1.1 Preventie Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
verhoging inwonersbijdrage GGD	116 N	116 N	116 N	116 N
Stopzetting subsidie zwembad (2026)	-	-	95 V	189 V
Haalbaarheidsonderz. realisatie regionaal zwembad	30 N	-	-	-
Taakstellende bezuinigingen Sociaal Domein	1.500 V	2.000 V	2.500 V	2.500 V
Extra middelen t.b.v. onderzoek Sociaal Domein	200 N	50 N	-	-
Bibliotheek verv.invest.2024 inrichting € 250.000	13 N	25 N	25 N	24 N
Sport - investeringen diverse accommodaties	90 N	184 N	192 N	197 N
Sport - Diverse accommodaties - groot onderhoud	348 N	727 N	444 N	230 N
Sport - GSBW renovatie kunstgrasveld	545 N	-	-	-
Eindtotaal	158 V	898 V	1.818 V	2.122 V

Toelichting:

Inwonerbijdrage GGD

De verhoging van de inwonerbijdrage van de GGD wordt veroorzaakt door een hogere indexering, kosten Wet open overheid, een hoger aantal inwoners dan eerder bij de kadernota voorzien en de aanpassing van het basispakket. De kosten stijgen meerjarig met € 116.347.

Stopzetting subsidie zwembad en Haalbaarheidsonderzoek zwembad

Zoals beschreven in het bestuursakkoord zal een onderzoek plaatsvinden naar deelname aan een regionaal zwembad.

Taakstellende bezuinigingen Sociaal Domein i.c.m. Programma Grip Sociaal Domein

In het nieuwe bestuursakkoord is een bezuinigingsopgave voor het Sociaal Domein opgenomen. Deze opgave is groot en sluit aan bij de lijn die het Sociaal Domein sinds 2021 inzet, om zicht en grip te krijgen. De opgave is financieel vertaald in de begroting en deze bezuinigingsopgave gaat onderdeel uit maken van het programma grip op sociaal domein. Bij de bestuursrapportage (Burap) 2023 is al een eerste deel van € 500.000 structureel gerealiseerd. De omvang van de resterende bezuinigingsopgave is groot en een onderzoek naar de haalbaarheid is nodig. Voor de uitvoering van dit onderzoek is kennis en expertise van derden nodig. Hiervoor is in 2024 € 200.000 nodig, met een afbouw in 2025 naar € 50.000.

Bibliotheek vervangingsinvestering inrichting € 250.000 (2024)

In de Perspectiefnota waren ramingen opgenomen voor vervangingsinvesteringen door afloop afschrijvingstermijnen bestaande activa. In afwachting van de onderzoeksresultaten rond de toekomst van het cultureel centrum Jan van Besouw, waar de bibliotheek onderdeel van uitmaakt, nemen we de raming voor vervangingsinvesteringen op in de begroting.

Sport – investeringen diverse accommodaties

Om op Sportpark Van den Wildenberg verantwoord te kunnen blijven sporten vervangen we grasvelden door kunstgrasvelden en vernieuwen we kleedkamers. Deze zaken realiseren we binnen het huidige areaal.

Sport - Diverse accommodaties - groot onderhoud

We pakken de komende jaren sport-oppervlakte gerelateerde zaken aan op beide sportparken. Wegens gladheid en slechte waterdoorlatendheid wordt een aantal velden mogelijk afgekeurd. Ballenvangers en goals zijn in slechte staat en voldoen niet meer aan de normen van de sportbonden.

Sport - GSBW renovatie kunstgrasveld

We renoveren in 2024 het kunstgrasveld voor GSBW zodat dit weer aan de huidige wettelijke eisen voldoet.

Investeringskredieten

Thema 1.1		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	
Categorie	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	Totaal
A		60				60
A	Sport - investeringen diverse accommodaties	60				60
B		2.336	155	155	85	2.731
B	Openbare bibliotheek, inrichting	250				250
B	Sport - investeringen diverse accommodaties	2.086	155	155	85	2.481
Eindtotaal		2.396	155	155	85	2.791

Thema 1.2 Onderwijs

Te behalen resultaten

- *Behoud van gezonde krachtige jeugd*

Lokale Educatieve Agenda

In de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) 2022-2026 wordt samen met de kinderopvang, onderwijs, welzijnsorganisaties, (jeugd) zorgpartners, bibliotheek en gemeente gebouwd aan de beste ontwikkeling voor kinderen in de gemeente Goirle en Riel.

In de LEA staan twee specifieke ambities beschreven:

Ambitie 1: Ieder kind in beeld

Ambitie 2: Optimale ontwikkelkansen voor alle kinderen

In 2024 zijn zes werkgroepen actief die specifieke thema's en doelen bij de kop pakken en hiermee uitvoering geven aan bovengenoemde ambities. Vanuit deze thema's stellen we een uitvoeringsplan op.

- *Nationaal Programma Onderwijs (NPO)*

Het nationaal programma onderwijs is een meerjarig programma waarmee we bijdragen aan het speerpunt 'behoud van een gezonde krachtige jeugd'. Het uiteindelijke resultaat is eind 2025 zichtbaar, het zijn incidentele middelen waarmee we een duurzaam effect willen creëren.

Doel van het NPO is het verminderen van leerachterstanden en bevorderen van mentaal welbevinden. De effecten die we willen bereiken zijn:

- Vergroten van het sociaal en emotioneel welbevinden van jongeren;
- Terugdringen van grensoverschrijdend gedrag door de inzet van het jongerenwerk op school en een schoolspreekuur van bureau Halt;
- Dekkend aanbod van onderwijs en onderwijsondersteunende voorzieningen in Goirle en Riel – door te investeren in “In de buurt gebeurt het”;
- Voorkomen van schooluitval door extra inzet schoolmaatschappelijke werk, jeugdarts en jeugdverpleegkundige;
- Voorkomen van overgewicht door het stimuleren van bewegen na school.

- *Regionale samenwerking Leerplicht*

Er loopt een evaluatie van de regionale samenwerking leerplicht Hart van Brabant. In 2024 informeren wij de raad over het proces en de uitkomst.

- *Taalonderwijs*

Gemeente Goirle vindt onderwijs aan nieuwkomers belangrijk en heeft daarom een visie ontwikkeld voor de lange termijn om continuïteit en kwaliteit te waarborgen. Nieuwkomersonderwijs maak je samen en dat betekent dat we deze visie samen met de schoolbesturen van Tangent, 't Groene lint en Stichting Edu-Ley hebben gemaakt. Onderdeel van de lange termijn visie is de samenwerking binnen de regio. Contacten met het Nieuwkomersonderwijs in Tilburg en in de dorpen om ons heen, maken het mogelijk om expertise verder te ontwikkelen, te delen en te waarborgen.

Gemeente Goirle verwacht in 2024 huisvesting te kunnen bieden aan de toestroom nieuwkomers, de Taalklas zal daarmee nog wel enige tijd nodig zijn.

- *Onderwijshuisvesting*

In 2023 is een onderzoek gestart naar verschillende varianten voor de huisvesting van het Mill Hill College. Op basis hiervan brengen we in 2024 een voorstel naar de raad voor de toekomstige huisvesting van het Mill Hill College, inclusief financiële consequenties.

In 2024 herzien we ook het Integraal Huisvestingsplan (IHP) en leggen dit met een voorstel ter besluitvorming voor aan de raad.

Indicatoren

1.2 Onderwijs								
Indicatoren (Bron: waarstaatjegemeente.nl)		Gemeente Goirle			Geheel Nederland			
		Eenheid	2020	2021	2022	2020	2021	2022
1	Absoluut verzuim	Aantal	1.6	3.3	7.2	2.7	2.5	4.2
2	Relatief verzuim	Aantal	14	14	13		19	24
3	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	1.3	1.5	-	1.8	1.9	-

Legenda:

- 1 *Absoluut verzuim: als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. Aantal per 1.000 leerlingen.*
- 2 *Relatief verzuim: als een jongere wel op een school of instelling staat ingeschreven maar gedurende een bepaalde tijd de lessen of praktijk verzuimt. Aantal per 1.000 leerlingen.*
- 3 *Percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat.*

Wat mag het kosten?

1.2 Onderwijs bedragen x € 1.000	Realisatie	Begr. 2023	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	na wijz.	2024	2025	2026	2027
Lasten	2.638	2.685	2.656	3.218	3.757	5.748
Baten	444	371	221	222	223	223
Saldo	2.193 N	2.314 N	2.435 N	2.996 N	3.534 N	5.525 N

De raad stelde op 20 juni 2023 de financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 vast (o.a. indexerings- en rentepercentages). De financiële consequenties daarvan zijn in deze themaraming opgenomen. Daarnaast bevat de themaraming ook beleidsvoornemens. Een deel daarvan vindt zijn oorsprong in het bestuursakkoord 'Goirle: Samen Bouwen'. Het daarop nog te actualiseren Uitvoeringsprogramma van het college moet uitsluitel geven of deze beleidskaders en specifieke voornemens realistisch en uitvoerbaar zijn, en ook daadwerkelijk tot uitvoering kunnen komen. De beperking in de formatie-omvang én de huidige arbeidsmarkt vormen een reëel risico voor de continuïteit van het reguliere werk en de ambities uit het bestuursakkoord.

Verwerkte beleidsvoornemens

Deze vinden hun oorsprong in de Perspectiefnota 2024, het Bestuursakkoord en nieuw beleid op basis van actuele ontwikkelingen.

Thema 1/2 Onderwijs Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Mill Hill inv.2025 €20 mln.(zie ook thema 5.1)	-	550 N	1.093 N	1.079 N
Mill Hill afwaardering huidig gebouw	-	-	-	523 N
Mill Hill sloopkosten huidig gebouw	-	-	-	1.170 N
t Schrijverke inv.2026 voorber.nwbouw €1,2 mln.	-	-	34 N	68 N
t Schrijverke inv.2027 nieuwbouw € 11,2 mln.	-	-	-	307 N
Eindtotaal	-	550 N	1.127 N	3.147 N

Toelichting:

Huisvesting Mill-Hill College

Op basis van het bestuursakkoord is in de begroting € 20 mln. opgenomen als dekking voor het investeringsvoornemen Mill-Hill College. Dit bedrag is beduidend minder dan het bedrag dat voor vervangende nieuwbouw is opgenomen in het (nog niet vastgestelde) IHP op basis van normbedragen.

Huisvesting 't Schrijverke

Het huidige gebouw bereikt de leeftijd van 40 jaar waarmee de economische levensduur is bereikt. Daarnaast laat de indeling en toegankelijkheid van het gebouw te wensen over en zijn de klimaat installaties niet meer van deze tijd. In het niet vastgestelde IHP is daarom rekening gehouden met vervangende nieuwbouw. In 2026 is daarom € 1.242.000 opgenomen voor een voorbereidingskrediet. In 2027 is rekening gehouden met € 11.180.000 voor vervangende nieuwbouw, tijdelijke huisvesting en sloop. De bedragen komen voort uit het niet vastgestelde IHP 2022-2037. Investering in kinderopvang wordt buiten beschouwing gelaten. Investering daarvoor moeten worden gecompenseerd met kostendekkende huur plus een percentage om een leegstandrisico af te dekken.

Investeringskredieten

Thema			Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Totaal
1.2	Omschrijving	(bedragen x	2024	2025	2026	2027	
Categorie	€ 1.000)						
B				20.000	1.242	11.180	32.422
B	Mill Hill			20.000			20.000
B	't Schrijverke (voorber.krediet)				1.242		1.242
B	't Schrijverke (nieuwbouw)					11.180	11.180
Eindtotaal				20.000	1.242	11.180	32.422

Thema 1.3 Zorg en activering

Te behalen resultaten

- *Behoud van een gezonde en krachtige jeugd*

De komende jaren willen we de ondersteuning voor de jeugd zoveel mogelijk binnen de eigen kracht en in de directe omgeving van de jeugdige organiseren. Waar nodig zal specialistische jeugdhulp worden toegekend.

- *Investeren in gezond ouder worden*

Voor de inwoners die hun hulpvraag niet op kunnen lossen in de sociale basis bieden wij ondersteuning. Deze ondersteuning bieden wij zo licht en zo kortdurend mogelijk. Dit doen wij in samenwerking met het Dorpsteam Goirle. Waar nodig zetten we maatwerk in vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning.

- *Erkennen en ondersteunen van (jonge) mantelzorgers*

Mantelzorgers die een hulpvraag krijgen die niet op te lossen is in de sociale basis, bieden wij ondersteuning. Doordat we de mantelzorgers beter in beeld hebben, kunnen we beter aansluiten op hun behoefte. De ondersteuning die nodig is, bieden wij zo licht en zo kortdurend mogelijk. We schalen op naar maatwerk waar dit écht nodig is.

- *Inzetten op inclusiviteit en gelijke kansen voor inwoners*

Voor de inwoners die hun hulpvraag niet op kunnen lossen in de sociale basis bieden wij ondersteuning. Ook hier geldt dat we deze ondersteuning zo licht en zo kortdurend als mogelijk bieden. Maatwerk wordt alleen ingezet als dat écht nodig is.

- *Mogelijk maken van financiële zelfredzaamheid en arbeidsparticipatie*

In onze inzet leggen we de focus op het weer mee laten doen van kwetsbare inwoners op de arbeidsmarkt. Daarom continueren we in 2024 de aanpak Goirle aan de Slag en intensiveren we het minimabeleid.

- *Verbinden wonen en zorg*

Eind 2023 stellen we de lokale woon-zorgvisie Goirle vast. Op basis van deze visie maken we een uitvoeringsagenda waarin we een en ander in 2024 concretiseren.

Indicatoren

1.3 Zorg en Activering								
Indicatoren (Bron: waarstaatjegemeente.nl)		Gemeente Goirle				Geheel Nederland		
		Eenheid	2020	2021	2022	2020	2021	2022
1	Banen	Aantal	564	571	600	796.2	805.5	825
2	Jongeren met delict voor de rechter	%	1	1	-	1	1	-
3	Kinderen in uitkeringsgezin	%	3	3	-	6	6	-
4	Werkloze jongeren	%	2	2	-	2	2	-
5	Netto arbeidsparticipatie	%	68.6	-	71,9	68.4	70.4	72.2
6	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal	308.8	212	320	459.7	431.2	-
7	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal	132.2	139	119	202	198	198
8	Jongeren met jeugdhulp	%	11.9	13.4	13,2	11.9	12.9	13,3
9	Jongeren met jeugdbescherming	%	1	1.1	0,6	1.2	1.2	1,2
10	Jongeren met jeugdreclassering	%	0.3	0.3	-	0.4	0.3	0,3
11	Cliënten met een maatwerkarrangement wmo	Aantal	710	730	720	700	-	700

Lokale indicatoren (bron: eigen onderzoek, GGD, RIVM)		Eenheid	2020	2021	2022
12	Huishoudens zonder zorg en ondersteuning	%		79.7	79,8
13	Huishoudens met zorg en ondersteuning	%		20.3	20,2
14	Meedoenregeling	Aantal		291	-

Legenda:

- 1 Banen: aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar.
- 2 Percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
- 3 Kinderen in uitkeringsgezin: percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
- 4 Werkloze jongeren: personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.
- 5 Netto arbeidsparticipatie: het % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
- 6 Het aantal personen met een bijstandsuitkering op grond van de wet WWB (t/m 2014) en de Participatiewet. Op basis van 10.000 inwoners, het totaal berekenen is o.b.v. deze informatie niet mogelijk
- 7 Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
- 8 Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
- 9 Jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen.
- 10 Het percentage jongeren 12-23 jaar met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren 12-23 jaar.
- 11 Het aantal per 10.000 in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.
- 12 Het aantal huishouden zonder zorg en ondersteuning.
- 13 Het aantal huishouden met zorg en ondersteuning.
- 14 Het aantal inwoners dat deelneemt aan de meedoenregeling o.b.v. informatie uit de Suite (administratie van de gemeente Goirle)

Wat mag het kosten?

1.3 Zorg en Activering bedragen x € 1.000	Realisatie	Begr. 2023	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	na wijz.	2024	2025	2026	2027
Lasten	27.349	31.675	27.271	27.664	28.209	28.371
Baten	6.361	9.733	5.206	5.212	5.217	5.198
Saldo	20.989 N	21.942 N	22.065 N	22.452 N	22.991 N	23.174 N

De raad stelde op 20 juni 2023 de financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 vast (o.a. indexerings- en rentepercentages). De financiële consequenties daarvan zijn in deze themaraming opgenomen. Daarnaast bevat de themaraming ook beleidsvoornemens. Een deel daarvan vindt zijn oorsprong in het bestuursakkoord 'Goirle: Samen Bouwen'. Het daarop nog te actualiseren Uitvoeringsprogramma van het college moet uitsluitend geven of deze beleidskaders en specifieke voornemens realistisch en uitvoerbaar zijn, en ook daadwerkelijk tot uitvoering kunnen komen. De beperking in de formatie-omvang én de huidige arbeidsmarkt vormen een reëel risico voor de continuïteit van het reguliere werk en de ambities uit het bestuursakkoord.

Verwerkte beleidsvoornemens

Deze vinden hun oorsprong in de Perspectiefnota 2024, het Bestuursakkoord en nieuw beleid op basis van actuele ontwikkelingen.

Thema 1.3 Zorg en activering Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Jeugdzorg begroting 2024 HvB	162 V	162 V	162 V	162 V
WMO obv begroting 2024 HvB	208 N	208 N	208 N	208 N
Transformatiebudget 2024 regio HvB	61 V	107 V	107 V	107 V
Eindtotaal	15 V	62 V	62 V	62 V

Toelichting:

Jeugdzorg

De samenwerking binnen de regio HvB laat een kostenbesparing zien. Door gezamenlijk en beter inkopen van zorg en het woonplaatsbeginsel is de begroting voor de gemeente Goirle door de regio HvB bijgesteld. Dit zorgt voor een voordeel van € 162.000.

De verwachting is dat er de komende jaren verder wordt bespaard op de kosten. Hiervoor is in 2023 de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 vastgesteld. De 2 hoofddoelstellingen zijn:

1. Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is.
2. Een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.

In 2024 krijgt deze Hervormingsagenda Jeugd verder vorm met behulp van een door het Ministerie op te stellen Uitvoeringsplan. Dit plan zal eind 2023 worden opgeleverd.

WMO

De bijstelling is het gevolg van conformering benodigd budget aan de begroting van de regio.

Transformatiebudget

Het transformatiebudget voor de regio HvB is incidenteel voor 2023 en 2024. In de begroting 2023 was het transformatiebudget voor de regio HvB structureel opgenomen. In deze begroting wordt het transformatiebudget gecorrigeerd, door € 107.000 af te ramen en € 46.000 bij te ramen voor 2024.

Ambities en doelstellingen

Strategische koers

Met het vaststellen van de Omgevingsvisie³ in 2021 heeft de raad de integrale koers uitgezet op weg naar de toekomst, gericht op een fysieke leefomgeving waarin mensen gelukkiger, gezonder en veiliger zijn. In de visie zijn onze ambities, kaders en richtlijnen vastgelegd. De centrale waarden 'Doenerig dorp', 'Prachtlandschap van de Toekomst' en 'Goed toeven' vormen daarbij het overkoepelende kader. Deze waarden willen we voor de toekomst behouden en waar mogelijk versterken.

In het bestuursakkoord 2023-2026 "Samen bouwen" is aangegeven dat de ambities ook de komende jaren aansluiten bij de Omgevingsvisie, waarbij wel een aantal accenten wordt gelegd. Met de Omgevingsvisie hebben we enerzijds vastgelegd welke kwaliteiten we willen behouden om het landschap duurzaam en robuust in te richten en de kenmerkende (cultuurhistorische) kwaliteiten van het Góolse landschap voor de toekomst te kunnen behouden. Anderzijds geven we aan welke ontwikkelingen we ruimte willen bieden, om aantrekkelijk te blijven voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Dit heeft geresulteerd in ambities en doelstellingen op verschillende integrale thema's, die ook voor de begroting centraal staan.

Door te voorzien in de (regionale) woningbehoefte dragen we bij aan de grote verstedelijkingsopgave

In Nederland, en dus ook in Hart van Brabant, is een grote verstedelijkingsopgave met bijbehorende ruimteclaims. Op dit moment zijn, naast diverse binnenstedelijke locaties, de Bakertand en de Zuidrand in ontwikkeling. In de Omgevingsvisie staat dat we hiermee naar verwachting tot 2030 voldoende in de (regionale) woningbouwbehoefte kunnen voorzien, maar dat dit op langere termijn (na 2030) mogelijk onvoldoende is voor de regionale verstedelijkingsbehoefte. Daarom zijn ook mogelijke andere locaties aangegeven. De woningbouwopgave pakken we in regionaal verband op. In de stedelijke regio Breda-Tilburg (SRBT) is in maart 2023 een regionale Woondeal met het Rijk, de provincie en de waterschappen gesloten. Dit betekent een regionale versnelling en evenredige verdeling van de bouwopgave.

Ons woningaanbod sluit aan bij de woonbehoefte. Daarbij benutten we de bestaande voorraad optimaal.

Voor de toekomst van Goirle vinden wij een gezonde en evenwichtige bevolkingssamenstelling op korte, middellange en lange termijn van groot belang. Wij willen de druk op de woningmarkt terugdringen. Wij stimuleren woningbouw voor uiteenlopende doelgroepen met verschillende leeftijden. Denk aan tijdelijke, flexibele woningen, alternatief gebouwde woningen en zorgwoningen. Verder vinden wij het van belang dat de mogelijkheden van de bestaande woningbouwvoorraad optimaal moet worden benut.

Groene, gezonde en toekomstbestendige wijken

We willen aandacht voor natuurinclusief bouwen, zowel in de buitenruimte als in de gebouwen. We gaan aan de slag met de verduurzaming van de woningvoorraad. We geven uitvoering aan het Programma groen, het Programma water en riolering en de Transitievisie Warmte. We helpen inwoners op weg met energiebesparing. Een aantrekkelijke en klimaatbestendige woonomgeving is van wezenlijk belang. De buitenruimte biedt ruimte om te spelen en te bewegen. Er zijn voldoende voorzieningen die goed bereikbaar en toegankelijk zijn.

³ https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0785.OmgvisieGoirle-vg01/d_NL.IMRO.0785.OmgvisieGoirle-vg01.pdf>

Bereikbare en toegankelijke voorzieningen met acceptabele doorstroom, verkeersveiligheid en duurzaamheid als randvoorwaarde

We willen waarborgen dat voorzieningen goed vindbaar, bereikbaar en voor iedereen toegankelijk zijn. We willen ervoor zorgen dat inwoners veilig en snel hun wijk en het dorpscentrum kunnen bereiken. We streven naar een acceptabele doorstroming voor alle mobiliteitsvormen en dragen zorg voor de verkeersveiligheid. We zetten specifiek in op ruimte voor duurzame mobiliteit en deelmobiliteit, meer aandacht voor langzaam verkeer (voetganger en fiets), beter openbaar vervoer en een parkeeraanbod dat past bij de functie van het gebied. We voeren het Programma mobiliteit uit.

We faciliteren het energienetwerk

De ambitie is om als gemeente in 2050 energie- en CO2-neutraal te zijn, aansluitend op de landelijke doelstelling. Wij streven naar 25% duurzame energie opwekking in 2030. De opgave is groter dan de opgave van Goirle alleen. Naast het uitvoeren van ons lokale beleid zetten we concreet in op een aantal (regionale) projecten zoals de REKS en het Regionaal Publiek Ontwikkelbedrijf met het daaraan verbonden Regionaal Klimaatfonds.

Onze fysieke leefomgeving, waaronder openbare ruimte, is klimaatbestendig en waterrobuust ingericht.

De ambitie is om in 2050 een klimaatrobuuste leefomgeving te hebben. We streven naar een fysieke leefomgeving, waaronder ook de openbare ruimte die klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht. We voeren het Programma water en riolering uit.

Robuuste, klimaatadaptieve en ecologisch waardevolle landschappen en kernen

Het klimaat verandert, met als gevolg dat buien en hittegolven in de toekomst intenser worden. Ook is de biodiversiteit in de afgelopen jaren sterk afgenomen. We willen deze afname stoppen, de biodiversiteit herstellen en op het veranderende klimaat anticiperen door te werken aan robuuste – klimaatadaptieve en ecologisch waardevolle – landschappen en kernen. Het groene karakter van de wijken in onze gemeente willen we behouden. We zetten in op het Regionaal Natuurbod.

Verduurzaming van het buitengebied met een mix van recreatie, landbouw- en energietransitie als landschappelijk kader

Samen met inwoners, ondernemers en ketenpartners zetten we in op de verdere verduurzaming van ons buitengebied. We werken aan een duurzame landbouwtransitie, realiseren initiatieven om duurzame energie op te wekken, treffen klimaatadaptieve maatregelen en ontwikkelen ons als een recreatieve 'beleefgemeente'. Deze ontwikkelingen geven we vorm binnen de kwalitatieve kaders van ons prachtlandschap.

Veilige, gezonde en duurzame leefomgeving met beperking van overlast en/of schade

De gemeente moet veilig zijn, veilig blijven en mensen moeten zich veilig, welkom en vrij voelen. Door gezamenlijke inspanning en integrale samenwerking zorgen we samen met onze veiligheidspartners voor een veilige woon- en leefomgeving in Goirle en Riel, waarbij overlast en criminaliteit zo veel mogelijk worden voorkomen. In een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving is het daarnaast belangrijk aandacht te hebben voor de huidige milieukwaliteit.

Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft:

- Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
- Regio Hart van Brabant
- NV Brabant Water
- Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
- GGD Hart voor Brabant

Thema-indeling

De beoogde resultaten die moeten bijdragen aan realisatie van de doelstellingen hebben we in dit hoofdstuk aan de hand van de navolgende thema's geformuleerd:

- 2.1. Ruimte, leefomgeving en groen
- 2.2. Klimaat, milieu en energie
- 2.3. Veiligheid en crisisbeheersing

Wat mag het kosten?

2. Leefomgeving bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begr. 2023 na wijz.	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
Lasten	15.581	23.625	20.289	24.024	19.944	20.031
Baten	8.250	14.187	9.266	12.760	7.712	7.457
Saldo programma	7.331 N	9.439 N	11.023 N	11.264 N	12.232 N	12.574 N
Reserve-storting	1.277	787	37	37	37	37
Reserve-onttrekking	1.625	1.598	381	388	388	388
Resultaat	6.983 N	8.627 N	10.679 N	10.912 N	11.880 N	12.222 N

Thema 2.1 Ruimte, leefomgeving en groen

Te behalen resultaten

Wonen

- *Woningbouw op locaties die zijn genoemd in de Omgevingsvisie en de Woondeal*

In de Omgevingsvisie en de Woondeal zijn woningbouwlocaties gedefinieerd. We werken conform de ladder voor duurzame verstedelijking om deze woningbouwlocaties te realiseren. We werken in 2024 verder aan de projecten Zuidrand Van Besouw, Zuidrand Land van Anna, Bakertand, Boschkens Hertenwei, Mill Hill, Barbara Benzpark, Centrumlocaties Goirle, Leijoever Riel, Heisteeg Riel, Rondom Riel (Spaanse Hoek, Riel-Noord en Riel-Zuid), verplaatsing sportparken en een aantal kleinere projecten, die in het woningbouwprogramma zijn opgenomen. Dit zijn bijvoorbeeld het Molenpark, Emmaloods, Kalverstraat en Kerkstraat Riel.

- *Realiseren van voldoende aanbod voor alle doelgroepen en zorgen voor doorstroming*

We bouwen meer betaalbare woningen en verbeteren de doorstroming voor alle doelgroepen (jongeren, starters, huishoudens). We verdelen de woningbouwopgave in de regio evenredig. In Stedelijke Regio Breda Tilburg (SRBT) vindt hierover afstemming plaats. Het regionale woningmarktonderzoek en de regionale woonzorganalyse maken inzichtelijk hoe de regionale woningmarkt ervoor staat en wat de wensen zijn van huishoudens die willen doorstromen. In de nieuwe lokale en regionale woonzorgvisie geven we aan hoe we woningbouwontwikkelingen, de demografische trends en de woningbehoeften gaan monitoren. We besteden aandacht aan alle doelgroepen, zoals arbeidsmigranten en woonwagenbewoners.

- *Zorgen voor voldoende geschikte huisvesting voor ouderen en zorgbehoevenden*

We willen het aanbod voor ouderen en mensen met een zorgvraag vergroten, passend bij de schaal van onze kernen. Dit doen we in overleg met marktpartijen, Leystromen en de regio. We toetsen initiatieven zoals geclusterde woonvormen voor ouderen, seniorenhofjes en denken mee met het levensloopbestendig maken van woningen die geschikt zijn voor minder mobiele ouderen en voor zorgbehoevenden. In de (regionale) woonzorgvisie versterken we de samenwerking met de ketenpartners wonen, welzijn en zorg.

- *Huisvesten specifieke doelgroepen in overleg met Leystromen*

Leystromen vestigt (kwetsbare) aandachtsgroepen in betaalbare huurwoningen, zoals statushouders, spoedzoekers en uitstromers uit een zorginstelling. We bouwen tijdelijke flexwoningen (25-50) om te versnellen.

- *Implementatie nieuwe of gewijzigde wetgeving Volkshuisvesting*

We voeren de Woondeal uit met twee derde betaalbare woningen bij nieuwbouwprojecten en implementeren wetgeving die het Rijk en de provincie meer grip geeft op de woningmarkt en het brede domein van de volkshuisvesting. Denk aan de Wet Goed Verhuurderschap (met een meldpunt voor misstanden in de verhuursector), Huisvestingswet, Wet Betaalbare huur, Kamergewijze verhuur, Wet versterking regie op de Volkshuisvesting en de Wet Nationaal Opkoopverbod.

Groen

- *Vergroenen van wijken*

We plegen dagelijks onderhoud en we spelen in op veranderingen zoals het veranderende klimaat en de afname van biodiversiteit. Uit het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK) dat we begin 2024 voorleggen aan de raad volgen de komende jaren vervolgacties:

- *Uitvoeringsagenda groen, inclusief groeiplaatsverbetering*

Bij de herinrichting van straten of vervangen van riolering betalen we de kosten voor groen ook uit de budgetten van wegen en riolering. Hiervoor is geen geld voorzien. Om dit structureel te borgen en daarmee een bijdrage te leveren vanuit groen hebben we budget nodig. In 2022 is de raad geïnformeerd over (noodzakelijke) majeure vervangingsinvesteringen en onderhoudsuitgaven in de komende jaren. Onderdeel daarvan zijn investeringen in het openbaar groen, waaronder ook groeiplaatsverbetering bij bomen. Dit geld gebruiken we om dode planten en slecht sluitende plantvakken te vervangen. Groeiplaatsverbetering bij bomen is nodig omdat veel van onze bomen in te kleine groeiplaatsen staan. Hierdoor geven ze overlast (wortelopdruk) en groeien slecht. Door de groeiplaatsen te verbeteren, geven we de bomen kans om beter te groeien en geven ze minder overlast. Dit heeft ook het voordeel dat we minder bestrating hebben en boomkronen groter worden. Groeiplaatsverbetering is dus ook een klimaatadaptieve maatregel.

- *Herplant bomen*

De afgelopen jaren hebben we op verschillende plaatsen onveilige bomen moeten kappen. We hebben een achterstand om deze bomen te compenseren. De achterstand stond op ongeveer 300 bomen. In 2023 hebben we 75 bomen terug geplant. Dit ging om bomen die we op de oude plaats konden herplanten of waarvoor we een locatie gevonden hebben om te herplanten. We werken verder aan het inhalen van de achterstand. Voor de overige bomen moeten we een geschikte plaats vinden en investeren in een goede groeiplaats.

- *Ecologisch berm- en slootbeheer*

In het vastgestelde Programma groen staat dat we onze bermen ecologischer willen beheren. In 2023 zijn we begonnen met de voorbereidingen voor een nieuw onderhoudsbestek voor berm- en slootbeheer. Begin 2024 besteden we het nieuwe bestek aan.

- *Biodiversiteitsherstel*

In 2022 is een motie aangenomen voor Biodiversiteitsherstel in GHO-verband. We nemen deel aan een pilot om de Basiskwaliteit Natuur te meten. Vrijwilligers spelen hier de hoofdrol in. Uit de pilot komen adviezen voor biodiversiteitsbeleid en het levert concrete adviezen voor verbetering op. Vanuit de klimaatsubsidie is er geld beschikbaar voor groene initiatieven op gebied van biodiversiteit. We stimuleren inwoners hier gebruik van te maken. Met deze aanpak geven we uitvoering aan de doelstelling uit de omgevingsvisie om de soortenrijkdom te vergroten in het openbaar groen.

- *Voldoende speelplekken en ruimte om te bewegen*

Binnen het IMBK is het benodigde budget voor spelen vergeleken met het beschikbare budget. Dit is reden om in de komende jaren extra geld op te nemen voor vervanging van speeltoestellen. In het vervolgtraject van het IMBK werken we aan het beter organiseren van het onderhoud en de vervanging van speeltoestellen. In een nieuw speelbeleid (speelruimtebeleid) kijken we naar onderwerpen als inclusie, natuurlijk spelen en verduurzaming van het areaal aan speeltoestellen. Spelen moet aansluiten bij de doelstellingen van Goirle Glanst en de beheeruitgangspunten uit het IMBK.

Mobiliteit

- *Optimale fietsinfrastructuur*

In 2024 gaan we verder met de realisatie van ons fietsroutenetwerk. Daarbij is extra aandacht voor snelle en comfortabele fietsroutes (zogenaamde snelfietsroutes of doorrijroutes).

- *Snelfietsroute Tilburg-Goirle-Hilvarenbeek*

In 2023 hebben we het voorkeustracé voor de snelfietsroute Tilburg-Goirle-Hilvarenbeek vastgesteld. Dit tracé gaat vanaf Stappegoor Tilburg, over of onder de A58 door, via de bufferzone Bakertand en loopt via de

fietsbrug Rillaersebaan verder tot aan de Beeksedijk en vervolgens richting Hilvarenbeek. Eind 2023 en begin 2024 vindt het vervolgproces plaats om te komen tot een voorlopig ontwerp en een Bestuursakkoord.

In het door de raad vastgestelde koersdocument Bacaertlant (d.d. 18 februari 2020) is gekozen voor het opwaarderen van de Lage Wal. Hiervoor moeten we een gescheiden tweerichtingenfietspad langs de Lage Wal aanleggen vanaf de weg Hoge Wal tot aan het kruispunt Ambrosiusweg / Hilvarenbeekse weg. De omvang van het totale uitvoeringsbudget en bijbehorende voorbereidingskrediet maken we in 2024 inzichtelijk.

- *Fietsverbinding Riel-Gilze*

In 2024 willen we verder met de voorbereiding en realisatie van de fietsverbinding Riel – Gilze. In 2023 vindt de grondverwerving plaats waarna we in 2024 verder kunnen met de verdere uitvoering.

- *Verbreding Bels Lijntje*

Wij willen het Bels Lijntje verbreden in combinatie met toerisme en de ontwikkeling van de ecologische verbindingzone. Voor het Bels Lijntje voeren we in 2023 een vooronderzoek uit om te beoordelen of en zo ja, op welke wijze de verbreding plaats kan vinden. Dit stemmen we af met de gemeente Alphen-Chaam. De omvang van het noodzakelijke uitvoeringsbudget wordt tijdens de voorbereiding inzichtelijk.

- *Inclusieve openbare ruimte*

Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte is het Duurzaam Veilig principe leidend en krijgen voetgangers, fietsers en minder validen prioriteit ten opzichte van de auto daar waar dat kan. We zoeken daarbij naar een balans tussen bereikbaarheid en leefbaarheid. Met name in woongebieden geven we steeds meer ruimtelijke prioriteit aan het langzame verkeer.

- *In stand houden OV-voorzieningen*

We proberen het niveau van de huidige Openbaar Vervoer voorzieningen zoveel mogelijk in stand te houden en zetten daar waar mogelijk in op verbetering. In 2024 zetten we ons in regionaal verband in om optimalisatie van het OV-vervoer op de regionale en provinciale agenda te krijgen. We blijven ons ook in 2024 sterk maken voor een goede OV-ontsluiting van onze gemeente in de nieuwe concessie Openbaar Vervoer.

- *Optimale auto-infrastructuur*

We zorgen ervoor dat verkeer op ontsluitingswegen blijft doorstromen en dat er een passend parkeeraanbod is bij de functies binnen de verschillende gebieden in de gemeente. In 2023 onderzoeken wij de verkeerscirculatie in Goirle. We verwachten dat we op basis van het onderzoek diverse locaties moeten verbeteren. Dat zal gedurende een periode van minimaal 10 jaar vooral in de hoofdwegenstructuur met flinke investeringen gepaard gaan. In 2024 maken wij een planning (wat, wanneer en welke kosten daarmee naar verwacht gemoeid zijn).

- *Veilig verkeer*

We verminderen het risico op verkeersincidenten door kruispunten/wegvakken aan te pakken waar ongelukken gebeuren. We verminderen het risico op verkeersincidenten door educatie en communicatie. Alle scholen nemen in 2024 deel aan het verkeerseducatieprogramma Brabants Verkeersveiligheidslabel (BVL) en Totally Traffic. Ook in 2024 plaatsen we de jaarlijkse campagneborden van VVN.

Indicatoren

2.1 Ruimte, leefomgeving en groen								
BBV-Indicatoren (Bron: waarstaatjegemeente.nl)		Gemeente Goirle			Geheel Nederland			
		Eenheid	2020	2021	2022	2020	2021	2022
#	Nieuw gebouwde woningen	Aantal	6.2		9,8	8.9		9,3
#	Demografische druk	%	84.3	84.6	86,9	70	70.1	70,3

Lokale indicatoren		Eenheid	2020	2021	2022
#	Aantal verkeersongevallen	Aantal	137	162	233.8

Legenda:

- # Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
- # Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder, per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
- # Aantal verkeersongevallen (waarstaatjegemeente.nl / SWOV Instituut voor Verkeersveiligheid)

Wat mag het kosten?

2.1 Ruimte, leefomgeving en groen bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begr. 2023 na wijz.	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
Lasten	8.450	15.504	12.467	16.083	11.909	11.889
Baten	2.666	7.798	3.321	6.781	2.039	1.688
Saldo	5.785 N	7.706 N	9.146 N	9.302 N	9.870 N	10.201 N

De raad stelde op 20 juni 2023 de financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 vast (o.a. indexerings- en rentepercentages). De financiële consequenties daarvan zijn in deze themaraming opgenomen. Daarnaast bevat de themaraming ook beleidsvoornemens. Een deel daarvan vindt zijn oorsprong in het bestuursakkoord 'Goirle: Samen Bouwen'. Het daarop nog te actualiseren Uitvoeringsprogramma van het college moet uitsluitsel geven of deze beleidskaders en specifieke voornemens realistisch en uitvoerbaar zijn, en ook daadwerkelijk tot uitvoering kunnen komen. De beperking in de formatie-omvang én de huidige arbeidsmarkt vormen een reëel risico voor de continuïteit van het reguliere werk en de ambities uit het bestuursakkoord.

Verwerkte beleidsvoornemens

Deze vinden hun oorsprong in de Perspectiefnota 2024, het Bestuursakkoord en nieuw beleid op basis van actuele ontwikkelingen.

Thema 2.1 Ruimte, leefomgeving en groen Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten omgevingsvergunningen	200 V	-	-	-
Uitbesteding wettelijke vergunningverlening	200 N	-	-	-
Evaluatie Blauwe zone	30 N	-	-	-
Onderzoek en definitief bestemmingspl. Proeftuin	75 N	-	-	-
Proeftuin Nieuwkerksbaantje invest. 2024 € 350.000	13 N	26 N	26 N	25 N
Visie ontwikkellocaties Riel	100 N	-	-	-
IMBK meerkosten o.b.v. Antea-rapport	400 N	550 N	700 N	700 N
Herplant bomen investering 2024 € 100.000	4 N	8 N	8 N	8 N
Geluidw.vorz.A58 -inv.2024 voorbereiding €750.000	21 N	41 N	40 N	40 N
Geluidw.vorz.A58 -inv.2025 Realisatie € 7,7 mln.	-	212 N	421 N	415 N
Infraplan wegen investering 2024 € 1.262.000	47 N	94 N	92 N	90 N
Infraplan wegen investering 2025 € 1.287.000	-	48 N	96 N	94 N
Infraplan wegen investering 2026 € 1.313.000	-	-	49 N	98 N
Infraplan wegen investering 2027 € 1.313.000	-	-	-	49 N
Openbare verlichting investering 2024 € 127.000	5 N	9 N	9 N	9 N
Openbare verlichting - investering 2024 € 100.000	4 N	7 N	7 N	7 N
Openbare verlichting investering 2025 € 127.000	-	5 N	9 N	9 N
Openbare verlichting investering 2026 € 127.000	-	-	5 N	9 N
Openbare verlichting investering 2027 € 127.000	-	-	-	5 N
CC J.v.Besouw-verv.inv.2026 inventaris € 1.158.000	-	-	59 N	116 N
CC J.v.Besouw-verv.inv.2026 installatie€ 2.325.000	-	-	99 N	196 N
implementatie wetgeving Volkshuisvesting	100 N	-	-	-
Eindtotaal	799 N	1.001 N	1.620 N	1.871 N

Toelichting:

Baten en uitbesteding Omgevingsvergunningen

We voorzien voor 2024 incidenteel extra vergunningsaanvragen. Die leveren extra legesopbrengsten op. Voor de afgifte van die vergunningen is waarschijnlijk onvoldoende eigen capaciteit beschikbaar. Hiervoor ramen we extra inhuurcapaciteit. De kosten en opbrengsten ramen we budgetneutraal op € 200.000.

Evaluatie Blauwe zone

In 2024 voeren we de in het bestuursakkoord gevraagde evaluatie van de blauwe zone in Goirle uit (incl. parkeergarage). Hiervoor is een bedrag nodig van € 30.000.

Onderzoek en definitief bestemmingsplan Proeftuin

Op dit moment is het voorontwerpbestemmingsplan Fokmast gereed, we gaan nu een ontwerpbestemmingsplan en daarna een definitief bestemmingsplan maken. Voor deze plannen en alle bijbehorende onderzoeken is aanvullend een budget van €75.000 nodig. Er moet ten opzichte van het voorontwerpbestemmingsplan nog veel aangepast worden omdat de plannen gewijzigd zijn en omdat

wetgeving gewijzigd is. De meeste onderzoeken die uitgevoerd zijn moeten geüpdatet worden. Met dit extra budget kunnen we de hele planvorming doorlopen.

Proeftuin – Nieuwkerksbaantje

In de raadsvergadering van 13 juli 2021 is er een krediet beschikbaar gesteld van € 350.000 in 2024 voor het afwaarderen van de Nieuwkerksedijk Zuid en het opwaarderen van het Nieuwkerksbaantje. Dit krediet is beschikbaar gesteld als onderdeel van een totaal krediet van € 1.805.000 verdeeld over 3 onderdelen voor de realisatie Proeftuin Fokmast Regte Heide.

Visie ontwikkellocaties Riel

We willen bereiken dat in Riel-Noord, Riel-Zuid en in de Spaansehoek nieuwe woningen komen. Als basis hiervoor moet, als uitwerking van de Omgevingsvisie en de Woondeal, een visie gemaakt worden op de ontwikkeling van de potentiële woningbouwlocaties rondom Riel. Ook hier geldt dat het stikstofbesluit van de provincie een rol speelt. Bij het opstellen van de visie "Wonen rondom Riel" houden we hier rekening mee.

Wij maakten al in 2023 een start met het opstellen van een projectopdracht en de gebiedsvisie "Wonen rondom Riel". Op grond daarvan kunnen wij een kostenraming maken voor dit project. We starten in 2024 met de wettelijk verplichte onderzoeken op het gebied van bodem, verkeer, water, stikstof en geluid. Hiervoor nemen we € 100.000 op in de begroting.

Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK)

We waarborgen de kwaliteit van de openbare ruimte op basis van beleid en meerjaren-onderhoudsprogramma's. Begin 2024 leggen wij het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK, voorheen IBOR) voor aan de raad. Daarin geeft de raad ons kaders mee voor het beheer van de openbare ruimte. Uitgangspunt is dat we de openbare ruimte onderhouden op CROW-kwaliteitsniveau B. In het IMBK maken we inzichtelijk wat er nu ligt aan informatie over beheer en beleid.

De laatste jaren zijn de prijzen van grondstoffen enorm gestegen. Datzelfde geldt voor de personele lasten. Goed opgeleid personeel is schaars en dat heeft een effect op de prijzen. Wanneer wij de budgetten daar niet op aanpassen, gaat dat ten koste van de kwaliteit die wij kunnen leveren. In het IMBK zijn de benodigde budgetten vergeleken met de beschikbare budgetten. Met name op het gebied van groen hebben we geld tekort. De komende drie jaren verhogen we de budgetten gefaseerd met € 400.000 in 2024, € 550.000 in 2025 en uiteindelijk het totale tekort van € 700.000 in 2026 en verder.

De komende jaren nemen we vervolgstappen om het beheer van de openbare ruimte integraler te organiseren.

Herplant bomen

We werken de achterstand in de herplantplicht weg. Hiervoor nemen een investering op van € 100.000.

Geluidwerende voorziening A58

We hebben de raad voor de zomer 2023 een terugkoppeling gegeven van het onderzoek naar de geluidwerende voorziening A58, zodat de resultaten van hiervan betrokken kunnen worden bij de afwegingen die in het kader van de begroting moeten worden gemaakt. Recent heeft provincie Noord-Brabant nieuwe maatregelen genomen om stikstof terug te dringen. De geluidwerende voorziening is een bouwwerk langs de snelweg gelegen binnen de straal van de Regte Heide waar de provincie een vergunningenstop voor heeft afgekondigd. Daarnaast komt de geluidwerende voorziening deels te liggen op grondgebied van Rijkswaterstaat. Ook hebben we te maken met een bestemmingsplan van de gemeente Tilburg, omdat de geluidwerende voorziening ook deels binnen de gemeentegrenzen van Tilburg is gepland. Overleg met deze instanties en hen bewegen tot meewerken kan voor vertraging zorgen. In de begroting 2024 nemen we middelen op voor het opstellen van een programma van eisen. Indien de raad instemt met dit project is een voorbereidingskrediet van € 750.000 voor de komende drie jaar nodig.

De bestemmingsreserve “Geluidwerende voorziening A58” kan gebruikt worden als dekking voor het voorbereidingskrediet.

Op basis van het Bestuursakkoord houden we voor dekking van het investeringsvoornemen rekening met € 7,7 mln.

Infraplan wegen

De raad stelde op 21 september 2021 het beheerplan verharding 2021-2025 vast. We vertaalden dat in deze raming voor de jaren 2024 en verder. Bij de eerstvolgende evaluatie/bijstelling van het beheerplan wordt het meerjarenperspectief herijkt.

Openbare verlichting

In 2023 wordt aan de raad een nieuw beleidsplan voorgesteld, tot dit moment wordt het beleidsplan 2012-2015 toegepast. In de begroting zijn budgetten opgenomen voor het in stand houden van de openbare verlichting en de vervanging met LED armaturen.

De achterstand die is ontstaan, is in afgelopen jaren niet ingehaald zoals verwacht. Uit inspecties bleek de achterstand groter te zijn dan gedacht. Er is in 2024 een extra budget van € 100.000 nodig om op deze achterstand in te lopen. De nadruk ligt op veiligheid en het voldoen aan het Energieakkoord 2030. Waar mogelijk wordt de achterstand integraal opgepakt met infraprojecten.

CC Jan van Besouw

In de Perspectiefnota waren ramingen opgenomen voor vervangingsinvesteringen wegens afloop afschrijvingstermijnen bestaande activa. In afwachting van de onderzoeksresultaten rond de toekomst van het cultureel centrum nemen we de raming voor vervangingsinvesteringen op in de begroting.

Implementatie nieuwe of gewijzigde wetgeving Volkshuisvesting

Voor de implementatie van verplichte wetgeving op het gebied van Volkshuisvesting vragen we extra budget. Denk hierbij aan het maken van een huisvestingsverordening, urgentieverordening, regels over kamergewijze verhuur en regels over opkoopbescherming.

Investeringskredieten

Thema 2.1 Categorie	Omschrijving (€ 1.000)	<i>(bedragen x</i>	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Totaal
A			1.939	1.414	1.440	1.440	6.233
A	Herplant bomen		100				100
A	Infraplan wegen		1.262	1.287	1.313	1.313	5.175
A	Openbare verlichting		227	127	127	127	608
A	Proeftuin Nieuwkerksbaantje		350				350
B				8.450	3.483		11.933
B	Geluidwerende voorz. A58 - voorbereiding			750			750
B	Geluidwerende voorz. A58 - realisatie			7.700			7.700
B	CC Jan van Besouw - vervanging installaties				2.325		2.325
B	CC Jan van Besouw - vervanging inventaris				1.158		1.158
Eindtotaal			1.939	9.864	4.923	1.440	18.166

Thema 2.2 Klimaat, milieu en energie

Te behalen resultaten

- *Circulaire economie*

Het streven is minder afval door betere afvalscheiding. Sinds 1 juli 2022 worden negen afvalstromen niet meer ingenomen op de milieustraat. Hiervoor is een alternatief is aangeboden. Hierdoor ontstaat op de milieustraat ruimte om afval verder, en dus beter, te scheiden. In 2023 wordt de dienstverlening van de milieustraat bekeken, in het gratis brengen van (bepaalde) afvalstromen wordt hiernin meegenomen. De evaluatie presenteren we aan de raad. Hierin nemen we de wensen uit het Bestuursakkoord mee.

Een nieuw milieubeleidsplan stellen we op bij de uitwerking van de Omgevingswet.

- *We stimuleren duurzame mobiliteit*

We zorgen voor de realisatie van publieke oplaadpalen in de openbare ruimte voor elektrische voertuigen, daar waar de behoefte is, en we faciliteren deelmobiliteit. Eind 2024 zijn er in de gemeente Goirle 136 oplaadpunten (72 laadpalen). Deze zijn geplaatst op basis van de proactieve plaatsing en het 'paal volgt auto' principe. In 2024 voert de provincie Noord-Brabant een nieuwe collectieve aanbesteding uit voor de periode 2024-2028. Voor deelauto's voeren we geen actief beleid, maar gaan we in gesprek als partijen zich melden.

- *In 2030 is 25% van onze energie duurzaam en we zijn in 2050 volledig energie- en CO2-neutraal*

Het opwekken van zonne- en windenergie stimuleren we op Goirles grondgebied binnen de landelijke en regionale kaders, zoals de REKS en provinciale transportschaarste. Wij bevorderen 'zon op het dak' en geven daaraan voorrang. We faciliteren 'mogelijke' energiebronnen, zoals reeds vergunde zonneparken.

We hebben in 2023 besloten tot deelname aan het Publiek Ontwikkelbedrijf REKS BV. Deze heeft als taak te zorgen dat vijf van de energiehubbs die in de REKS zijn gedefinieerd, waaronder onze energiehub De Baars, voor 2030 gerealiseerd zijn. We leveren ook in 2024 samen met de buurgemeenten een actieve bijdrage aan de projectorganisatie die voor deze energiehub is opgericht. We plaatsen echter geen windmolens voordat er nieuwe landelijke richtlijnen zijn. We nemen ook in 2024 actief deel aan het REKS-proces. Eind 2023 wordt besloten of in 2024 gestart wordt met een herijking van de REKS 1.0

- *Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)*

Wij hebben een uitkering aangevraagd die we in 2023, 2024, 2025 besteden aan capaciteit voor klimaat- en energiebeleid.

- *We faciliteren een efficiënt en betaalbaar energienetwerk*

We faciliteren de aanleg van het energienetwerk. Ook in 2024 blijven we de coördinatie van kabels en leidingen in de openbare ruimte uitoefenen. Wij blijven in gesprek met NUTS-bedrijven om tijdig op veranderingen te kunnen inspelen. Met Enexis voeren we het gesprek hoe we ondanks de netcongestie de beperkte capaciteit op het netwerk toch zo efficiënt mogelijk kunnen benutten ten dienste van onze inwoners en bedrijven.

- *Reductie energiegebruik en toename aandeel duurzame energie*

We blijven duurzame initiatieven van inwoners stimuleren en faciliteren door middel van subsidie.

We verstrekken duurzaamheidsleningen waarmee inwoners tegen gunstige voorwaarden energiebesparende maatregelen in en aan hun eigen woning kunnen financieren. In 2024 verwachten we met behulp van subsidie vanuit het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) grotere stappen te kunnen zetten, vooral in de bestaande goedkopere woningvoorraad. Bij het verduurzamen van woningen zijn we verplicht op grond van de Wet natuurbescherming om bepaalde diersoorten te beschermen. We moeten hiervoor een Soorten Management Plan (SMP) laten opstellen. De Provincie is toezichthouder.

- *Efficiënte en duurzame alternatieven voor verwarming*

We geven uitvoering aan de Transitievisie Warmte, hiervoor:

- Werken we aan de communicatie- en participatiestrategie voor de warmtetransitie.
- Werken we aan een generieke aanpak voor inwoners en bedrijven voor de overstap naar aardgasvrij, via de Nationaal Isolatieprogramma (NIP).
- Blijven we in contact met Tilburg voor de gezamenlijke mogelijkheden van warmtenetten.
- Starten we een onderzoek naar de potentie voor warmtebronnen binnen Goirle.

- *Effectief beheer stedelijk water*

We continueren de risicogestuurde aanpak voor het beheer van de rioolgemalen en kolken, die in 2023 is aanbesteed. We blijven de sloten maaien en bijdragen aan het reinigen van de wegen. We continueren de afkoppelsubsidie en evalueren deze. We doen mee aan het NK Tegelwippen en faciliteren ook onze inwoners om te vergroenen. We voeren infrastructurele vervangingsprojecten uit, waarbij het water- en rioolsysteem wordt vervangen en/of verbeterd.

- *Inzicht in water, droogte, hitte en minder hittestress*

Bomen die zijn doodgegaan, vervangen we door nieuwe. We streven in infrastructurele projecten naar voldoende groen waar ook water kan infiltreren. We kijken naar mogelijkheden om bomen te planten, die uiteindelijk grote kronen krijgen en veel schaduw geven. Daar waar mogelijk vergroenen we bijvoorbeeld ook de parkeerplaatsen binnen infraprojecten. De monitoringssystemen voor de riolering en het grondwater continueren we.

Waar we nieuwe bomen of struiken planten, kiezen we voor soorten die beter tegen droogte kunnen.

- *Delen van het Natuurnetwerk Brabant realiseren*

Tot 2027 kunnen we nog gebruikmaken van de subsidiemogelijkheden van het Groen Ontwikkelfonds Brabant voor de realisatie van ecologische verbindingzone en Natuur Netwerk Brabant, zoals in het Natuurbod in beeld gebracht. In het kader van de gebiedsvisie De Baars kijken we daarom naar de realisatie van de Roovertse Leij/Nieuwe Leij.

Voor de Hultense Leij zijn we met het waterschap Brabantse Delta in gesprek om tot een projectplan te komen. De verwachting is dat we dan in 2024 opleveren en daarna de realisatie kunnen voorbereiden.

- *Stimuleren natuurinclusieve landbouw*

We stimuleren bewoners van het buitengebied met de Stimuleringsregeling Landschap om nieuwe landschapselementen, wandelpaden en kruidenrijke randen aan te leggen. We verlengen deelname aan deze stimuleringsregeling in 2024 en 2025. De provincie verdubbelt de bijdrage van de gemeente. Hiermee dragen we bij aan het landelijke Aanvalsplan landschapselementen, waarbij de doelstelling is om 10% groenblauwe dooradering van het landelijk gebied te realiseren in 2050. Het Aanvalsplan sluit in doelstelling en uitwerking aan bij de doelen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en het Brabants Programma Landelijk Gebied (BPLG), dat weer raakvlakken heeft bij de Groenblauwe Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) van het Natura 2000-gebied Regte Heide/Riels Laag. In 2023 sloten we de verkenningsfase af en in 2024 werken we in dit GGA-gebied samen met onze gebiedspartners verder aan het visietraject.

- *Recreatie en natuur in balans*

We starten in 2024 met de voorbereiding voor het opstellen van een toeristisch-recreatieve visie waarin de doelstelling 'recreatie en natuur in balans' een vertaling krijgt.

Indicatoren

2.2 Klimaat, milieu en energie							
BBV-Indicatoren (Bron: waarstaatjegemeente.nl)		Eenheid	Gemeente Goirle			Geheel Nederland	
			2020	2021	2022	2020	2021
1	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	95	94	91	170	
2	Hernieuwbare elektriciteit	%	16,6	21.3		26,8	33.2

Legenda:

- 1 Niet gescheiden, ingezameld huishoudelijk afval.
- 2 Hernieuwbare elektriciteit - niet gedefinieerd.

Wat mag het kosten?

2.2 Klimaat, milieu en energie bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begr. 2023 na wijz.	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
Lasten	5.283	6.456	5.889	5.935	5.967	6.016
Baten	5.418	6.374	5.930	5.963	5.657	5.754
Saldo	135 V	82 N	41 V	28 V	310 N	263 N

De raad stelde op 20 juni 2023 de financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 vast (o.a. indexerings- en rentepercentages). De financiële consequenties daarvan zijn in deze themaraming opgenomen. Daarnaast bevat de themaraming ook beleidsvoornemens. Een deel daarvan vindt zijn oorsprong in het bestuursakkoord 'Goirle: Samen Bouwen'. Het daarop nog te actualiseren Uitvoeringsprogramma van het college moet uitsluitend geven of deze beleidskaders en specifieke voornemens realistisch en uitvoerbaar zijn, en ook daadwerkelijk tot uitvoering kunnen komen. De beperking in de formatie-omvang én de huidige arbeidsmarkt vormen een reëel risico voor de continuïteit van het reguliere werk en de ambities uit het bestuursakkoord.

Verwerkte beleidsvoornemens

Deze vinden hun oorsprong in de Perspectiefnota 2024, het Bestuursakkoord en nieuw beleid op basis van actuele ontwikkelingen.

Thema 2.3 Klimaat, milieu en energie Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Bijdrage Energiecoöp. Duurzaam Riel Goirle	30 N	30 N	30 N	30 N
Infraplan riolering investering 2024 € 1.400.000	39 N	77 N	76 N	75 N
Infraplan riolering investering 2025 € 1.400.000	-	39 N	77 N	76 N
Infraplan riolering investering 2026 € 1.400.000	-	-	39 N	77 N
Infraplan riolering investering 2027 € 1.400.000	-	-	-	39 N
Infraplan riolering investering 2024 € 50.000	3 N	5 N	5 N	5 N
Infraplan riolering investering 2025 € 50.000	-	3 N	5 N	5 N
Infraplan riolering investering 2026 € 50.000	-	-	3 N	5 N
Infraplan riolering investering 2027 € 50.000	-	-	-	3 N
Soortenmanagementplan (SMP) -Wet natuurbesch.(Wnb)	100 N	100 N	100 N	-
Eindtotaal	171 N	253 N	333 N	312 N

Toelichting:

Lokale energiecoöporatie

Met Duurzaam Riel Goirle (DRG) is een nieuw samenwerkingsconvenant gesloten, waarmee de samenwerking een vervolg krijgt. We werken samen met onze lokale energie coöperatie op het gebied van energiecoaches, het energieloket en participatie. De energiecoöperatie kreeg zowel van de provincie als van de gemeente budget voor haar activiteiten. De provincie heeft haar subsidie beëindigd. In de REKS hebben wij de afspraak opgenomen om samen te werken met onze lokale energiecoöperatie. Zij voeren voor ons een aantal taken uit omdat wij verwachten dat zij meer kunnen betekenen voor onze inwoners. Met name voor ons Energieloket spelen zij een belangrijke rol. Om deze samenwerking voort te zetten is een bedrag van € 30.000 nodig. Verder gaan wij op projectbasis afspraken maken over de concrete resultaten die wij samen willen bereiken. Mogelijk resulteert dit in extra inzet van DRG en daarmee extra benodigde middelen.

Infraplan riolering

De raad stelde in december 2020 het programma Water en Riolering vast. We actualiseren periodiek de raming daarop.

SMP

Verspreid over drie jaar nemen we € 300.000 op om een ecooloog het Soorten Management Plan (SMP) op te laten stellen, nodig om isolatiemaatregelen te kunnen uitvoeren. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van subsidiemogelijkheden die het Rijk hiervoor op dit moment biedt.

Investeringskredieten

Thema			Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	
2.2			2024	2025	2026	2027	Totaal
Categorie	Omschrijving	<i>(bedragen x € 1.000)</i>					
A			1.450	1.450	1.450	1.450	5.800
A	Infraplan riolering		1.450	1.450	1.450	1.450	5.800
Eindtotaal			1.450	1.450	1.450	1.450	5.800

Thema 2.3 Veiligheid en crisisbeheersing

Te behalen resultaten

De doelstellingen komen uit het Focusblad Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Goirle 2023-2024, welke gebaseerd is op het Integraal veiligheidsbeleid Goirle Hilvarenbeek Oisterwijk 2023-2026. In dit thema beschrijven we de in 2024 te realiseren resultaten.

- We voeren integrale controles uit en versterken onze informatiepositie op het gebied van ondermijnende criminaliteit. Hierbij werken we actief samen met onder andere de politie, Taskforce RIEC Brabant-Zeeland, de Belastingdienst en het Openbaar Ministerie.
- We maken actief gebruik van de verschillende mogelijkheden van wet- en regelgeving, bijvoorbeeld de Wet bibob, Opiumwet en APV, om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan.
- Om de weerbaarheid van ondernemers, inwoners en onze eigen bestuurders en ambtenaren tegen risico's van ondermijnende criminaliteit te verhogen organiseren we (in GHO verband) bewustwordingscampagnes, opleidingen en informatiebijeenkomsten. We doen dit in samenwerking met de Taskforce RIEC Brabant-Zeeland.
- We voorkomen dat (kwetsbare) personen overlastgevend of crimineel gedrag vertonen. Door samenwerking bieden we mensen op maat de juiste zorg en plegen we tijdig interventies. We hanteren een persoonsgebonden aanpak en werken hierin samen met externe partners zoals de politie, Zorg- en Veiligheidshuis Midden-Brabant, jongerenwerk, Stichting Halt, lokale zorgaanbieders, reclassering, Novadic Kentron, GGZ en woningcorporatie Leystromen.
- Om de weerbaarheid van onze inwoners en ondernemers tegen cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit te verhogen voorzien we in voorlichting in samenwerking met de politie en overige gemeenten binnen de regio Hart van Brabant.
- We zijn samen met de hulpdiensten intensief betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van evenementen met een verhoogd veiligheidsrisico.
- We richten de processen bevolkingszorg en gemeentelijke crisisbeheersing opnieuw in. Dit doen we in samenwerking met de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en de overige 23 gemeenten.
- Om inzicht te hebben in de veiligheidsbeleving van onze inwoners doen we om het jaar onderzoek naar het gevoel van veiligheid onder de inwoners. Hiervoor maken we gebruik van de Veiligheidsmonitor. In 2025 vindt een nieuw onderzoek plaats.
- We houden de bluswatervoorzieningen (brandkranen Brabant Water en brandputten gemeente) bereikbaar, we gaan brandputten vervangen en plegen onderhoud waar nodig.
- We hebben aandacht voor alle overige veiligheidsvraagstukken en spelen in op (actuele) ontwikkelingen waar nodig, bijvoorbeeld diefstal van (elektrische) fietsen.

Indicatoren

2.3 Veiligheid en crisisbeheersing								
BBV-Indicatoren (Bron: waarstaatjegemeente.nl)		Eenheid	Gemeente Goirle			Geheel Nederland		
			2020	2021	2022	2020	2021	2022
1	Verwijzingen Halt	Aantal	12	33	36	10	24	24
2	Misdrijven - Winkeldiefstallen	Aantal	0.6	-	0,4	2.0	-	2,3
3	Misdrijven - Geweldsmisdrijven	Aantal	3.3	-	2,7	4.6	-	4,6
4	Misdrijven - Diefstallen uit woning	Aantal	1.9	-	0,8	1.8	-	1,4
5	Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal	4.2	-	5,8	6.3	-	6

Legenda:

- 1 Aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 1 tot 18 jaar
- 2 Winkeldiefstal per 1.000 inwoners
- 3 Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners
- 4 Het aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners
- 5 Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners

Wat mag het kosten?

2.3 Veiligheid en crisisbeheersing bedragen x € 1.000	Realisatie	Begr. 2023	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	na wijz.	2024	2025	2026	2027
Lasten	1.848	1.665	1.934	2.006	2.067	2.126
Baten	166	15	15	16	16	16
Saldo	1.682 N	1.650 N	1.918 N	1.990 N	2.051 N	2.110 N

De raad stelde op 20 juni 2023 de financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 vast (o.a. indexerings- en rentepercentages). De financiële consequenties daarvan zijn in deze themaraming opgenomen. Daarnaast bevat de themaraming ook beleidsvoornemens. Een deel daarvan vindt zijn oorsprong in het bestuursakkoord 'Goirle: Samen Bouwen'. Het daarop nog te actualiseren Uitvoeringsprogramma van het college moet uitsluitel geven of deze beleidskaders en specifieke voornemens realistisch en uitvoerbaar zijn, en ook daadwerkelijk tot uitvoering kunnen komen. De beperking in de formatie-omvang én de huidige arbeidsmarkt vormen een reëel risico voor de continuïteit van het reguliere werk en de ambities uit het bestuursakkoord.

Verwerkte beleidsvoornemens

Voor dit thema zijn er geen nieuwe beleidsvoornemens, doelen en resultaten worden binnen de themaraming uitgevoerd.

Thema 2.3 Veiligheid en crisisbeheersing Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Eindtotaal				

Toelichting:

n.v.t.

Ambities en doelstellingen

Strategische koers

Voor een fysieke leefomgeving waarin mensen gelukkiger, gezonder en veiliger zijn, is ook bedrijvigheid belangrijk. Om aantrekkelijk te blijven voor inwoners, ondernemers en bezoekers en te zorgen dat het in onze doenerige dorpen, gelegen in ons prachtlandschap, goed toeven blijft, willen en moeten we bedrijvigheid ruimte blijven bieden. In de Omgevingsvisie hebben we op het gebied van bedrijvigheid daarom ambities en doelstellingen geformuleerd, die ook voor deze begroting centraal staan.

Levendige centra en florerende detailhandel

We willen in Goirle een compact, levendig centrum creëren waar de boodschappen- en winkelfunctie de functionele drager blijft, maar waar ook nadruk ligt op een aantrekkelijke verblijfs- en ontmoetingsfunctie met cultuur, evenementen en horeca. In Riel zetten we in op het behoud van het huidige voorzieningenniveau. Dit voorzieningenniveau groeit op lange termijn wel mee met eventuele woningbouwontwikkelingen.

Daarom werken we in 2024 (verder) aan de volgende doelstellingen:

- Aantrekkelijk, uitgebreid en goed bereikbaar aanbod
- Voorzieningen in de buurt en tegengaan van structurele leegstand

Aantrekkelijker aanbod voor recreatie en toerisme

Het behouden van een levendig centrum en het stimuleren van florerende detailhandel betekent ook dat de toeristische recreatieve sector meer aandacht moet krijgen. Zo creëren we de levendige omgeving met een centrum met een aantrekkelijke verblijfs- en ontmoetingsfunctie met cultuur, evenementen en horeca. Samen met de lokale toeristische sector onderzoeken we kansen en mogelijkheden die uiteindelijk moeten worden vertaald in een toeristisch-recreatieve visie. Binnen deze visie wordt nader uitgewerkt hoe Goirle en Riel zich op het gebied van recreatie en toerisme verder kunnen ontwikkelen. Daarbij bepalen we onze ambitie en haken we, zo mogelijk, aan bij de visie van de GHO partners Hilvarenbeek en Oisterwijk maar bijvoorbeeld ook aan die van de Baronie (Breda en omgeving), de regio Hart van Brabant en de regio Antwerpen (B). Dit omdat toeristen zich niet houden aan de gemeente- en landsgrenzen maar juist naar onze regio komen voor de diversiteit.

Daarom werken we in 2024 (verder) aan de volgende doelstellingen:

- Promotie en citymarketing
- Verbinden toeristische routes
- Intensiveren samenwerking toeristische regio

Vitale, innovatieve en duurzame bedrijventerreinen

We willen de huidige ruimte voor bedrijven behouden. We zetten erop in dat bedrijven zoveel mogelijk zijn geclusterd op de twee bedrijventerreinen (Tijvoort en Veertels) en dat deze terreinen goed bereikbaar zijn.

Daarom werken we in 2024 (verder) aan de volgende doelstellingen:

- Behoud mix van bedrijvigheid
- Faciliteren ondernemers
- Stimuleren circulariteit
- Vergroening bedrijventerreinen
- Bereikbare bedrijventerreinen

Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Voor dit programma zijn dat de volgende organisaties:

- Midpoint
- Regio Hart van Brabant

Thema-indeling

De beoogde resultaten die moeten bijdragen aan realisatie van de doelstellingen hebben we in dit hoofdstuk aan de hand van het navolgende thema 3.1 Bedrijvigheid geformuleerd.

Wat mag het kosten?

3. Bedrijvigheid bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begr. 2023 na wijz.	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
Lasten	407	455	482	500	517	533
Baten	350	255	235	241	245	245
Saldo programma	57 N	201 N	247 N	259 N	272 N	288 N
Reserve-storting	-	-	-	-	-	-
Reserve-onttrekking	-	-	-	-	-	-
Resultaat	57 N	201 N	247 N	259 N	272 N	288 N

Thema 3.1 Bedrijvigheid

Te behalen resultaten

Binnen dit thema zijn de doelstellingen van programma Bedrijvigheid nader uitgewerkt in te behalen resultaten voor 2024. Deze doelstellingen komen uit de Omgevingsvisie. De door de raad vastgestelde programma- en thema-indeling die we voor de begroting hanteren wijkt daar soms van af. Daardoor is het mogelijk dat sommige doelstellingen bij een ander thema verder zijn uitgewerkt.

- *Aantrekkelijk, uitgebreid en goed bereikbaar aanbod*

Voor het centrum van Goirle betekent dit dat we in 2024 en verder onder andere aandacht hebben voor de veiligheid in het centrum, de vergroening van het centrum en goede verdeling van het winkelaanbod.

In 2024 onderzoeken we of, en hoe, we winkelcentrum De Hovel, het Kloosterplein en het CC Jan van Besouw beter met elkaar kunnen verbinden. Voor het centrum van Riel ligt de focus op het behouden van het huidige aanbod met daarbij de kanttekening dat het aanbod meebeweegt met de demografische ontwikkeling in Riel.

- *Voorzieningen in de buurt en tegengaan structurele leegstand*

Omdat de gemeente geen commercieel vastgoed beheert, kunnen we niet sturen op het behouden van winkels en het tegengaan van leegstand. Door in overleg te zijn en blijven met ondernemers kunnen we wel monitoren wat er gebeurt en wat de status is.

- *Faciliteren van ondernemers*

Door periodiek bestuurlijk overleg met diverse ondernemersplatforms houden we de lijnen met deze platforms kort. Hierdoor weten we wat er speelt. De bedrijvencontactfunctionaris is voor ondernemers het eerste aanspreekpunt binnen onze organisatie voor vragen maar ook voor advies. Ook bij Midpoint Brabant en Station 88 kunnen Goirlese ondernemers terecht voor vragen over ondernemen.

- *Behoud mix van bedrijvigheid*

Per 1 januari 2023 bestaat er geen bedrijveninvesteringszone in het centrum van Goirle. Hiermee verviel ook een gesprekspartner waarmee periodiek bestuurlijk overleg plaatsvindt. In 2024 en verder willen we in contact blijven met de ondernemers in Goirle en Riel. Dit doen we onder andere door het houden van bedrijfsbezoeken. Ook werken we met ondernemers samen aan een platform dat ondernemers vertegenwoordigt.

- *Promotie en citymarketing*

We zetten de samenwerking met de Vereniging Recreatie en Toerisme in 2024 verder voort. Dit houdt in dat de Vereniging een bedrag ontvangt uit de ingekomen toeristenbelasting. Dit geld zet de vereniging in om de recreatieve en toeristische sector in de gemeente verder te promoten en de Gôolse Geheimen verder ontwikkelen en zo mogelijk uit te breiden.

- *Verbinden toeristische routes*

In regionaal verband gaan we in 2024 verder met het verbinden van de diverse toeristische routes. Aandachtspunt daarbij is dat we kijken waar routes in de diverse gemeenten in Nederland en België met elkaar verbonden of verknoopt kunnen worden.

- *Intensiveren samenwerking toeristische regio*

Omdat we beseffen dat een toerist zich niet richt op een bepaalde gemeente maar verder kijkt dan dat, gaan we in 2024 binnen de Regio Hart van Brabant kijken waar we op toeristisch vlak ons beter kunnen vermarkten. Iedere gemeente wordt daarbij in haar kracht gezet.

Indicatoren

3.1 Bedrijvigheid							
BBV-Indicatoren (Bron: waarstaatjegemeente.nl)		Gemeente Goirle			Geheel Nederland		
		Eenheid	2020	2021	2022	2020	2021
##	Funcziemenging	%	43.9		45	53.2	53,8
##	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal	157.3		176,2	158.1	174,1
Lokale indicatoren (bron: eigen onderzoek, GGD, RIVM, waarstaatjegemeente.nl)		Eenheid	2020				
##	Ondernemerstevredenheid	Cijfer	7				

Legenda:

- # Funcziemengingsindex weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen.
- # Aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
- # Lokale ondernemers over de dienstverlening en het ondernemersklimaat. (2 jaarlijks MKB onderzoek 2018/2019 en 2020/2021)

Wat mag het kosten?

3.1 Bedrijvigheid bedragen x € 1.000	Realisatie	Begr. 2023	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	na wijz.	2024	2025	2026	2027
Lasten	407	455	482	500	517	533
Baten	350	255	235	241	245	245
Saldo	57 N	201 N	247 N	259 N	272 N	288 N

De raad stelde op 20 juni 2023 de financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 vast (o.a. indexerings- en rentepercentages). De financiële consequenties daarvan zijn in deze themaraming opgenomen. Daarnaast bevat de themaraming ook beleidsvoornemens. Een deel daarvan vindt zijn oorsprong in het bestuursakkoord 'Goirle: Samen Bouwen'. Het daarop nog te actualiseren Uitvoeringsprogramma van het college moet uitsluitel geven of deze beleidskaders en specifieke voornemens realistisch en uitvoerbaar zijn, en ook daadwerkelijk tot uitvoering kunnen komen. De beperking in de formatie-omvang én de huidige arbeidsmarkt vormen een reëel risico voor de continuïteit van het reguliere werk en de ambities uit het bestuursakkoord.

Verwerkte beleidsvoornemens

Deze vinden hun oorsprong in de Perspectiefnota 2024, het Bestuursakkoord en nieuw beleid op basis van actuele ontwikkelingen.

Thema 3.1 Bedrijvigheid Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
tariefstijging toeristenbelasting dekk.plan. 2020	13 V	13 V	13 V	13 V
corr. verhoging toeristenbelasting (alleen index)	8 N	8 N	8 N	8 N
Eindtotaal	5 V	5 V	5 V	5 V

Toelichting:

Toeristenbelasting

De tarieven voor toeristenbelasting zijn verhoogd met de index van 3,9% zoals die is vastgesteld door de raad op 20 juni 2023. De tarieven voor een overnachting komen dan uit op € 1,80 per persoon.

De verhoging van de toeristenbelasting volgt daarmee niet het dekkingsplan 2020-2024. Volgens dit dekkingsplan zou de toeristenbelasting stapsgewijs worden verhoogd naar € 2,00.

Op basis van het aangenomen amendement bij de begrotingsbehandeling 2023 zou de tariefsverhoging conform het dekkingsplan 2020 pas doorgevoerd worden nadat (op basis van een motie) met de sector nieuwe afspraken zijn uitgevoerd.

Omdat die motie vanwege personele capaciteit en prioritering nog niet volledig is uitgevoerd, is de tariefverhoging naar € 2,00 p.p.p.n in 2024 niet ingevoerd, maar is uitsluitend de inflatiecorrectie verwerkt.

Ambities en doelstellingen

Strategische koers

De beoogde koers die Goirle op de toekomst zal moeten voorbereiden, is in het bestuursakkoord 'Samen Bouwen' beschreven. Deze moet nog worden getoetst op haalbaarheid en realiseerbaarheid. Wij willen onze inwoners, ondernemers, organisaties en verenigingen meer betrekken bij wat we doen, samen met hen maken we onze gemeente toekomstbestendig.

We stelden eerder een nieuwe visie en koers vast voor onze organisatie en werken sinds 2021 in een nieuwe structuur. We ontwikkelen de komende jaren door naar een flexibele en wendbare organisatie, met oog voor onze omgeving. We denken hierbij in mogelijkheden. Waar mogelijk werken we samen met organisaties en andere overheden.

Onze dienstverlening draait om mensen. We communiceren begrijpelijk en zorgen dat we onze informatie op orde hebben. Waar mogelijk bieden we nieuwe technologische mogelijkheden aan om de dienstverlening aan onze inwoners te verbeteren. We sluiten hierbij zoveel als mogelijk aan op landelijke standaarden en oplossingen.

Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Voor dit programma zijn dat de volgende organisaties:

- Regio Hart van Brabant.

Thema-indeling

De beoogde resultaten die moeten bijdragen aan realisatie van de doelstellingen hebben we in dit hoofdstuk aan de hand van de navolgende thema's geformuleerd:

4.1. Bestuur

4.2. Dienstverlening

Wat mag het kosten?

4. Bestuur en organisatie bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begr. 2023 na wijz.	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
Lasten	2.309	2.473	2.594	2.661	2.748	2.841
Baten	358	255	360	364	389	394
Saldo programma	1.951 N	2.218 N	2.234 N	2.298 N	2.359 N	2.446 N
Reserve-storting	74	-	-	-	-	-
Reserve-onttrekking	-	-	-	-	-	-
Resultaat	2.025 N	2.218 N	2.234 N	2.298 N	2.359 N	2.446 N

Thema 4.1 Bestuur

Te behalen resultaten

- *Bestuurskracht*

In de afgelopen jaren is het takenpakket van de gemeente veranderd. Vacatures die hierdoor zijn ontstaan blijken vaak moeilijk in te vullen, met name door krapte op de arbeidsmarkt en beperkte budgetten. Dit heeft negatieve gevolgen voor de werkdruk. Ook moet er vaak gebruik gemaakt worden van (relatief dure) extern ingehuurd medewerkers. Er wordt in 2023/2024 een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd in opdracht van de gemeenteraad. Het onderzoek zal elementen bevatten van een gemiddeld bestuurskrachtonderzoek (kerntakendiscussie, doelmatigheidsonderzoek) met tevens aandacht voor het kwalitatieve werkklimaat. Ook moet er duidelijkheid komen over de mate waarin er kosten bespaard kunnen worden, bijvoorbeeld op ziekteverzuim, externe inhuur of door taken af te stoten.

- *Bestuurlijke vernieuwing (Bestuursakkoord 2023-2026 Samen Bouwen)*

Waar het gaat om bestuurlijke vernieuwing willen we dichterbij de inwoners komen te staan. Van een overheid die enkel regels stelt en controleert gaan we naar een meer 'netwerkende' overheid. Dat betekent dat we meer ruimte aan de inwoners geven, bijvoorbeeld als het gaat om het kappen van een boom in de eigen tuin.

Ook de gemeenteraad kan efficiënter werken. Daarom laten we het tijdrovende vergaderen volgens het BOB-model (beeldvorming – oordeelsvorming – besluitvorming) los en stappen we over op een geactualiseerde versie van het 'oude' Raads- en Commissie-model.

- *Samenwerking*

Om de opgaven die op ons af komen te kunnen realiseren is samenwerking, voor een kleine gemeente als Goirle, een noodzaak. We werken op verschillende niveaus samen met diverse lokale en regionale partners. Op strategisch niveau werken we samen in de regio 'Hart van Brabant'. Op tactisch en operationeel niveau werken we samen met Hilvarenbeek en Oisterwijk (GHO samenwerking). Dit doen we vanuit een bestuurlijk gedragen visie, voor zowel GHO als regio Hart van Brabant die vertaald is naar een - strategische - uitvoeringsagenda voor duurzame samenwerking.

De GHO samenwerking zal in 2024 verder geoptimaliseerd worden. In 2023 en 2024 verkennen wij met elkaar de mogelijkheden en onmogelijkheden om vooral slim met elkaar samen te werken en zo onze zelfstandigheid te kunnen behouden.

- *Representatie*

We geven aandacht aan jaarlijkse vieringen en herdenkingen waarbij we onze inwoners, jong en oud, betrekken. Herdenken wordt steeds belangrijker om de betekenis van vrede door te geven aan jongere generaties. In het najaar van 2024 en in mei 2025 herdenken we 80 jaar bevrijding. We willen hier aandacht aan geven en initiatieven uit de samenleving steunen.

Ook hebben we aandacht voor lief en leed van onze burgers. Inwoners die zich op een bijzondere manier hebben ingezet voor onze samenleving dragen we voor om in aanmerking te komen voor een gemeentelijke- of Koninklijke onderscheiding. Bij 'Lief en leed' zien we een toename van huwelijksjubilea en 100 jarigen waar we aandacht aan willen geven.

Met de jeugdburgemeester zorgen we voor participatie van jongeren bij het gemeentebestuur.

Indicatoren

4.1 Bestuur								
BBV-Indicatoren (Bron: waarstaatjegemeente.nl)		Eenheid	Gemeente Goirle			Geheel Nederland		
			2020	2021	2022	2020	2021	2022
Lokale indicatoren		Eenheid	2020	2021	2022	2020	2021	2022
1	Waardering van de samenwerking met inwoners	Cijfers				6.11	6.06	

Legenda:

- 1 Waardering samenwerking: het gemiddelde cijfer dat inwoners geven voor de samenwerking met inwoners en organisaties en de mate waarin zij worden betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van beleid (waarstaatjegemeente.nl)

Wat mag het kosten?

4.1 Bestuur bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begr. 2023 na wijz.	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
Lasten	1.776	1.752	1.950	1.992	2.053	2.127
Baten	65	-	-	-	-	-
Saldo	1.712 N	1.752 N	1.950 N	1.992 N	2.053 N	2.127 N

De raad stelde op 20 juni 2023 de financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 vast. (o.a. indexerings- en rentepercentages). De financiële consequenties daarvan zijn in deze themaraming opgenomen. Daarnaast bevat de themaraming ook beleidsvoornemens. Een deel daarvan vindt zijn oorsprong in het bestuursakkoord 'Goirle: Samen Bouwen'. Het daarop nog te actualiseren Uitvoeringsprogramma van het college moet uitsluitel geven of deze beleidskaders en specifieke voornemens realistisch en uitvoerbaar zijn, en ook daadwerkelijk in 2024 tot uitvoering kunnen komen. De beperking in de formatie-omvang én de huidige arbeidsmarkt vormen een reëel risico voor de continuïteit van het reguliere werk en de ambities uit het bestuursakkoord.

Verwerkte beleidsvoornemens

Deze vinden hun oorsprong in de Perspectiefnota 2024, het Bestuursakkoord en nieuw beleid op basis van actuele ontwikkelingen.

Thema 4.1 Bestuur Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Bestuurskrachtonderzoek t.b.v. formatie-omvang	50 N	-	-	-
Eindtotaal	50 N	-	-	-

Toelichting:

Bestuurskrachtonderzoek (bron: Bestuursakkoord 2023 – 2026 Samen Bouwen)

Op grond het Bestuursakkoord verrichten we in 2024 een bestuurskrachtonderzoek.

Thema 4.2 Dienstverlening

Te behalen resultaten

- *Vernieuwing website*

De gemeentelijke website is de spil van de digitale dienstverlening van onze gemeente. De huidige website voldoet niet meer. Een nieuwe website ondersteunt bezoekers beter: ze kunnen hun doel (bijvoorbeeld iets aanvragen, een afspraak maken of informatie opzoeken) makkelijk bereiken. De techniek voldoet aan de moderne tijd. Een nieuwe website voldoet natuurlijk ook aan de eisen die de rijksoverheid aan de digitale dienstverlening van gemeenten stelt. We presenteren de nieuwe website in januari 2024.

- *Servicenormen*

We vinden de mening van onze inwoners over dienstverlening belangrijk. We hebben daarom een aantal servicenormen vastgesteld. Via een RIB is de gemeenteraad daarover geïnformeerd. Het jaar 2024 gebruiken we als nulmeting en we rapporteren hierover in de jaarrekening 2024. In 2025 gebruiken we deze ervaringsgegevens als uitgangspunt voor het bepalen van de lokale indicatoren.

- *Wet open overheid (Woo).*

Per 1 mei 2022 is er een inspanningsverplichting om een aantal categorieën actief te publiceren. Er is nog geen Koninklijk Besluit genomen voor het verplicht actief publiceren. We voldoen hier nog niet volledig aan. We werken aan een voorstel voor het versnellen van het uitvoeren van de Woo en het op orde brengen van de informatiehuishouding. We gebruiken hiervoor de vanuit het Rijk beschikbaar gestelde Woo-middelen.

- *Verkiezingen*

In juni 2024 zijn de verkiezingen voor de leden van het Europees Parlement. Een half jaar van te voren starten we met de voorbereiding van deze verkiezingen. Ons doel hierbij is dat zoveel mogelijk inwoners op een makkelijke en toegankelijke manier hun stem uit kunnen brengen.

Indicatoren

4.2 Dienstverlening								
BBV-Indicatoren (Bron: waarstaatjegemeente.nl)		Eenheid	Gemeente Goirle			Geheel Nederland		
			2020	2021	2022	2020	2021	2022
Lokale indicatoren		Eenheid	2020	2021	2022	2020	2021	2022
1	Online aangevraagde producten en diensten in relatie tot het aantal baliebezoeken	%	35	37.6	66	n.b.	n.b.	n.b.
2	Direct dienstverlening	Cijfer	-	6.7	-	6.9	6.8	7

Legenda:

- 1 *Percentage online aangevraagde producten in relatie tot de balieverzoeken. (database gemeente Goirle). Reisdocumenten en rijbewijzen kunnen niet online aangevraagd worden. Deze worden aan de frontoffice van Inwonerzaken in behandeling genomen.*
- 2 *Gemiddeld rapportcijfer dat inwoners geven voor de dienstverlening van de gemeente. (waarstaatjegemeente.nl)*

Wat mag het kosten?

4.2 Dienstverlening bedragen x € 1.000	Realisatie	Begr. 2023	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	na wijz.	2024	2025	2026	2027
Lasten	533	721	645	670	695	714
Baten	294	255	360	364	389	394
Saldo	239 N	466 N	284 N	306 N	306 N	320 N

De raad stelde op 20 juni 2023 de financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 vast. (o.a. indexerings- en rentepercentages). De financiële consequenties daarvan zijn in deze themaraming opgenomen. Daarnaast bevat de themaraming ook beleidsvoornemens. Een deel daarvan vindt zijn oorsprong in het bestuursakkoord 'Goirle: Samen Bouwen'. Het daarop nog te actualiseren Uitvoeringsprogramma van het college moet uitsluitend geven of deze beleidskaders en specifieke voornemens realistisch en uitvoerbaar zijn, en ook daadwerkelijk in 2024 tot uitvoering kunnen komen. De beperking in de formatie-omvang én de huidige arbeidsmarkt vormen een reëel risico voor de continuïteit van het reguliere werk en de ambities uit het bestuursakkoord.

Verwerkte beleidsvoornemens

Voor dit thema zijn er geen nieuwe beleidsvoornemens, doelen en resultaten worden binnen de themaraming uitgevoerd.

Thema 4.2 Dienstverlening Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Eindtotaal				

Toelichting

n.v.t.

Algemene dekkingsmiddelen en overhead

Ambities en doelstellingen

We werken doorlopend aan een financieel gezonde gemeente. Daarvoor zorgen we dat we behouden, reserveren en investeren. We willen onze huidige voorzieningen *behouden* en daarbij ook nieuwe taken, ambities en opgaven realiseren. Voor onvoorzien zaken *reserveren* we en houden we een ruim voldoende buffer aan (onze reservepositie). Ook kijken we financieel meerjarig vooruit om te *investeren*. Daarbij zorgen we ervoor dat we haalbaarheid en uitvoerbaarheid van nieuwe ambities eerst goed onderzoeken. Randvoorwaarde is altijd dat we een financieel gezonde gemeente zijn en blijven. Dat betekent dat we onze uitgaven in (structureel) evenwicht met onze inkomsten houden. Nu en in de toekomst.

We leggen een stevig financieel fundament. Onze belangrijkste inkomstenbron van het Rijk vormt daarbij een grote onzekerheid. Voor de toekomst verwachten we voor ons huidige takenpakket fors minder geld uit Den Haag te ontvangen. Onze uitdagingen richten zich deze bestuursperiode daarom op:

- Vinden van financiële ruimte om verplichtingen na te kunnen komen én ambities te kunnen realiseren;
- Zo laag mogelijk houden van gemeentelijke woonlasten;
- Efficiënt, effectief en innovatief besteden van gemeenschapsgeld.

Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Voor dit programma zijn dat de volgende organisaties:

- NV Bank Nederlandse Gemeenten
- NV Brabant Water
- NV Tilburgse Waterleidingmaatschappij
- Equalit

Thema-indeling

De beoogde resultaten die moeten bijdragen aan realisatie van de doelstellingen hebben we in dit hoofdstuk aan de hand van de navolgende thema's geformuleerd:

5.1. Algemene dekkingsmiddelen

5.2. Overhead

Wat mag het kosten?

Algemene dekkingsmiddelen en Overhead bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begr. 2023 na wijz.	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
Lasten	9.216	8.658	9.537	9.660	9.159	9.460
Baten	52.471	53.851	53.729	56.368	53.757	54.768
Saldo	43.256 V	45.192 V	44.192 V	46.708 V	44.599 V	45.309 V
Reserve-storting	2.699	-	-	-	-	-
Reserve-onttrekking	179	115	-	-	-	-
Resultaat	40.735 V	45.307 V	44.192 V	46.708 V	44.599 V	45.309 V

Thema 5.1 Algemene dekkingsmiddelen

Te behalen resultaten

- *We onderzoeken de (financiële) consequentie van het bestuursakkoord voor het meerjarenperspectief*
Eind 2023 actualiseren we het Uitvoeringsprogramma van het college op het nieuwe bestuursakkoord. Daarbij onderzoeken we naast uitvoerbaarheid ook de financiële haalbaarheid, op basis van de dan bekende informatie. We informeren de raad uiterlijk bij de Bestuursrapportage 2024 c.q. Perspectiefnota 2025 over de financiële consequenties voor 2024 en voor ons meerjarenperspectief en schetsen indien nodig realistische mogelijkheden om het financieel fundament te versterken.
- *Waar mogelijk zorgen we voor concrete invulling van taakstellingen.*
Het bestuursakkoord Goirle: Samen Bouwen vermeldt een aantal taakstellingen: bedragen en realisatietermijnen voor structurele bezuinigingen, die nog verder moeten worden geconcretiseerd. Zolang deze als 'taakstelling' in de begroting zijn opgenomen, vormen zij geen realistische, financiële dekking en vertroebelen zij het zicht op het financiële fundament. Pas na concretisering én realisatie ontstaat financiële ruimte voor andere ambities. Ook de Provincie corrigeert de begroting voor deze niet geconcretiseerde taakstellingen in haar beoordeling voor reëel en structureel evenwicht.
- *Gemeentelijke woonlasten houden we zo laag mogelijk*
Lokale heffingen zijn de tweede belangrijke, structurele inkomstenbron van de gemeente. Onder andere daarmee kunnen we een deel van ons hoge ambitieniveau realiseren. Daar hebben we in Goirle allemaal baat bij. Van onze inwoners, bedrijven en toeristen vragen we echter geen onbegrensde bijdrage. Daarom houden we de gemeentelijke woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing) zo laag mogelijk. We hanteren daarbij de financiële uitgangspunten die de raad op 20 juni jl. vaststelde.
- *Onze weerstandsratio is 'ruim voldoende'*
De weerstandsratio is een indicator die aangeeft in welke mate een gemeente in staat is om tegenvallers op te vangen, zonder dat dit onmiddellijk invloed heeft op het beleid. Een ratio van 'ruim voldoende' betekent een ratio tussen de 1,4 en 2,0. Meer informatie over de weerstandsratio vind u terug in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
- *Transparante en resultaatgerichte verantwoording*
Het past bij onze Gôolse democratie om inwoners de kans te geven te begrijpen wat er met hun belastinggeld en de overige inkomsten van de gemeente, is gebeurd. Onze raadsleden -als vertegenwoordiging van onze inwoners- ervaren de effecten die met de doorontwikkeling van de P&C-cyclus in gang is gezet. Concretisering van doelen, resultaten en verantwoording hoort daarbij. Daar gaan we mee verder.

Indicatoren

5.1 Algemene dekkingsmiddelen								
BBV-Indicatoren (Bron: waarstaatjegemeente.nl)		Eenheid	Gemeente Goirle			Geheel Nederland		
			2021	2022	2023	2021	2022	2023
1	Gemiddelde WOZ-waarde	x € 1.000	319	352	361	309	317	nb
2	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	763	701	731	733	823	860
3	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	857	807	821	810	905	942

Legenda:

- 1 De gemiddelde WOZ-waarde van woningen, 2021 en 2022 o.b.v. gegevens Waarderingskamer. Waarde 2023 is nog niet definitief; nu gebaseerd op waardeontwikkeling van +2,5%.
- 2 Gemiddeld totaalbedrag in € per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten
- 3 Gemiddeld totaalbedrag in € per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten

Wat mag het kosten?

5.1 Algemene dekkingsmiddelen bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begr. 2023 na wijz.	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
Lasten	769	-43	377	412	-53	-8
Baten	52.065	53.788	53.513	56.140	53.519	54.521
Saldo	51.295 V	53.831 V	53.136 V	55.728 V	53.572 V	54.529 V

De raad stelde op 20 juni 2023 de financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 vast (o.a. indexerings- en rentepercentages). De financiële consequenties daarvan zijn in deze themaraming opgenomen. Daarnaast bevat de themaraming ook beleidsvoornemens. Een deel daarvan vindt zijn oorsprong in het bestuursakkoord 'Goirle: Samen Bouwen'. Het daarop nog te actualiseren Uitvoeringsprogramma van het college moet uitsluitend geven of deze beleidskaders en specifieke voornemens realistisch en uitvoerbaar zijn, en ook daadwerkelijk tot uitvoering kunnen komen. De beperking in de formatie-omvang én de huidige arbeidsmarkt vormen een reëel risico voor de continuïteit van het reguliere werk en de ambities uit het bestuursakkoord.

Verwerkte beleidsvoornemens

Deze vinden hun oorsprong in de Perspectiefnota 2024, het Bestuursakkoord en nieuw beleid op basis van actuele ontwikkelingen.

Thema 5.1 Algemene dekkingsmiddelen Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Taakstellende bezuinigingen Overige Domeinen	-	-	500 V	500 V
Geluidw.voorz.A58 dekk.kap.lst voorbereid.€750.000	8 V	15 V	15 V	15 V
Voortgezet onderwijs - Mill Hill -mut. reserve	-	489 V	978 V	978 V
Eindtotaal	8 V	504 V	1.493 V	1.493 V

Toelichting:

Taakstellende bezuiniging overige domeinen (Bestuursakkoord 2023 – 2026 Samen bouwen)

In het Bestuursakkoord 'Goirle: Samen Bouwen' is bepaald dat, naast de beoogde bezuiniging op het Sociaal Domein, ook op de overige domeinen een bezuiniging moet worden behaald. Zolang we deze nog niet binnen een specifiek programma/thema kunnen concretiseren verwerken we deze stelpost financieel binnen het thema 5.1 Algemene Dekkingsmiddelen.

IHP Voortgezet onderwijs – Mutatie reserve kapitaallasten onderwijshuisvesting

Onttrekkingen aan en stortingen in de reserves verwerken we financieel binnen dit thema. In verband met het investeringsvoornemen voor Mill Hill (zie thema 1.2 Onderwijs) houden we, naast de eerder geraamde

jaarlijkse storting in de reserve, vanaf 2025 rekening met een onttrekking in verband met de kapitaallasten van de (ver) nieuwbouw van het Mill Hill College.

Geluidwerende voorziening A58

Onttrekkingen aan en stortingen in de reserves verwerken we financieel binnen dit thema. In verband met het investeringsvoornemen voor een geluidwerende voorziening (zie thema 2.1 Ruimte, leefomgeving en groen) houden we rekening met onttrekkingen in verband met de kapitaallasten van het voorbereidingskrediet.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Onderstaand lichten we toe hoe de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente Goirle zijn opgebouwd. Daarnaast zijn onder thema 5.1 tevens de taakvelden Vennootschapsbelasting en Onvoorzien ondergebracht.

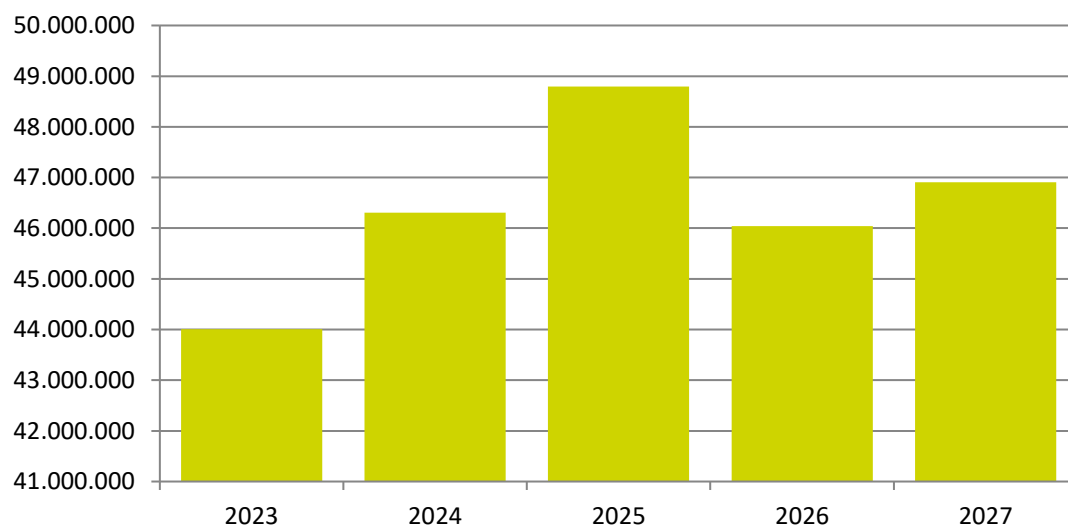
Thema 5.1 bedragen x € 1.000	2023		2024	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
- Algemene uitkering gemeentefonds	15	42.735	6	46.303
- Lokale heffingen zonder bestedingsdoel		6.553	245	7.075
- Overige algemene dekkingsmiddelen	168	225	40	135
o Dividend		25	22	26
o Financieringsfunctie (paragraaf financiering)		200	76	74
o Stelposten (Beleidsveranderingen)			-	-
o Overige algemene dekkingsmiddelen	168		94	35
Totaal algemene dekkingsmiddelen	183	49.513	291	53.513
- Vennootschapsbelasting			12	-
- Onvoorzien	73		74	-
Totaal thema 5.1	256	49.513	377	53.513

- Lokale heffingen zonder bestedingsdoel: OZB (woningen en niet-woningen) en precariobelasting.
- Voor het bepalen van de hoogte van de post onvoorzien gaan we uit van € 3,00 per inwoner.
- Het bedrag van € 94.000 bij de overige algemene dekkingsmiddelen heeft betrekking op de kosten van de uitvoering van de inning van de belastingen.

De algemene uitkering gemeentefonds kan verder worden onderverdeeld in een algemeen deel, aangevuld met een aantal decentralisatie- en integratie-uitkeringen. In onderstaande tabel wordt deze opbouw voor Goirle in beeld gebracht. Vanuit de algemene uitkering betalen we rechtstreeks een bedrag voor de taken die door of namens de VNG worden uitgevoerd.

bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene uitkering	40.801	43.231	44.952	42.786	43.858
Integratie- en decentralisatie uitkeringen	246	204	208	204	190
Vergunningverlening, toezicht en handhaving	58	58	58	58	58
Voorschoolse voorziening peuters	36	36	36	36	36
Armoedebestrijding kinderen	60	63	63	63	63
Begeleiding statushouders	12				
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	4		4		
Einde lening inburgeringsplichtig	2				
Extra capaciteit BOA's	33	33	33	33	33
Wet kwaliteitsborging bouw	14	14	14	14	
Leerlingenvervoer Oekraïne	12				
Wet goed verhuurderschap	7				
Taal voor ontheemden uit Oekraïne	8				
Participatie	2.621	2.528	2.380	2.318	2.276
Extra middelen jeugdzorg			916	392	240
BCF (BTW Compensatie Fonds)	340	340	340	340	340
Totaal uitkering gemeentefonds	44.008	46.303	48.797	46.040	46.904

In de grafiek hieronder is het verloop van de algemene uitkering gemeentefonds zichtbaar. Merk op dat het ravijnjaar zich aftekent in 2026 en dat de stijging 2026-2027 veel kleiner is dan de stijging 2024-2025.

Thema 5.2 Overhead

Te behalen resultaten

- *Gemeenschapsgeld besteden we efficiënt, effectief en innovatief*
We realiseren het liefst zoveel mogelijk ‘buiten’, voor onze inwoners en ondernemers. Dat doen we direct, in de primaire processen, maar ook indirect door het zo goed mogelijk inrichten van onze organisatie en onze bedrijfsvoeringsprocessen. Zie daarvoor ook thema 4.1 Bestuur.

In 2024 richten we ons op:

a. Doorontwikkeling datagedreven werken

We zijn van start gegaan met datagedreven werken in GHO-verband. Het team is bijna op volle sterkte. Daarmee krijgt data gedreven werken in 2024 steeds meer vorm. Het in kaart brengen en analyseren van data kan leiden tot nieuwe inzichten en beleid en daarmee de besluitvorming verbeteren. Komende jaren gaan we dit verder uitbouwen en professionaliseren.

b. Inzetten van nieuwe technieken

Volgend jaar gaan we digitale werkplek van de toekomst verder inrichten. Met name het slimmer inzetten van diverse applicaties zoals Microsoft Teams zal in de loop van 2024 meer vorm krijgen. De implementatie van het nieuwe zaakstelsel sluit hier op aan, de voorbereidingen hiervoor zijn gestart.

c. Aansluiten op ontwikkelingen in de share.

Bij de implementatie van het nieuwe zaakstelsel is Goirle bewust ‘volgend’ op de andere gemeenten binnen de Equalit-share. Wel houden we in de gaten hoe het daar loopt, en pakken we kansen mee om efficiency-slagen te maken in onze werkprocessen. In aanloop naar de implementatie wordt ook onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor een documentengenerator en een vergaderapp voor het college.

d. Arbeidsmarkt

Om succesvol op de arbeidsmarkt te zijn, is het nodig een goede arbeidsmarktstrategie te ontwikkelen. Het maken van een arbeidsmarktbeleid met lef en energie waarbij we uitgaan van onze eigen onderscheidende kracht. We willen zo nieuwe collega’s aantrekken, aan ons binden en een optimale bezetting realiseren. In de arbeidsmarktstrategie geven we aan hoe we dit aanpakken en vormgeven. Gekoppeld aan aantrekkelijk werkgeverschap en reiskostenregeling starten we met het opstellen van een mobiliteitsplan.

Voor meer detailinformatie over ontwikkelingen en resultaten binnen onze bedrijfsvoering verwijzen we u naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Indicatoren

5.2 Overhead						
BBV-Indicatoren		Eenheid	Gemeente Goirle			
			2021	2022	2023	2024
1	Formatie	fte	5,97	6	7	7
2	Bezetting	fte	5,65	6	6	nb
3	Apparaatskosten	in € per inwoner	589	633	625	708
4	Externe inhuur	%	9,5	19	nb	nb
5	Overhead	%	10,4	13	12	13
Lokale indicatoren		Eenheid	2021	2022	2023	2024
6	Opslagpercentage overhead	%	115	115	115	114

Legenda:

- 1 *Formatie: aantal begrote fte per 1.000 inwoners. Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van uw organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. (Bron: eigen data)*
- 2 *Bezetting: aantal werkelijke fte per 1.000 inwoners (Bron: eigen data). Peildatum 2023: 30-6-2023*
- 3 *Apparaatskosten: Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken (Bron: eigen data)*
- 4 *Externe inhuur: Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen (Bron: eigen data)*
- 5 *Overhead: totaal van de uitgaven van het taakveld Overhead als percentage van de totale uitgaven in de begroting (Bron: eigen data)*
- 6 *Opslagpercentage overhead: percentage geeft aan hoeveel procent van de uitgaven uit overheadkosten bestaan.*

Berekening Overhead

Thema 5.2 Overhead		
bedragen x € 1.000	2023	2024
- Totale kosten voor de overhead	7.993	8.944
- Opslag op directe salarislaster (toegepast bij afvalstoffenheffing en rioolheffing)	115%	114%
- Overhead toe te rekenen aan grondexploitaties en kapitaalwerken	1.095	877
- Percentage overhead	12%	13%

De stijging in de totale kosten voor de overhead wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging van de lonen (formatieuitbreiding en indexering), en de hogere lasten van automatisering.

Wat mag het kosten?

5.2 Overhead bedragen x € 1.000	Realisatie	Begr. 2023	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	na wijz.	2024	2025	2026	2027
Lasten	8.446	8.701	9.161	9.247	9.211	9.468
Baten	407	62	216	228	238	247
Saldo	8.040 N	8.639 N	8.944 N	9.020 N	8.973 N	9.220 N

De raad stelde op 20 juni 2023 de financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 vast. (o.a. indexerings- en rentepercentages). De financiële consequenties daarvan zijn in deze themaraming opgenomen. Daarnaast bevat de themaraming ook beleidsvoornemens. Een deel daarvan vindt zijn oorsprong in het bestuursakkoord 'Goirle: Samen Bouwen'. Het daarop nog te actualiseren Uitvoeringsprogramma van het college moet uitsluitend geven of deze beleidskaders en specifieke voornemens realistisch en uitvoerbaar zijn, en ook daadwerkelijk in 2024 tot uitvoering kunnen komen. De beperking in de formatie-omvang én de huidige arbeidsmarkt vormen een reëel risico voor de continuïteit van het reguliere werk en de ambities uit het bestuursakkoord.

Verwerkte beleidsvoornemens

Deze vinden hun oorsprong in de Perspectiefnota 2024, het Bestuursakkoord en nieuw beleid op basis van actuele ontwikkelingen.

Thema 5.2 Overhead Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
verhoging equalit informatieveiligheid	112 N	112 N	112 N	112 N
Vervanging zaakstelsel (implementatiekosten)	245 N	-	-	-
Stelpost herstel balans formatie-werk (incl.index)	399 V	421 V	754 V	784 V
Eindtotaal	42 V	309 V	642 V	672 V

Toelichting:

Informatiemanagement en informatieveiligheid

In 2024 worden de veiligheidseisen, aanscherping van de risicobeheersing en toetsing van de werkomgeving verankerd in de wet. De vrijblijvendheid van richtlijnen en standaarden verdwijnt waardoor gemeentelijke organisaties verplicht zijn structurele maatregelen te treffen. Met deze maatregelen wordt voldaan aan de wetgeving van NIS2 en BIO. De bijdrage die we aan Equalit betalen stijgt daardoor structureel met € 112.000.

Vervanging zaakstelsel

Ons huidige contract voor het zaakstelsel loopt af. Daarom zijn we 3 jaar geleden al aangesloten op de aanbesteding die in Equalit-verband plaatsvindt. In Oisterwijk en Hilvarenbeek werken ze al met het nieuwe systeem. Doordat wij nu ook aansluiten kunnen systemen worden geharmoniseerd en verbeterd dat de GHO-samenwerking. We starten in 2024 met de implementatie. De daarvoor benodigde kosten bedragen € 245.000, ongeveer de helft daarvan is nodig voor externe kennis en expertise.

Herstel balans formatie-werk

Met de Perspectiefnota 2024 informeerde het college de raad over het voornemen om in de begroting 2024 de ontstane disbalans tussen werk en personele capaciteit te herstellen. Op 18 juli jl. stelde het college de benodigde formatie voor 2024 vast. Het informeerde de raad daarover met een raadsinformatiebrief, waarbij het toezegde dat de raad bij de begrotingsbehandeling over het beleidsvoornemen over

formatieherstel zou kunnen besluiten. Dat beleidsvoornemen ziet u in bovenstaande tabel gepresenteerd en financieel vertaald.

Het recente bestuursakkoord stelt echter dat, in afwachting van de uitkomsten van het bestuurskrachtonderzoek, geen aanvullend formatiebudget gehonoreerd zal worden. Om die reden is voor eenzelfde bedrag een taakstelling op de vastgestelde formatie opgenomen. Het bestuurskrachtonderzoek, in relatie tot het Uitvoeringsprogramma, moet uitsluitend geven of alsnog extra middelen moeten worden gehonoreerd. In afwachting daarvan moet het college binnen de themaramingen op zoek naar alternatieve dekking, dan wel taken/ambities temporiseren of afstoten.

Paragrafen

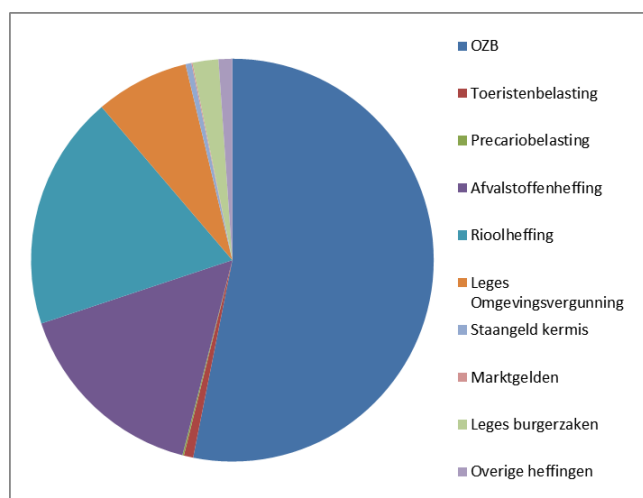
Uitgangspunten

Het beleid ten aanzien van lokale heffingen is vastgelegd in de belastingverordeningen. Deze worden jaarlijks geactualiseerd en ter goedkeuring aan de Raad aangeboden. In de begroting zijn in financiële zin de gewijzigde tarieven toegepast. In deze paragraaf zijn de volgende uitgangspunten van toepassing.

- Lokale algemene belastingen worden gecorrigeerd voor maximaal de inflatie op basis van de prijsindex voor gezinnen. Deze indexatie (2024: + 3,9%) is door de raad vastgesteld bij de Financiële uitgangspunten voor de begroting 2024. Voor de onroerende zaakbelasting (OZB) geldt het inflatiepercentage van mei 2022 t/m mei 2023. Dit percentage komt uit op 4,22%.
- Tarieven voor bestemmingsbelastingen en -rechten worden bepaald uit het oogpunt van kostendekkendheid, waarbij we de lasten voor kwijtschelding en BTW component als kostenpost meenemen in de berekening.
- De tarieven voor toeristenbelasting zijn verhoogd met de index die is vastgesteld door de raad op 20 juni 2023. De verhoging van de toeristenbelasting volgt daarmee niet het dekkingsplan 2020-2024.
- Onroerende zaakbelasting is gebaseerd op de waarde peildatum 1 januari 2023. Bij het opstellen van de begroting is deze waarde nog niet bekend. Er is voor de begroting 2024 een inschatting gemaakt van de waardeontwikkeling voor de woningen van +2,5% en voor de niet-woningen van -2,5%. Het effect op de netto lasten van de belastingplichtige is, bij een gemiddelde waardeontwikkeling, gelijk aan het inflatiepercentage van 4,22%. Omdat de werkelijk waarde kan afwijken van de ingeschatte waardeontwikkeling, kan het effect voor de belastingplichtige ook anders zijn dan is ingeschat in de begroting 2024.

Ontwikkeling van de tarieven		
Netto-last OZB	Stijging	4,22%
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	Stijging	3,9%
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	Stijging	3,9%
Rioolheffing	Stijging	3,9%
Precariobelasting	Stijging	3,9%
Marktgelden	Stijging	3,9%
Leges (m.u.v. wettelijk tarief)	Stijging	3,9%
Toeristenbelasting	Stijging	€ 0,05 per persoon per nacht

Geraamde inkomsten

Belastingen en heffingen vormen circa 19% van de gemeentelijke baten. Naar verwachting is de opbrengst in 2024 ongeveer € 13,3 mln.

Inzicht in kostendeckendheid

bedragen x € 1.000

	Afval- stoffen- heffing	Riool- heffing	Markt- gelden	Leges		
				Titel I	Titel II	Titel III
Taakveld	7.3	7.2	3.3	Divers	8.1/8.3	Divers
Netto kosten taakveld	1.636	2.213	7	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Kosten, incl. rente	2.170	2.224	9			
Inkomsten, excl. Heffing	534	11	2			
Toe te rekenen kosten			12			
Kwijtschelding	51	9	0			
Overhead, incl. rente	80	297	10			
BTW	405	212	2			
Totale kosten	2.172	2.731	19	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Opbrengst heffingen	2.203	2.513	14	-	-	-
Mutatie met voorziening*	31	-218	0	0	0	0
Dekkingspercentage	100%	100%	74%	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.

* een "-" bij de mutatie met voorziening betekent een onttrekking aan de voorziening

De leges titel I zijn de leges Algemene dienstverlening. Hieronder vallen bijvoorbeeld de leges burgerlijke stand en de leges voor reisdocumenten en rijbewijzen. Titel II gaat over de leges voor de fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning. In Titel III zijn de leges opgenomen die vallen onder de Europese dienstenrichtlijn. Voorbeelden hiervan zijn de horecavergunning en de evenementenvergunning.

Het is gebruikelijk dat voor de diensten in Titel III een relatief lage mate van kostendekkendheid wordt begroot. Horecagelegenheden en evenementen houden een gemeente 'levendig'. Doorgaans wordt daarom vaak de bestuurlijke keuze gemaakt om de tarieven voor deze vergunningen minder dan kostendekkend vast te stellen.

Het onderzoek naar kostendekkendheid leges voor 2024 is nog niet afgerond op het moment dat we het boekwerk begroting 2024 maken (september 2023). De kostendekkendheid brengen we in beeld in de besluitvormende stukken voor de legesverordening 2024 (raad december 2023).

Lokale lastendruk

Om een beeld te krijgen van de lokale lastendruk vergelijken we de situatie in Goirle met het landelijk gemiddelde. Het landelijk gemiddelde is afkomstig uit de COELO-Atlas (landelijke rapportage lokale lasten). Gehanteerde uitgangspunten voor de berekening zijn een meerpersoonshuishouden voor afvalstoffenheffing en rioolheffing. Voor de berekening van de betaalde OZB - woningen begroting 2024 is uitgegaan van een geschatte gemiddelde waarde van een eigen woning van € 361.000.

Tarievenoverzicht huishoudens

	Nederland	Goirle	
	2023	2023	2024
OZB eigenaar woningen	0,0890%	0,1102%	0,1120%
OZB eigenaar/gebruiker niet-woningen	0,5393%	0,5862%	0,6266%
OZB lasten eigenaar woning bij gem. waarde	€ 402	€ 388	€ 404
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	€ 329	€ 227	€ 236
Rioolheffing eigenaar & gebruik	€ 213	€ 206	€ 214
Bruto woonlasten	€ 944	€ 821	€ 854

Tarieven Nederland en 2023: Bron COELO - Atlas van de lokale lasten 2023.

Kwijtschelding

Een gemeente heeft de mogelijkheid om kwijtschelding te verlenen voor een aantal gemeentelijke heffingen. Dit is geregeld in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De gemeente Goirle heeft lokaal beleid vastgelegd in de verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen die elk jaar gelijktijdig met het vaststellen van de belastingverordeningen wordt vastgesteld. In de begroting 2024 is in totaal een bedrag van € 60.000 aan kwijtscheldingen geraamd (€ 51.000 kwijtschelding afvalstoffenheffing en € 9.000 kwijtschelding rioolrecht).

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Uitgangspunten

Het beleid van risicomanagement van Goirle is vastgesteld in de Nota weerstandsvermogen en risicomanagement. Deze nota is uit 2011, is gedateerd en vergt actualisatie. In de nota zijn weerstandsvermogen, weerstandscapaciteit en weerstandsratio nader gedefinieerd.

De belangrijkste uitgangspunten uit deze nota die voor de begroting 2024 zijn toegepast, luiden als volgt:

- De raad heeft eerder vastgesteld dat het een weerstandsratio nastreeft die tenminste 'voldoende' is. Dat betekent dat de ratio schommelt tussen de 1,0 en 1,4.
- Er wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Incidentele risico's worden gedekt uit "vrije" reserves (incidenteel geld). Structurele risico's leiden tot beleidskeuzes bij de eerstvolgende begroting (opvangen binnen de exploitatie of inkomsten vergroten door bijvoorbeeld de inzet van nog onbenutte belastingcapaciteit).
- Omdat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen, is voor de berekening van de weerstandscapaciteit bepaald een ratio van 60% van de risico's te hanteren.

Ratio weerstandsvermogen

Naast een structureel en reëel begrotingsevenwicht zegt ook het *weerstandsvermogen*, uitgedrukt in de weerstandsratio, iets over de financiële gezondheid van een gemeente.

Het *weerstandsvermogen* is de mate waarin de gemeente in staat is om mogelijke tegenvallers op te vangen zonder dat dit onmiddellijk invloed heeft op het beleid. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een indicator, de *weerstandsratio*, waarin de *weerstandscapaciteit* ten opzichte van de risico's wordt afgezet. De *weerstandscapaciteit* bestaat uit middelen en de mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte kosten (risico's) op te kunnen vangen.

In de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement is bepaald dat Goirle een ratio met kwalificatie 'voldoende' nastreeft. Dat betekent dat de ratio moet liggen tussen de 1.0 en 1.4. In het bestuursakkoord 2023-2026 'Goirle Samen bouwen' is de ambitie opgenomen dat de algemene reserve een zodanige omvang heeft waardoor een ratio van 'ruim voldoende' kan worden bereikt.

Weerstandsratio	Kwalificatie
> 2.0	Uitstekend
1.4 - 2.0	Ruim voldoende
1.0 - 1.4	Voldoende
0.8 - 1.0	Matig
0.6 - 0.8	Onvoldoende
< 0.6	Ruim onvoldoende

Weerstandscapaciteit

In de nota Weerstandsvormogen en risicomangement zijn de bestanddelen van de weerstandscapaciteit bepaald. De weerstandscapaciteit op begrotingsbasis van de gemeente Goirle bestaat uit de volgende onderdelen:

- Algemene reserves (de algemene weerstandsreserve en de algemene reserve grondexploitatie).
- Stille reserves.
- Begrotingsruimte.
- Onbenutte belastingcapaciteit.
- Post onvoorziene uitgaven.

Voor de begroting 2024 kunnen daaraan de volgende bedragen worden gekoppeld:

bedragen x € 1.000	Rekening	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene weerstandsreserve	3.745	4.492	4.019	4.019	4.343
Algemene reserve grondexploitatie	4.167	4.127	4.155	4.155	4.151
Algemene reserve	7.912	8.619	8.174	8.174	8.494
Stille reserves					
Structurele begrotingsruimte					1.797
Onbenutte belastingcapaciteit		691	691	359	120
Onvoorzien	72	72	72	72	72
Weerstandscapaciteit	8.056	9.382	8.937	8.605	10.483

We lichten de ontwikkeling van de componenten van de weerstandscapaciteit hieronder toe.

Algemene reserves

De totaal vrije reserve stijgt in 2024 naar verwachting tot afgerond € 8.494.000.

Stille reserves

Stille reserves zijn besloten in activa die lager dan de opbrengstwaarde zijn gewaardeerd. De gemeente Goirle heeft stille reserves in de materiële en financiële vaste activa. De waarde van deze stille reserve mag niet worden meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit vanwege beperkingen op de vrije verhandelbaarheid en de realisatie.

Begrotingsruimte

De begrotingsruimte wordt iedere begroting bepaald en telt alleen voor het huidige begrotingsjaar, In 2024 verwachten we een structurele begrotingsruimte van € 1.797.000.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte capaciteit is het verschil tussen het gehanteerde OZB tarief en het tarief om tot een 'artikel 12 gemeente' gerekend te worden. Voor de gemeente Goirle bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit bij de begroting 2024 € 120.000.

Post onvoorziene uitgaven

De onvoorziene uitgaven zijn voor 2024 geraamd op € 72.300, gebaseerd op € 3 per inwoner van de gemeente.

Ingeschatte risico's

Conform ons beleid maken we bij het opstellen van de begroting een inventarisatie van de mogelijke risico's die de gemeente kan lopen. We stellen een zogenoemde risicokaart op, waarin we de volgende onderdelen identificeren en kwantificeren:

- Welk risico betreft het?
- Hoe groot is de kans dat het risico zich voordoet?
- Is het een regulier of niet-regulier risico?
- Wat is het financieel gevolg als het risico zich voordoet?
- Hoe 'zeker' is de inschatting van het risico (goed, redelijk, slecht of niet in te schatten)?
- Welke beheersingsmaatregelen zijn getroffen om het risico te voorkomen?

De uitkomsten van de risicokaart vormen het reëel financieel gevolg van de geïnventariseerde risico's. Voor de begroting 2024 hebben we de risico's geïnclassificeerd naar de risico-categorieën zoals benoemd in de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Omschrijving	Risicobedrag
1. Bedrijfsprocessen	-
2. Financieel	2.183.367
3. Imago/politiek	-
4. Informatie/strategie	5.000
5. Juridisch/aansprakelijkheid	21.500
6. Letsel/veiligheid	15.000
8. Milieu	138.474
9. Personeel/Arbo	50.000
10. Product/dienst	20.000
11. Verbonden partijen en deelnemingen	-
12. Overige risico's	1.664.800
Totaal	4.098.141

Berekening van de weerstandsratio

De weerstandsratio, als indicator van het weerstandsvermogen, berekenen we op basis van bovenstaande componenten als volgt:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen gemeente} = \frac{\text{weerstandscapaciteit}}{\text{gekwantificeerde risico's}} = \frac{10.483}{4.098} = 2,56$$

De ratio weerstandsvermogen voor de begroting 2024 is te kwalificeren als 'uitstekend' en voldoet daarmee ruim aan de vereisten van de nota weerstandsvermogen en risicomanagement én de ambitie uit het nieuwe bestuursakkoord.

Kengetallen: inzicht in financiële positie van de gemeente

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen opgenomen. Daarnaast is een beoordeling opgenomen van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie. De kengetallen zijn voornamelijk bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. De kengetallen hebben geen functie als normerings-instrument in het kader van financieel toezicht.

De vijf kengetallen zijn:

1. Schuldquote
2. Solvabiliteitsratio
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte en
5. Belastingcapaciteit.

Het verloop en de prognose van deze kengetallen voor Goirle ziet u in onderstaande tabel.

Overzicht kengetallen	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	ultimo 2027
A. Netto schuldquote in %	35,53%	46,37%	62,78%	85,51%	105,76%	122,71%
B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen in %	35,89%	46,68%	63,13%	85,83%	106,12%	123,07%
C. Solvabiliteitsratio in %	39,94%	39,78%	33,55%	28,46%	24,47%	20,81%
D. Kengetal grondexploitatie in %	-2,26%	-1,41%	0,55%	-4,65%	-4,60%	-4,51%
E. Structurele exploitatieruimte in %	4,49%	3,48%	5,28%	6,47%	2,96%	2,73%
F. Gemeentelijke belasting capaciteit in %	81,98%	87,14%	90,47%	90,47%	90,47%	90,47%

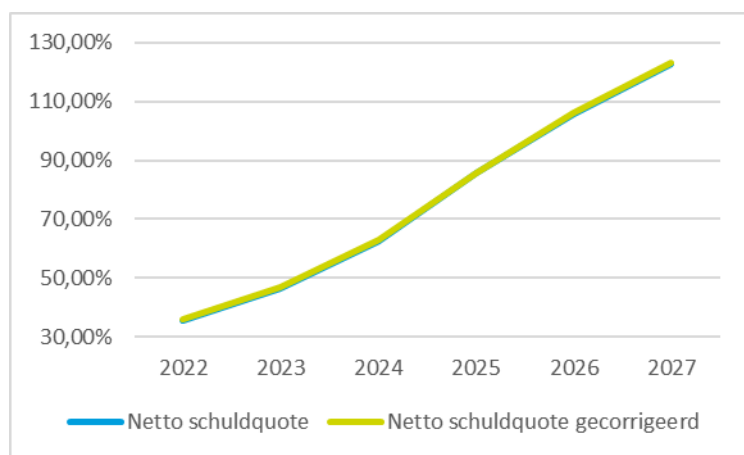
Deze kengetallen zijn voorzien van een kleurindicator. Daarbij sluiten we aan bij de signaleringswaarden zoals deze ook door de toezichthouder van gemeenten, de Provincie, worden gehanteerd. U treft ze in onderstaande tabel.

	Laag risico (groen)	Gemiddeld risico (oranje)	Hoog risico (rood)
Netto schuldquote	< 90%	90 % - 130 %	> 130 %
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	Begroting > 0	Begroting = 0	Begroting < 0
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

(Netto) schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van het totaal van de baten. Het geeft daarmee een indicatie van het beslag dat de financieringslasten op de exploitatie leggen en daarmee op de vrije ruimte in de exploitatiebegroting. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. Daarnaast wordt de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, als apart cijfer gepresenteerd. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

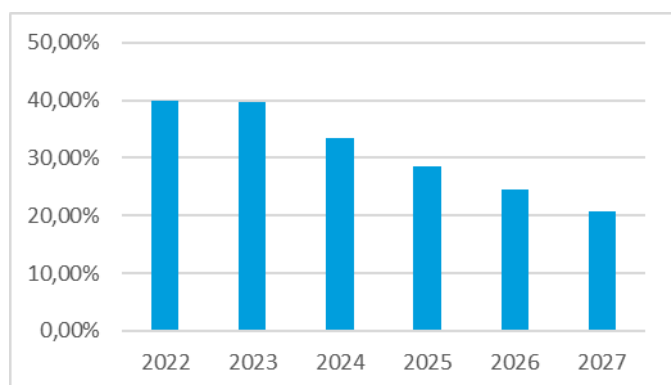
- *Ontwikkeling 2024 en verder:* De komende jaren wordt een aantal investeringen van forse omvang voorzien. Daardoor stijgt ook de behoefte aan extra financieringsmiddelen (geldleningen). Dit heeft een negatief effect op de schuldquote.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit reserves en het resultaat van baten en lasten.

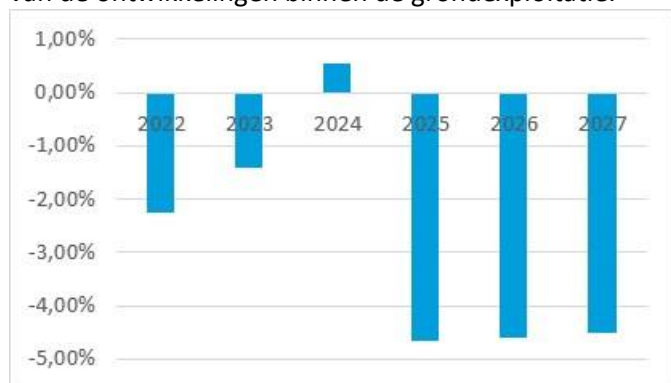
- *Ontwikkeling 2024 en verder:* De gemeente is op basis van de gepresenteerde cijfers nog voldoende in staat om aan haar begrote financiële verplichtingen te voldoen maar er is wel een duidelijk dalende tendens zichtbaar.

Grondexploitatie

Grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de grond is van belang, omdat deze terugverdiend moet worden bij de verkoop. Boekwaarden worden afgezet tegen de totale baten. Een grondexploitatie van 20% of lager wordt beschouwd als minst risicovol.

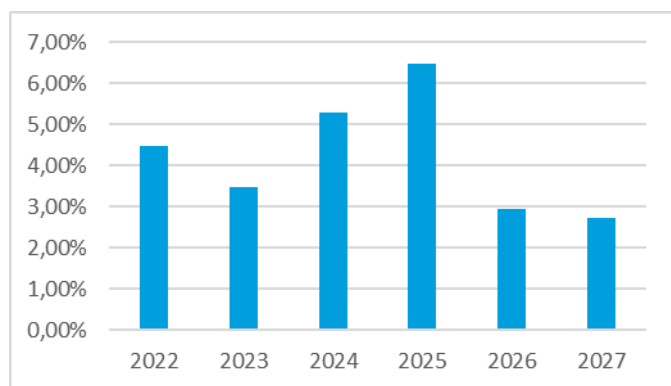
- *Ontwikkeling 2024 en verder:* het kengetal voor de grondexploitatie van de gemeente Goirle is met 1% laag. Dit is positief. De resultaten in de grondexploitaties zijn positief. De gemeente is nauwelijks afhankelijk van de ontwikkelingen binnen de grondexploitatie.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het evenwicht van de begroting wordt er ook gekeken naar de structurele en incidentele lasten en baten. Voorbeeld van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is dan ook meer flexibel dan een begroting waar bij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

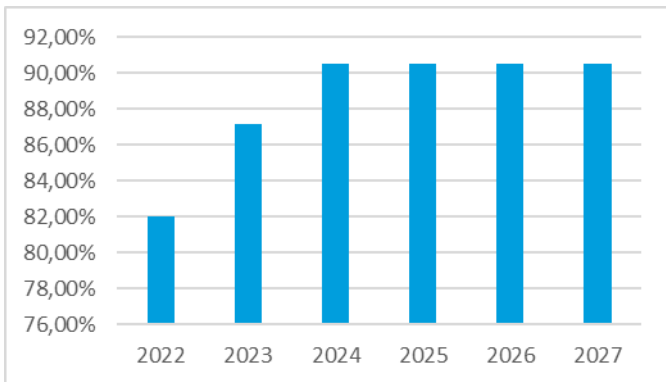
- *Ontwikkeling 2024 en verder:* de meerjarig begrote structurele exploitatieruimte van de gemeente Goirle is in deze meerjarenraming positief. Daarbij dient opgemerkt te worden dat hierbij rekening wordt gehouden met realisatie van de voorgenomen bezuinigingen zoals opgenomen in het bestuursakkoord 2023-2026.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten jaarlijks. Bij de berekening van het kengetal worden de gemeentelijke woonlasten afgezet tegen het landelijk gemiddelde.

- *Ontwikkeling 2024 en verder: de opbrengsten OZB verhogen we in 2024 met inflatiecorrectie (4,22%). De gemeente heeft ruimte om – indien er aanleiding ontstaat om de inkomsten te vergroten – de lokale belastingen te verhogen.*

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

De kengetallen moeten altijd in samenhang worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. Geconcludeerd kan worden, dat de financiële positie van de gemeente Goirle ingaande 2024 meer onder druk komt te staan. Dit is het directe gevolg van grote investeringen in de meerjarenraming. Hiervoor moeten naar evenredigheid aanvullende geldleningen aangetrokken worden.

Verder loopt het structureel begrotingssaldo terug waardoor in de toekomst minder ruimte overblijft voor nieuwe beleidsontwikkelingen.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Uitgangspunten

Deze paragraaf beschrijft de onderhoudstoestand en de kosten van wegen, openbare verlichting, riolering en water, groen en gebouwen. Het onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel gedeelte van de begroting, daarom is een goed overzicht en inzicht in de financiële consequenties belangrijk.

Overzicht onderhoudslasten kapitaalgoederen

Prg. Exploitatie		Realisatie 2022	Begr. 2023 na wijz.	Begroting 2024	Meerjarenraming		
bedragen x € 1.000					2025	2026	2027
2	1. Wegen en openbare verlichting	2.029	2.787	3.127	3.002	2.843	2.610
2	2. Civieltechnische kunstwerken	85	-	-	-	-	-
2	3. Speeltoestellen	1	-	-	-	-	-
2	4. Riolering en water	516	623	623	633	643	653
2	5. Groen	1.160	1.168	1.251	1.271	1.292	1.312
Div.	6. Gebouwen	498	477	760	617	540	606
2	7. Diverse kapitaalgoederen	-	-	400	550	700	700
Totaal exploitatie		4.290	5.054	6.162	6.074	6.018	5.882

Prg. Voorzieningen		Realisatie 2022	Begr. 2023 na wijz.	Begroting 2024	Meerjarenraming		
bedragen x € 1.000					2025	2026	2027
Div.	6. Gebouwen	286	257	206	141	154	95
Totaal Voorzieningen		286	257	206	141	154	95

1. Wegen en openbare verlichting

Wegen

Beleidskader

Het verhardingsareaal wordt onderhouden volgens de kaders die gesteld zijn in het Beheerplan Verharding 2021-2025.

Hoe is het beleid vertaald in de begroting?

In de begroting zijn budgetten opgenomen voor het in stand houden van verhardingen, onverharde wegen, civieltechnische kunstwerken, verkeersborden, wegmarkeringen en bewegwijzering. Daarnaast zijn er budgetten opgenomen voor reiniging en gladheidsbestrijding.

Verwachte staat van onderhoud

Binnen het beleid mag maximaal 15% van het areaal verhardingen een lagere kwaliteit hebben dan de vastgestelde kwaliteit B. Het herstel van dit deel is opgenomen in de planning en wordt integraal opgepakt met de vakdisciplines groen, riolering, openbare verlichting en verkeer. Dit wordt ook afgestemd met de netbeheerders om de overlast en de totaalkosten voor de gemeenschap tot een minimum te beperken. Uitgangspunt is dat de verharding, ook in 2024, voldoet aan de gestelde kwaliteit B.

De kostenstijgingen blijven een bron van zorg, omdat de benodigde onderhoud- en kapitaalbudgetten in 2023 niet zijn geïndexeerd en de geplande indexering voor 2024 geen gelijke tred houdt met de werkelijke kostenstijgingen. Temporiseren van maatregelen is geen alternatief, omdat dit uiteindelijk leidt tot verlaging van kwaliteit. Mogelijk komen we later terug naar de raad als een andere keuze moet worden gemaakt.

Openbare verlichting

Beleidskader

In 2023 wordt aan de raad een nieuw beleidsplan voorgesteld, tot dit moment wordt het beleidsplan 2012-2015 toegepast. Het nieuwe beleidsplan zal waarschijnlijk geen effect hebben op de kapitaal- of onderhoudslasten voor de openbare verlichting.

Hoe is het beleid vertaald in de begroting?

In de begroting zijn budgetten opgenomen voor het in stand houden van de openbare verlichting en de vervanging met LED armaturen. In 2024 is aanvullend op het investeringsplan 2023-2026 een extra investeringskrediet opgenomen van € 100.000.

Verwachte staat van onderhoud

De achterstand die is ontstaan, is in afgelopen jaren niet ingehaald zoals verwacht. Uit inspecties bleek de achterstand groter te zijn dan gedacht. Er is 3-4 jaar een extra budget nodig om op deze achterstand in te lopen. De nadruk ligt op veiligheid en het voldoen aan het Energieakkoord 2030. Waar mogelijk wordt de achterstand integraal opgepakt met infraprojecten.

2. Civieltechnische kunstwerken

Tot nu toe was de focus bij civieltechnische kunstwerken gericht op het beheer en onderhoud van bruggen en duikers. Kunstwerken zoals geluidswanden, keerwanden en oeverbeschermingen kregen onvoldoende aandacht. In 2023 wordt de kwaliteit en beheerbehoefte van alle civiele kunstwerken in beeld gebracht. Hieruit volgen waarschijnlijk extra maatregelen en kosten voor de daar op volgende boekjaren. Hiermee is nog geen rekening gehouden in de begroting 2024. We nemen dit mee in de Perspectiefnota 2025.

3. Speeltoestellen

Beleidskader

De Nota Speelruimte is vastgesteld in 2013. Het plan geldt nog steeds en de ramingen bevatten onderhoud, beheer en afschrijvingen van toestellen. Het speelbeleid willen we in de tweede helft van 2024 actualiseren.

Hoe is het beleid vertaald in de begroting?

Speeltoestellen hebben onderhoud nodig om te zorgen dat je er veilig op kunt spelen. Na 20 of 30 jaar zijn ze daarnaast aan vervanging toe. Bovendien verandert de behoefte aan bepaalde toestellen in een buurt, omdat kinderen verhuizen of de leeftijden niet meer aansluiten bij de leeftijdscategorieën van de speeltoestellen. Dan is verplaatsing of vervanging nodig. In de begroting zijn ramingen opgenomen voor beheer en onderhoud van speeltoestellen.

Vooruitlopend op nieuw speelbeleid hebben we een meerjarenraming gemaakt. De structurele vervangingskosten zijn opgenomen in de begroting 2024. Als we een nieuw speelbeleid hebben, volgt hier mogelijk een andere vervangings- en onderhoudsbehoefte uit. We betrekken speelruimtes bij het Integraal Maatschappelijk Beheerkader.

4. Riolering en water

Beleidskader

In december 2020 is het Programma Water en Riolering door de gemeenteraad vastgesteld. Dit betreft het gemeentelijk rioleringsplan. Dit programma bevat onder andere het beleidskader, de uitvoeringsagenda en het kostendekkingsplan voor water en riolering voor de periode 2021-2025.

Hoe is het beleid vertaald in de begroting?

In de begroting zijn ramingen opgenomen voor investeringen, beheer en onderhoud van riolering en water overeenkomstig het kostendekkingsplan van het Programma Water en Riolering 2021-2025.

5. Groen

Beleidskader

In 2021 is een Programma groen opgesteld waarin de ambities voor de komende jaren worden vastgelegd. Eind 2022 zijn we begonnen met een Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK) voor het beheer van de openbare ruimte. Hierin blijft het uitgangspunt dat we de openbare ruimte onderhouden op kwaliteitsniveau B. Concrete maatregelen voor groen volgen uit het IMBK, Programma groen en een nog op te stellen uitvoeringsagenda. Het IMBK stellen we naar verwachting begin 2024 vast. De financiële consequenties nemen we mee in de begroting 2024.

Hoe is het beleid vertaald in de begroting?

In de begroting zijn ramingen opgenomen voor beheer en onderhoud van het openbaar groen, onderverdeeld in de posten Voorbereiding en beleid, Groenonderhoud, Bomen, Bermen en sloten en Molenpark. Het onderhoud aan het openbaar groen wordt maandelijks getoetst aan het kwaliteitsniveau B en aan de hand daarvan sturen we bij. De beheerbudgetten zijn als gevolg van areaalvergroting in omvang gestegen. Voor de uitvoering van herinrichting met ingrijpende veranderingen, werd incidenteel een krediet aangevraagd. De vervangingskredieten werden niet in de begroting gereserveerd. In het IMBK wordt het aandeel van vervangingen bij herinrichting inzichtelijk gemaakt. Hiervoor nemen we extra middelen op in de begroting.

Uitvoeringsagenda groen - Geprogrammeerd onderhoud groen

Bij de herinrichting van straten of vervangen van riolering betalen we de kosten voor groen ook uit de budgetten van wegen en riolering, omdat voor groen geen budget is. Hierdoor konden we niet alles doen en liepen we een achterstand op. Om dit in de toekomst te voorkomen vragen we de komende jaren structureel extra budget aan.

Uitvoeringsagenda groen - Groeiplaatsverbetering bomen

Veel van onze bomen staan in te kleine groeiplaatsen. Hierdoor geven ze overlast (wortelopdruk) en groeien ze slecht. Door de groeiplaatsen te verbeteren, geven we de bomen kans om beter te groeien en geven ze minder overlast. Dit heeft ook als voordeel dat we minder bestrating hebben en boomkronen groter worden. Groeiplaatsverbetering is dus ook een klimaatadaptieve maatregel. Voor het verbeteren van de groeiplaatsen bij bomen hebben we structureel extra geld nodig.

Herplant bomen

De afgelopen jaren hebben we op verschillende plaatsen onveilige bomen moeten kappen. We hebben een achterstand om deze bomen te compenseren. De achterstand stond op ongeveer 300 bomen. Begin 2023 plantten we al een deel van deze bomen terug. Dit gaat om bomen die we op de oude plaats kunnen herplanten of waarvoor we een locatie gevonden hebben om te herplanten. Voor de overige bomen moeten we een geschikte plaats vinden en investeren in een goede groeiplaats. We hebben hiervoor in 2024 een investeringskrediet opgenomen van € 100.000.

Ecologisch berm- en slootbeheerplan

In het vastgestelde Programma groen staat dat we onze bermen ecologischer willen beheren. Op dit moment klepelen we nog veel bermen. Dat is niet ecologisch, maar wel de meest goedkope manier van beheren. Het nadeel is dat steeds minder soorten in de bermen overblijven en die daarmee minder aantrekkelijk zijn voor verschillende insecten; de biodiversiteit neemt af. Met ecologisch berm- en slootbeheer maken we biodiverse linten in het landschap waar insecten van profiteren. Er komen meer plantensoorten in de bermen en sloten voor. Dit geldt voor het buitengebied, maar ook voor gazons die we minder intensief willen maaien. In 2023 zijn we begonnen met de voorbereidingen voor een nieuw onderhoudsbestek voor berm- en slootbeheer. Begin 2024 besteden we het nieuwe bestek aan.

6. Gebouwen

Beleidskader

Het beheer en onderhoud van de gemeentelijke gebouwen staat beschreven in het gebouwenbeheerplan Gemeente 2021-2030. De commissie BBV adviseert tenminste éénmaal in de vier jaar een integrale beleidsnota over het beleidskader onderhoud kapitaalgoederen door de raad te laten vaststellen en de hoofdlijnen daarvan jaarlijks op te nemen in de paragraaf als bedoeld in artikel 9, lid 2 punt c 'onderhoud kapitaalgoederen'. Het 10-jarig gebouwenbeheerplan is in 2021 geactualiseerd. In 2025 plannen we een tussentijdse actualisatie van het plan.

Hoe is het beleid vertaald in de begroting?

In de begroting zijn ramingen opgenomen voor beheer en dagelijks onderhoud van de gemeentelijke gebouwen. De uitgaven voor het groot onderhoud lopen via de daarvoor gevormde voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen.

7. Diverse kapitaalgoederen

Hier is de stelpost extra onderhoudsbudget voor de buitenruimte opgenomen die voortvloeit uit het nog op te leveren rapport Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK), zie ook thema 2.1:

€ 400.000 extra in 2024

€ 550.000 extra in 2025

€ 700.000 extra vanaf 2026.

In het raadsvoorstel wat hierover begin 2024 wordt verwacht zal deze stelpost worden verdeeld over de onderliggende taakvelden.

Uitgangspunten

In deze paragraaf wordt inzicht in het treasurybeleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille van de gemeente Goirle gegeven. De gemeente is hierbij gehouden aan de wettelijke kaders vastgelegd in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) en het Treasurystatuut 2022 van gemeente Goirle. De gemeente Goirle past totaalfinanciering toe. Dit betekent dat inkomsten en uitgaven worden gesaldeerd en op basis van dit saldo wordt bepaald of een lening wordt aangetrokken. De belangrijkste doelstelling van de treasuryfunctie is het beperken van financiële risico's.

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte is bepaald op basis van mutaties in de [geprognosticeerde balans](#) ultimo 2024. De combinatie aan te trekken kasgeldleningen en aanvullende langlopende leningen laten op de geprognosticeerde balans een groei zien van € 12 mln. in 2024, oplopend tot € 65 mln. in 2027.

Als de financieringsbehoefte past binnen de kasgeldlimiet worden kasgeldleningen aangetrokken, wanneer dit niet het geval is wordt afgewogen of het nodig is een langlopende lening af te sluiten.

Financiële risico's in beeld

Risico	Norm	Toelichting
Renterisico vlottende schuld	Kasgeldlimiet: 8,5% van begrotingstotaal	Kasgeldlimiet: € 5,8 mln. Bij structureel overschrijden van kasgeldlimiet moet de kortlopende schuld worden omgezet in een langlopende schuld.
Renterisico vaste schuld	Renterisiconorm: 20% van de stand van de vaste schuld per 1 januari	De gemeente Goirle voldoet aan de renterisiconorm en de norm wordt niet overschreden.
Kredietrisico	<ul style="list-style-type: none">- Risico uit hoofde van door de gemeente verstrekte leningen en uitgezette beleggingen. Het risico bestaat dat de vrijvallende gelden (bij aflossing) niet tegen een gelijk rentepercentage kunnen worden belegd.- Risico ten aanzien van verstrekte gemeentegaranties (borgstellingen). Garanties dienen voort te vloeien uit gemeentelijke taken. Het verstrekken van een gemeentegarantie geschiedt bij raadsbesluit en wordt voor komend jaar niet verwacht.	

Berekening renterisiconorm (bedragen x € 1.000)		2022	2023	2024	2025	2026	2027
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0	0	0
2	Netto renteherziening op vaste schuld (1a – 1b)	0	0	0	0	0	0
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld	14.408	12.149	5.847	13.270	10.468	9.402
3b	Nieuw uitgezette lange leningen	0	0	0	0	0	0
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a – 3b)	14.408	12.149	5.847	13.270	10.468	9.402
5	Betaalde aflossingen	1.918	2.178	1.579	1.579	1.579	1.580
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	1.918	2.178	1.579	1.579	1.579	1.580
7	Renterisico's op vaste schuld (2 + 6)	1.918	2.178	1.579	1.579	1.579	1.580
Berekening renterisiconorm							
8	Begrotingstotaal per 1 januari	63.567	68.505	70.568	76.814	69.225	69.513
9	Het vastgestelde percentage ter zake	20%	20%	20%	20%	20%	20%
10	Renterisiconorm (8 x 9)	12.713	13.701	14.114	15.363	13.845	13.903
Ruimte boven/ onder renterisiconorm (10 – 7)		10.795	11.523	12.535	13.784	12.266	12.323

Rente-omslag (ook wel rekenrente) en renteresultaat

Uitgangspunten

- Voor de berekening van de renteomslag volgen we de methodiek uit de BBV notitie rente 2017.
- We berekenen geen rente over het eigen vermogen.
- De renteomslag voor 2024 bedraagt 1,08%. Dit ronden we af op 1,0%.
- De rente wordt door middel van de renteomslag via de kapitaallasten doorberekend aan de taakvelden.
- Het renteresultaat op het taakveld treasury is een algemeen dekkingsmiddel.

Renteschema

De rentelasten over de korte en lange financiering	701
De rentebaten over de korte en lange financiering	-42
Saldo rentelasten en rentebaten	660
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	10
De rentebaten van verstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	6
Aan taakvelden toe te rekenen rente	643
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-776
Renteresultaat op het taakveld Treasury	-133

Algemeen

De samenleving verandert continu. Door de toenemende snelheid en complexiteit waarmee die veranderingen zich voordoen, staan we als gemeentelijke organisatie voor steeds grotere uitdagingen. Vandaag en morgen. We zien dat onder andere direct terug in veranderende wet- en regelgeving (bijvoorbeeld de rechtmatigheidsverantwoording door het college). Maar ook indirect, bijvoorbeeld door een krappe arbeidsmarkt, waardoor een andere arbeidsmarktbenadering nodig is. Deze veranderingen raken onze bedrijfsvoering, onze dienstverlening en de procesuitvoering.

Om als organisatie slagvaardig in te spelen op alle veranderingen die zich voordoen, is het noodzakelijk om wendbaar te zijn in de toepassing van het totaal aan middelen en ons 'kapitaal' dat ons ter beschikking staat: Personeel, Financiën en Informatie. Dat vraagt veel van de organisatie en de mensen die daarin werken. Druk op de beschikbare arbeidscapaciteit (vanwege het ontbreken van financiële middelen dan wel bezettingsproblematiek) vormen een algemeen risico voor onze bedrijfsvoeringsprocessen. Een ander risico vormt het achterblijven van beschikbare middelen om deze processen te kunnen verbeteren en tijdig te optimaliseren. Dit vormt een risico voor het efficiënt, doelmatig en doeltreffend inzetten van gemeenschapsgeld (zie thema 5.1).

Het is de rol van de raad om beleids- en financiële kaders te stellen: Wat willen we bereiken? Wat mag dat kosten? Het college is vervolgens aan zet om de 'hoe'-vraag in te vullen: Wat gaan we daarvoor doen? Deze paragraaf is bedoeld om u te informeren over ontwikkelingen in en beleidsvoornemens voor de bedrijfsvoering van onze gemeente voor het komende jaar.

Samenwerking

Om de opgaven die op ons af komen te kunnen realiseren is samenwerking, voor een kleine gemeente als Goirle, een noodzaak. We werken op verschillende niveaus samen met diverse lokale en regionale partners. Op strategisch niveau werken we samen in de regio 'Hart van Brabant'. Op tactisch en operationeel niveau werken we samen met Goirle en Oisterwijk (GHO samenwerking). Dit doen we vanuit een bestuurlijk gedragen visie, voor zowel GHO als regio Hart van Brabant die vertaald is naar een - strategische - uitvoeringsagenda voor duurzame samenwerking.

De GHO samenwerking zal in 2024 verder geoptimaliseerd worden. In 2023 en 2024 verkennen wij met elkaar de mogelijkheden en onmogelijkheden om met elkaar samen te werken en onze bedrijfsprocessen zo optimaal mogelijk te kunnen inrichten.

Deze paragraaf geeft inzicht in de bedrijfsvoeringsthema's:

- A. Personeel en organisatie
- B. Informatievoorziening en automatisering
- C. Financiën en Planning & Control
- D. Inkoop en contractmanagement.

A. Personeel en organisatie

Personeelsbeleid

Het realiseren van onze ambities en opgaven is het uitgangspunt. De samenstelling en inrichting van de organisatie zijn in overeenstemming met de bestuurlijke doelen en maatschappelijke opgaven. Grootste uitdaging is het optimaal inzetten en ontwikkelen van het huidige personeel en het aantrekken van nieuwe medewerkers.

Binden, aantrekkelijk werkgeverschap (onderscheidend werven om de juiste medewerkers aan te trekken)

Om onze arbeidsmarktpositie te versterken, zetten we een sterk werkgeversimago neer waarin we ons onderscheidend vermogen expliciet maken en gebruiken om de juiste doelgroep te bewegen om in Goirle te komen werken. Om succesvol op de arbeidsmarkt te zijn, is het nodig een goede arbeidsmarktstrategie te ontwikkelen. We willen zo nieuwe collega's aantrekken, aan ons binden en een optimale bezetting realiseren. In de arbeidsmarktstrategie geven we aan hoe we dit aanpakken en vormgeven.

Als werkgever zullen we, in de huidige arbeidsmarkt meer dan voorheen, aantrekkelijk moeten zijn. Dit heeft zeker niet alleen met salarisschalen te maken, maar ook met loopbaankansen, opleidingsmogelijkheden, de mogelijkheid om flexibel te werken, vrije tijd en een fijne werkomgeving. Een goede arbeidsmarktcommunicatie is hierbij een essentiële eerste stap om potentieel (jong) talent te inspireren en te prikkelen. Het is belangrijk dat we als gemeente een aantrekkelijke positie krijgen op de krappe arbeidsmarkt.

Boeien, investeren in persoonlijke ontwikkeling, vitaliteit en werkgeluk

We stimuleren en investeren in vitaliteit en gezondheid van onze medewerkers door een meerjarig programma waarbij de focus ligt op (het verbeteren van) de fysieke en mentale fitheid. We streven door combinatie van dit alles naar een hoge mate van bevoegenheid en werkgeluk bij onze medewerkers. De gemiddelde leeftijd van ambtenaren stijgt, er is een gemiddeld ziekteverzuim, de vraag naar personeel neemt toe, gemeenten krijgen er complexe taken bij en door technologisering verandert het werk voor ambtenaren. Voor de gemeente is het duurzaam inzetbaar houden van personeel de komende jaren een absolute must. Dit doen we bijvoorbeeld door bijscholing, cursussen en leren op de werkvloer te stimuleren zodat medewerkers over de gewenste vaardigheden voor Goirle of de arbeidsmarkt beschikken. Ook maken we bijvoorbeeld afspraken die zorgen dat iemand werk langdurig aankan, zoals een verlofregeling of het doen van minder belastend werk. Daarnaast investeren we in duurzame inzetbaarheid en preventie (waar onder coaching) om verzuim te voorkomen. De ervaren werkdruk en de krapte op de arbeidsmarkt spelen hierbij een grote rol.

Beheersbare uitstroom, strategische personeelsplanning

Bij aantrekkelijk werkgeverschap hoort ook strategische personeelsplanning. Dit o.a. om inzicht te krijgen in de vraag welk personeel de organisatie op korte en langere termijn nodig heeft, rekening houdend met de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de maatschappelijke opgaven waar de gemeente voor staat. Hierbij gaat het niet alleen om kwantiteit maar ook om kwaliteit. We realiseren een beheersbare uitstroom door te investeren in het (langer) behouden van goed/excellent presterende medewerkers (vooral onze 'High Potentials') en het langer inzetbaar houden van de medewerkers op leeftijd/die lange(re) tijd in dienst zijn. We zetten in op duurzame inzetbaarheid van medewerkers. We maken een snelle analyse (pensioengerechtigde leeftijd) van het huidige personeelbestand, om in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen, zodat zij hun kennis en expertise kunnen overdragen aan de nieuwe medewerkers.

Gelet op deze ontwikkeling en het feit dat op cruciale posities personeel wordt ingehuurd en de krapte op de arbeidsmarkt, willen we door het bieden van stageplaatsen en het realiseren van traineeplaatsen jong talent in huis halen en voor enige tijd aan onze gemeente binden.

We kunnen medewerkers (deels) zelf opleiden en begeleiden in wat specifiek is voor onze gemeente. Door ze in algemene dienst aan te stellen, kunnen we het perspectief bieden dat ze op diverse domeinen kunnen

gaan werken en in de toekomst diverse functies kunnen gaan uitoefenen. In 2024 starten we met de voorbereidingen hiervoor en dit zal de komende jaren doorlopen.

Functiehuis (HR21)

Het functieboek is aan herziening toe en de functies zijn nogal specialistisch ingevuld. Dit zorgt er, samen met de relatief kleine formatie, voor dat de kwetsbaarheid groot is. In 2023 is er gestart met de voorbereidende werkzaamheden voor een nieuw functiehuis. Een functiehuis dat past bij de huidige en toekomstige taakstelling van de gemeente, met outputgerichte beschrijvingen. Dit loopt ook in 2024 door.

Formatie en salariskosten

Op 18 juli 2023 stelde het college het formatieplan 2024 vast. Daarin staat opgenomen welke formatie benodigd is om aan wettelijke taken, opgaven en ambities op basis van het Uitvoeringsprogramma invulling te geven.

Op 20 juni 2023 stelde de raad de uitgangspunten voor de begroting vast. Daarin is bepaald dat het formatieplan de basis vormt voor de te begroten personele lasten. In afwijking daarop is in het bestuursakkoord Goirle: Samen Bouwen is aangegeven dat op dit moment niet alle daarvoor benodigde extra middelen in de begroting 2024 mogen worden geraamd. Dat betekent dat -indien alternatieve dekking binnen de huidige begroting niet mogelijk is, bepaalde formatie (tijdelijk) niet kan worden ingevuld. Over de consequenties daarvan informeren wij u op een later moment.

In fte	2022	2023	2024
Benodigde formatie o.b.v. vastgesteld formatieplan	152,4	167,50	166,37
Werkelijke bezetting per 31 december	145,3	152,3*	n.n.b.
* Peildatum	30	juni	2023

Salariskosten

Onder salariskosten verstaan we het brutoloon volgens de salaristabel van de CAO (schaal/trede) met daarbij: IKB (Integraal Keuze Budget) werkgeverslasten (pensioenpremie, ww-premie) andere premies die de gemeente als werkgever af moet dragen. De salariskosten van alle vastgestelde formatie, inclusief college, griffie en raad zijn meegenomen en zijn exclusief de salariskosten voor investeringen/projecten en wachtgeld en pensioenkosten die uit de voorziening worden gedekt.

In de primaire begroting van 2023 bedragen de totale salariskosten	€ 12.337.400
In de gewijzigde begroting van 2023 bedragen de totale salariskosten	€ 13.730.800
In de primaire begroting van 2024 bedragen de totale salariskosten*	€ 15.190.029

*Hierop komt in mindering de voorlopige Stelpost herstel balans formatie-werk (incl. index) ad -/€ 399.431.

Arbeidsomstandigheden

In Goirle werken we sinds 2020 volgens een hybride werkconcept. Dat geeft onze medewerkers ruimte om altijd en overal, tijd- en plaatsonafhankelijk en ergonomisch te werken. Een deel van het gemeentehuis is in 2021 verbouwd waarbij de beschikbare ruimtes zijn ingericht om elkaar te ontmoeten. In 2023 voerden we een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) en een Medewerkers Tevredenheidsonderzoek (MTO) uit. Ook in 2024 gaan we met de resultaten daarvan aan de slag.

Ziekteverzuim

Het verzuimpercentage over het eerste half jaar van 2023 bedroeg in 8,65%. In 2022 was het landelijke verzuimpercentage voor gemeenten 6,7%. We streven ernaar dit verzuimpercentage verder omlaag te brengen door rekening te houden met de specifieke omstandigheden en wensen van medewerkers in de verschillende fasen van hun leven en loopbaan, het waar nodig maken van maatwerkafspraken zoals verlof

en preventieve maatregelen. We hebben echter te maken met enkele langdurig zieken, o.a. doordat een aantal medewerkers last heeft van long covid.

	2021	2022	2023*
Kort verzuim < 12 maanden	5.86%	5.90%	9,97%
Lang verzuim > 12 maanden	1,2%	0.59%	0,67%
Verzuimfrequentie (aantal ziekmeldingen)	0,52	0,74	0,82

* Op basis van de cijfers per 1-7-2023

Organisatieontwikkeling

De organisatieontwikkeling van de gemeente Goirle is gericht op het verbeteren van dienstverlening. We willen vanuit een sterke basis actief en flexibel inspelen op onze omgeving. Toegankelijk zijn voor inwoners en onze partners om het maatschappelijk belang te dienen zonder daarbij individuele wensen uit het oog te verliezen. Dit willen we bereiken met behulp van zelforganisatie. Zelforganisatie is daarbij niet het doel, maar een middel.

We willen bereiken dat medewerkers samen met hun team vorm en inhoud geven aan hun werkzaamheden, zonder gehinderd te worden door te veel regels, bureaucratie en afstemming. Hiervoor ontvangen zij (waar nodig) coaching vanuit teamleiders en/of domeinmanagers. Zo kunnen ze het beste doen voor onze inwoners. We gaan uit van de expertise van de medewerkers en de teams. We vertrouwen erop dat medewerkers en teams samen tot verbetering ontwikkeling en nieuw beleid komen die aansluiten op de kaders en de richting die door het bestuur en het management zijn meegegeven.

B. Informatievoorziening en automatisering

In ons dagelijks werk is goede informatievoorziening een topprioriteit. We werken nu meer tijd- en plaats onafhankelijk dan ooit. Zonder onze laptops, applicaties, koppelingen en andere digitale voorzieningen kunnen we simpelweg ons werk niet doen. Daarnaast is er een groeiende behoefte bij inwoners om digitaal zaken te kunnen doen. We bezitten ontzettend veel data. En al werken we hier al jaren mee, het gaat er nu om dat we dit proces automatiseren, optimaliseren en dat we steeds meer verschillende data samenvoegen. Dit zetten we in voor transparante verantwoording aan belanghebbenden zoals gemeenteraad, inwoners, ondernemers, bezoekers en samenwerkingspartners. Voor 2024 richten we ons op de volgende 3 speerpunten:

- Doorontwikkeling datagedreven werken;
- Inzetten van nieuwe technieken;
- Aansluiten op ontwikkelingen in de share.

C. Planning & Control

Planning & Control

De ingezette doorontwikkeling van de Planning & Control-cyclus heeft een vervolg in 2024. Deze ontwikkeling blijft gericht op kwalitatieve verbeterlagen om de raad beter in staat te stellen zijn kaderstellende en controlerende rol te vervullen. De inspanningen richten zich onder andere op interne verbeterkansen die nauw samenhangen met de ingezette organisatieontwikkeling. Duidelijkheid over rollen, mandaten, risicobewustzijn en het instrumentarium P&C zijn onderwerpen die in een organisatie in ontwikkeling, met veel nieuwe en soms tijdelijke medewerkers, daarin doorlopend aandacht vragen. Ook onderzoeken we op welke wijze we de totstandkoming van onze P&C producten zo goed mogelijk inhoudelijk en technisch kunnen faciliteren.

Voor 2024 richten we de P&C jaarplanning zodanig in, dat we beter tegemoet komen aan de behoeften van de raad en organisatie. Aandachtspunt daarbij is het tijdig actualiseren van onze meerjarenplannen en daaraan gekoppeld de afstemming van het tijdspad voor besluitvorming over die plannen met de P&C

raadsproces. Nu de strategische heroriëntatie is beëindigd en het temporiseringsbesluit geen rol meer speelt, is timing van raadsvoorstellen belangrijk om een integrale afweging door de raad op de juiste momenten mogelijk te maken.

Eind 2023 actualiseren we het Uitvoeringsprogramma van het college, naar aanleiding van het nieuwe bestuursakkoord Goirle: Samen Bouwen. Dat vormt de basis om bij de Bestuursrapportage de begroting 2024 bij te stellen en de Perspectiefnota 2025 te voeden. We blijven mogelijkheden benutten om de relatie tussen maatschappelijke effecten, doelen, resultaten en activiteiten te versterken, hoewel dat een lastige blijft. Indicatoren moeten en kunnen ons daarbij helpen, maar het meenemen van de organisatie in het vertalen van het dagelijks werk naar voor de raad bruikbare sturingsinformatie blijft een arbeidsintensief proces.

Tot slot werken we, samen met audit comité en regiegroep, aan een passende wijze waarop de P&C producten gedurende het jaar kunnen 'landen' in de raadskalender. In 2024 zullen we daarbij vooral moeten monitoren of het nieuwe vergadermodel van de raad en de invulling daarvan recht doen aan de beoogde doelen van de P&C raadsproducten.

Rechtmatigheid

Op 31 mei 2022 nam de Tweede Kamer de Wet versterking decentrale rekenkamers aan. Deze wet wijzigt ook de Gemeentewet met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording als onderdeel van de jaarrekening. Met deze wijziging legt het college van burgemeester en wethouders in de jaarrekening zelf verantwoording af over de financiële rechtmatigheid. Dit is in lijn met de systematiek die geldt bij het Rijk. Het college legt voor het eerst voor het verslagjaar 2023 deze verantwoording zelf af. We bereiden ons, samen met de GHO-gemeenten, sinds 2021 hierop voor, maar zijn voor concrete afronding daarvan nog in afwachting van wijzigingen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden gewijzigd. Deze moeten in 2023 worden doorgevoerd. Onzeker is of dat met het demissionaire kabinet tijdig lukt. De verschuiving van de rechtmatigheidsverantwoording verlangt meer van de eigen controle op de mate waarin gemeenten hun (kritische) processen beheersen. In 2024 bieden we de raad de eerste jaarstukken aan waarin de rechtmatigheidsverklaring door het college zal zijn opgenomen. Daaraan voorafgaand stelt de raad nieuwe kaders in de verordeningen art. 212 t/m 213a Gemeentewet, het controleprotocol en het normenkader.

Informatieveiligheid en privacy

De gemeente voldoet aan privacywetgeving en draagt zorg voor een optimale beveiliging van persoonsgegevens en bedrijfsinformatie, en is aantoonbaar in control.

- we passen de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) toe.
- we realiseren risicoanalyses en verbeterplannen – deze beleidsperiode met de scope op het sociaal domein
- We voeren een audit uit op de bedrijfsvoering elementen.
- we voldoen aan de ENSIA-vereisten in 2024

D. Inkoop en contractmanagement

Het terrein van inkoop en contractmanagement blijft achter bij de veranderingen in de maatschappij. Aanbestedingen moeten aan steeds meer vereisten voldoen en willen we op dit taakveld in control zijn dan is contractbeheersing essentieel. In het derde kwartaal van 2023 hebben wij een contractmanager geworven. Deze gaat voor het domein bedrijfsvoering en het domein Fysiek het contractmanagement vormgeven. Ook dit loopt in 2024 door. Er is structureel onvoldoende capaciteit voor inkoop, waardoor we risico's lopen voor wat betreft de rechtmatigheid van aanbestedingen en er ook onvoldoende zicht is op de resultaten van de afgesloten contracten.

Uitgangspunten

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Volgens de BBV en de notitie verbonden partijen van de Gemeente Goirle wordt in deze paragraaf de visie en beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen weergegeven.

Daarnaast wordt van elke partij de actuele situatie geschetst en inzicht gegeven in eventuele risico's bij verbonden partijen.

De actuele situatie is gebaseerd op de jaarrekening 2022 en begroting 2024 van de verbonden partij.

De risico's bij onze verbonden partijen zijn een integraal onderdeel van de risicokaart en zullen, indien het risico dermate groot is, in de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement worden meegenomen.

In het overzicht verbonden partijen worden de cijfers per verbonden partij gepresenteerd en de kleur in de eerste kolom geeft aan tot welk programma de verbonden partij behoort.

Verbonden partijen	Taak veld	Bestuur	Belang	Bijdrage * € 1.000	resultaat * € 1.000		Eigen vermogen * € 1.000		Vreemd vermogen * € 1.000	
					Resultaat 2024		01-01-24	31-12-24	01-01-24	31-12-24
<i>Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam</i>										
GGD Hart voor Brabant	7.1	Lid AB	Bijdrage per inwoner	1.030	-	5.316	4.816	15.407	15.406	
Diamantgroep	6.4	Lid AB	Rijksuitkering Sociale Werkvoorziening	2.419	-	18.143	16.969	16.557	16.557	
Veiligheidsregio Midden en West Brabant	1.2	Lid AB	Bijdrage per inwoner	1.286	-	5.276	4.912	55.277	59.803	
Omgevingsdienst Midden en West Brabant	8.3	Lid AB	Bijdrage per inwoner en ingebracht werk	292	-	2.829	3.148	3.004	5.386	
Regionale Ambulance voorziening	1.2	Lid AB	Geen bijdrage	-	-	14.369	14.369	28.702	33.917	
Regio Hart van Brabant	0.1	Lid AB	Bijdrage per inwoner	109	-	103			1.733	
<i>Deelnemingen</i>										
Brabant Water N.V. ²	7.2	Aandeelhouder	40 aandelen	n.v.t	-	684.676	690.022	534.399	575.801	
Tilburgse Waterleiding Maatschappij N.V. ³	7.2	Aandeelhouder	450 aandelen	n.v.t	-	44.681	43.505	238	1.555	
N.V. Bank Nederlandse gemeenten ²	0.5	Aandeelhouder	12.636 aandelen	n.v.t	-	5.062.000	4.615.000	143.995.000	107.459.000	
<i>Stichtingen en verenigingen</i>										
Midpoint	3.1	Lid AB	Bijdrage per inwoner	120	-	nbn	nbn	nbn	nbn	

² Voor Brabant Water en Bank Nederlandse gemeenten staan de werkelijke cijfers van 2022 gepresenteerd.

³ Voor Tilburgse Waterleiding Maatschappij staan de werkelijke cijfers van 2020 gepresenteerd.

De kleuren refereren aan de kleuren van tekstkoppen bij de programma's.

Aanvullende opvallende zaken bij onze verbonden partijen

- De Bestuurscommissie Jeugd is onderdeel van de gemeenschappelijke regeling Hart van Brabant en bestaat uit de wethouders Jeugd van de 9 deelnemende gemeenten. Er wordt samengewerkt op het gebied van beleid, inkoop, administratie, monitoring en innovatie. Voor de bijdrage jeugd is in onze begroting 2024 een bedrag van € 6,1 mln. opgenomen, gebaseerd op de begroting 2024 van de regio Hart van Brabant.
- De NV Tilburgsche Waterleidingmaatschappij heeft haar activa en activiteiten in 2007 overgedragen aan Brabant Water. Vanaf 2009 tot 2019 liep een procedure over de schadeloosstelling voor de verkoop van de drinkwateractiviteiten van NV TWM aan Brabant Water NV. In 2023 is een dividenduitkering ontvangen van € 2,5 mln.

Uitgangspunten

Het grondbeleid heeft invloed op en een relatie met vrijwel alle programma's:

- Leefomgeving voor ruimtelijke ontwikkeling, wonen en verkeer
- Inwoners voor cultuur, sport en recreatie
- Bedrijvigheid voor economische structuur

Het beleid is vastgelegd in de Nota Grondbeleid. De risico's bij onze grondexploitaties vormen een integraal onderdeel van de risicokaart en daarmee van de paragraaf weerstandsvermogen en risicomangement. De ratio weerstandsvermogen grondexploitaties wordt apart berekend. In 2021 is de herijking van het grondbeleid vastgesteld, waarin aansluiting is gezocht met de notitie grondexploitatie van de commissie BBV.

Complexen in exploitatie

De Boschkens (Goirle)			
Boekwaarde 1-1-2023	- € 1.556	Winstcapaciteit (EW)	- € 3.292
Doel	<p>In fase 4c is een overeenkomst gesloten met Houtepen over de realisatie van ca. 22 woningen. De ontwikkelaar is inmiddels begonnen met het bouwrijp maken van het plan en het bouwen van de woningen.</p> <p>Fase 5A t/m E is nagenoeg gereed.</p> <p>Voor fase 7 van Boschkens (het Barbara Benz Park) moet eerst nog een afwegingsnotitie over de definitieve verkaveling worden vastgesteld voordat kan worden gestart met het opstellen van een concept bestemmingsplan. Deze kan pas worden gemaakt zodra de raad een definitief besluit heeft genomen over de onderzoeksresultaten van het geluidsonderzoek A58.</p>		
Tijd	Totale afronding is voorzien in 2027.		
Budget	<p>In de afgelopen jaren zijn de volgende bedragen als winst genomen:</p> <p>In 2017 : € 3.666.042</p> <p>In 2018 : € 84.232</p> <p>In 2019 : € 375.277</p> <p>In 2020 : € 939.031</p> <p>In 2021 : € 38.323</p> <p>In 2022: € 289.290</p>		

De complexen Zuidrand, Bakertand, Maria Boodschap en de hoek Tilburgseweg - Kalverstraat in Goirle en Leyoever in Riel zijn projecten waar de gemeente faciliterend optreedt. Nieuwe projecten die in 2022 en 2023 zijn opgestart en aan dit rijtje kunnen worden toegevoegd zijn Tilburgseweg 209 (achterzijde), Emmastraat, Molenpark, Kerkstraat Riel, Texaco, Ome Neeff, den Brands, Tra/Rabobank en Boerenshuur Riel. De gemeente stuurt hier op het realiseren van haar beleidsdoelen ten aanzien van woningbouw door middel van vastgestelde gemeentelijke randvoorwaarden en door middel van het bestemmingsplan.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om mogelijke tegenvallers op te vangen zonder dat dit onmiddellijk invloed heeft op het beleid. Het gaat hierbij om de verhouding tussen de weerstandscapaciteit (dit is de financiële ruimte die zonder ingrijpende beleidswijzigingen beschikbaar is) en de aanwezige risico's.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen grondexploitatie} = \frac{\text{Weerstandscapaciteit}}{\text{Risico's}} = \frac{4.151}{2.079} = 1,99$$

Wanneer het weerstandsvermogen tussen de 1 tot 1,4 maal (ratio) groter is dan de benodigde weerstandscapaciteit wordt gesproken van een gezond of ruim voldoende weerstandsvermogen. Gelet op de uitkomst is er sprake van een uitermate gezond weerstandsvermogen.

Vanaf 1 mei 2022 vervangt de Wet open overheid (Woo) de Wet openbaarheid bestuur (Wob).

Een belangrijk verschil met de Wob is dat de Woo naast informatieverstrekking op verzoek (passief) overheidsorganisaties ook verplicht zelf informatie openbaar te maken (actief). De actieve openbaarmaking wordt stapsgewijs ingevoerd.

Passief openbaarmaken

We hebben de passieve openbaarmaking binnen de gemeente aangepast aan de Woo. We hebben als Woo-contactpersoon aangewezen het team Klantcontact. Een Woo-contactpersoon ondersteunt waar nodig bij het vinden van documenten. Mensen kunnen ook via info@goirle.nl vragen stellen over de Woo. Een Woo-verzoek dien je schriftelijk of digitaal in bij het college van burgemeester en wethouders, Postbus 17, 5050 AA te Goirle.

Actief openbaarmaken

Per 1 mei 2022 is er een inspanningsverplichting om een aantal categorieën actief te publiceren. Er is nog geen Koninklijk Besluit genomen voor het verplicht actief publiceren.

Het was de bedoeling van het Rijk dat het begin 2023 wettelijk verplicht zou zijn om organisatiegegevens, raadstukken, collegestukken, convenanten en Wob/Woo-verzoeken actief openbaar te maken. Dat zou gebeuren via een landelijk systeem: PLOOI. Het is nog niet duidelijk hoe het verder gaat.

We werken aan een voorstel voor het versnellen van het uitvoeren van de Woo en het op orde brengen van de informatiehuishouding. We gebruiken hiervoor de vanuit het Rijk beschikbaar gestelde Woo-middelen.

Samenvattend overzicht baten en lasten

TOTAAL bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begr. 2023 na wijz.	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
Lasten	61.694	74.766	67.317	71.559	67.236	69.148
Baten	68.915	79.642	69.991	76.153	68.543	68.925
Saldo	7.222 V	4.876 V	2.674 V	4.594 V	1.306 V	223 N
Reserve-storting	4.488	1.187	837	437	37	37
Reserve-onttrekking	2.640	2.970	584	639	660	566
Resultaat	5.374 V	6.660 V	2.421 V	4.796 V	1.930 V	306 V

Uitgangspunten en grondslagen

De begroting is opgesteld op basis van de volgende uitgangspunten en grondslagen:

- De begroting moet structureel en reëel in evenwicht zijn;
- De begroting is opgesteld op basis van lopende prijzen;
- Er is rekening gehouden met de volgende loon- en prijsindex (CPB CEP 2023), zoals gepubliceerd in de meicirculaire 2023 gemeentefonds:

	2024	2025	2026	2027
Loonindex	4,7	5,4	4,5	3,9
Prijsindex	3,9	1,6	1,6	1,6

- Daar waar andere percentages van toepassing zijn, zijn deze toegepast;
- De bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen zijn gebaseerd op de meerjarenraming van de GR;
- Er is een rekenrente gehanteerd van 3,5%. Het renteomslagpercentage komt uit op 1,08% en dat is afgerond naar 1,%;
- De raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2023;
- Van de algemene uitkering zijn de uitkomsten van de Meicirculaire 2023 verwerkt, zoals die ook in de Burap 2023 zijn opgenomen;
- In de meerjarenraming is rekening gehouden met de zekere financiële effecten vanwege de herverdeling van het gemeentefonds;
- De vrijval van de kapitaallasten voor de taakvelden 4.2 Onderwijshuisvesting, 7.2 Riolering en 7.1 Afval worden gecorrigeerd. Het voordeel van de lagere kapitaallasten wordt verrekend met de daarvoor bestemde voorziening dan wel bestemmingsreserve;
- De raming voor Jeugdzorg is gebaseerd op de eigen inschatting waaraan de opgave van de regio ten grondslag ligt;
- De bezuinigingen uit het Bestuursakkoord zijn als stelpost opgenomen omdat daarvoor nog haalbaarheidsonderzoeken nodig zijn;
- Anders dan bij de begroting 2023 als uitgangspunt diende, is vanaf 2024 GEEN rekening gehouden met het vervallen van de compensatie van € 100.000, de SPUK-regeling, vanwege het btw besluit sportaccommodaties. Dit omdat het Rijk heeft aangegeven op een later moment aan te geven hoe de compensatie in de toekomst wordt verstrekt.
- Bestuur: dit zijn de salariskosten gemeenteraad, college, lokale rekenkamer en griffie.
- Voormalig personeel: in 2024 heeft de raming betrekking op personeelsleden die (gedeeltelijk) zijn afgekeurd. De gemeente is eigenrisicodrager.

Berekening structureel en reëel begrotingsaldo

lasten	2024	2025	2026	2027
Totale lasten incl. stortingen in reserves	68.154	71.996	67.273	69.184
AF: waarvan incidenteel	3.734	6.086	854	1.619
waarvan structurele lasten	64.420	65.909	66.419	67.566
Stelpost bezuiniging Sociaal domein	1.500	2.000	2.500	2.500
Stelpost bezuiniging overige domeinen			500	500
Stelpost herstel balans formatie-werk (inclusief index)	399	421	754	784
structureel reële lasten	66.319	68.330	70.173	71.349

baten	2024	2025	2026	2027
Totale baten incl. onttrekkingen aan reserves	70.575	76.792	69.203	69.491
AF: waarvan incidenteel	2.459	5.954	754	43
waarvan structureel (=structureel reële baten)	68.116	70.838	68.449	69.448

structureel en reëel begrotingsaldo	1.797 V	2.507 V	1.724 N	1.901 N
--	----------------	----------------	----------------	----------------

Detailoverzicht baten en lasten per programma en thema, inclusief reservemutaties per programma

BEGROTING 2024 <i>bedragen x € 1.000</i>	2023 na wijziging			2024			2025			2026			2027		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1 Inwoner	11.095	39.554	28.459 N	6.401	34.415	28.014 N	6.421	34.715	28.294 N	6.439	34.869	28.431 N	6.060	36.283	30.224 N
1.1 Preventie	991	5.194	4.203 N	974	4.488	3.514 N	987	3.833	2.846 N	999	2.904	1.905 N	639	2.164	1.525 N
1.2 Onderwijs	371	2.685	2.314 N	221	2.656	2.435 N	222	3.218	2.996 N	223	3.757	3.534 N	223	5.748	5.525 N
1.3 Zorg en activering	9.733	31.675	21.942 N	5.206	27.271	22.065 N	5.212	27.664	22.452 N	5.217	28.209	22.991 N	5.198	28.371	23.174 N
2 Leefbaarheid	14.187	23.625	9.439 N	9.266	20.289	11.023 N	12.760	24.024	11.264 N	7.712	19.944	12.232 N	7.457	20.031	12.574 N
2.1 Ruimte, leefomgeving en groen	7.798	15.504	7.706 N	3.321	12.467	9.146 N	6.781	16.083	9.302 N	2.039	11.909	9.870 N	1.688	11.889	10.201 N
2.2 Klimaat, milieu en energie	6.374	6.456	82 N	5.930	5.889	41 V	5.963	5.935	28 V	5.657	5.967	310 N	5.754	6.016	263 N
2.3 Veiligheid en crisisbeheersing	15	1.665	1.650 N	15	1.934	1.918 N	16	2.006	1.990 N	16	2.067	2.051 N	16	2.126	2.110 N
3 Bedrijvigheid	255	455	201 N	235	482	247 N	241	500	259 N	245	517	272 N	245	533	288 N
3.1 Bedrijvigheid	255	455	201 N	235	482	247 N	241	500	259 N	245	517	272 N	245	533	288 N
4 Dienstverlening	255	2.473	2.218 N	360	2.594	2.234 N	364	2.661	2.298 N	389	2.748	2.359 N	394	2.841	2.446 N
4.1 Bestuur	-	1.752	1.752 N	-	1.950	1.950 N	-	1.992	1.992 N	-	2.053	2.053 N	-	2.127	2.127 N
4.2 Dienstverlening	255	721	466 N	360	645	284 N	364	670	306 N	389	695	306 N	394	714	320 N
Totaal Programma's	25.792	66.108	40.316 N	16.262	57.780	41.518 N	19.785	61.899	42.114 N	14.785	58.078	43.293 N	14.156	59.688	45.532 N
5 Alg. dekkingsmiddelen en overhead	53.851	8.658	45.192 V	53.729	9.537	44.192 V	56.368	9.660	46.708 V	53.757	9.159	44.599 V	54.768	9.460	45.309 V
5.1 Algemene dekkingsmiddelen	53.788	-43	53.831 V	53.513	377	53.136 V	56.140	412	55.728 V	53.519	-53	53.572 V	54.521	-8	54.529 V
5.2 Overhead	62	8.701	8.639 N	216	9.161	8.944 N	228	9.247	9.020 N	238	9.211	8.973 N	247	9.468	9.220 N
Totaal Baten en Lasten	79.642	74.766	4.876 V	69.991	67.317	2.674 V	76.153	71.559	4.594 V	68.543	67.236	1.306 V	68.925	69.148	223 N
Mutaties reserves	2.970	1.187	1.783 V	584	837	253 N	639	437	203 V	660	37	624 V	566	37	530 V
1. Inwoner	1.257	400	857 V	203	800	597 N	251	400	149 N	272	-	272 V	178	-	178 V
2. Leefomgeving	1.598	787	811 V	381	37	344 V	388	37	352 V	388	37	352 V	388	37	352 V
3. Bedrijvigheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Bestuur en organisatie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen en overhead	115	-	115 V	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL / RESULTAAT	82.612	75.953	6.660 V	70.575	68.154	2.421 V	76.792	71.996	4.796 V	69.203	67.273	1.930 V	69.491	69.184	306 V

Toelichting op de verschillen tussen de begroting 2024 en de begroting 2023

Verschillen worden toegelicht op hoofdlijnen, per thema, vanaf € 25.000. We vergelijken hierbij de begroting 2023 (na wijzigingen t/m Burap 2023) met de primaire begroting 2024 (inclusief nieuw beleid). Structurele gevolgen vanuit de Burap 2023 zijn verwerkt in 2024 en worden hieronder niet verder toegelicht (zie daarvoor de onderbouwing zoals opgenomen in de Burap 2023).

Alleen verschillen die een beleidsmatige impact hebben worden toegelicht. Gevolgen van nieuw beleid (beleidsintensiveringen) worden weergegeven per programma.

Algemeen - loonkosten

De loonkosten in de begroting 2024 e.v. zijn gebaseerd op het formatieplan 2024.

De benodigde formatie is afgestemd op het (voorzienbare) werk in 2024.

Het Uitvoeringsprogramma – jaarschijf 2024 en de beleidsontwikkelingen en -voornemens uit de Perspectiefnota 2024 als basis voor het werk, de begroting én het inschatten van de benodigde arbeidscapaciteit in de vorm van formatie.

De fte uit het formatieplan zijn financieel vertaald waarbij rekening is gehouden met een index uit de meicirculaire 2023 van 4,7% voor 2024.

De belangrijkste wijzigingen voor 2024 hangen samen met onderstaande wijzigingen in taken en ambities.

Herstel balans formatie werk & beleidswensen	€ 381.000
Index 4,7%	€ 660.000
Klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	€ 286.000
Griffie	€ 88.000
Burgemeester en wethouders	€ 41.000
Diverse kleine bijstellingen	€ 3.000
Totale toename 2023-2024	€ 1.459.000

Programma 1 Inwoner

Thema 1.1 Preventie

Lasten

Kapitaallasten zijn € 66.000 hoger.

Om aan de normen te voldoen, wordt vanaf 2024 op sportpark van den Wildenberg en sportpark de Krim een aantal onderdelen vervangen en gerenoveerd die niet sportoppervlak gerelateerd zijn. In 2024 gaat het om een bedrag van € 894.000.

De inwonersbijdrage van de GGD wordt verhoogd door indexering, hoger aantal inwoners, kosten Wet open overheid, aanpassing van het basispakket en laat een afwijking zien van € 138.000.

Ingaande 2024 is er een bezuinigingsopgave voor het sociaal Domein opgenomen. In 2024 een bedrag van € 1,5 mln.

Voor de bezuinigingsopgave is voor de uitvoering kennis en expertise van derden nodig € 200.000.

In 2023 is er incidenteel budget beschikbaar gesteld voor advies, onderzoek en uitvoeringskosten € 481.500.

Indexeringen zorgen voor hogere uitgaven voor diverse onderhoudstaken, verzekeringen, huren, subsidie en exploitatievergoeding, totaal € 99.000.

Diverse budgetten van 2022 zijn overgeheveld naar 2023 € 52.000.

In 2023 zijn er incidenteel middelen ontvangen van het Rijk voor het uitvoeren van taken voor digitale informatie, gezondheid en algemeen welzijn € 112.000.

Thema 1.2 Onderwijs

Lasten

Kapitaallasten zijn € 38.500 lager.

Voor het inhalen van onderwijsvertragingen als gevolg van Corona zijn er in 2023 extra Rijksmiddelen (NPO) ontvangen. Deze NPO middelen worden bij het onderwijs ingezet € 151.000. (zie baten)

Het aantal leerlingen wat gebruikt maakt van het leerlingenvervoer is gestegen € 30.000.

Door stijging van het aantal leerlingen en indexering is de vergoeding aan het speciaal onderwijs hoger € 51.000.

Indexeringen zorgen voor hogere uitgaven binnen dit thema voor huur, verzekeringen en overige kosten, totaal € 38.000.

Diverse kosten zorgen voor hogere uitgaven in 2024 € 6.000.

Baten

Voor het inhalen van onderwijsvertragingen als gevolg van Corona zijn er in 2023 extra Rijksmiddelen (NPO) ontvangen € 151.000 (zie lasten)

Thema 1.3 Zorg en activering

Lasten

De kosten die we in 2023 maken voor de noodopvang Vluchtelingen in het CNO aan de Tilburgseweg 209 worden volledig door het COA vergoed. De bijdrage voor 2023 is budgettair neutraal opgenomen. € 3,5 mln. (zie baten)

De kosten die we in 2023 maken voor opvang vluchtelingen Oekraïne kunnen we betalen uit de bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne van ministerie van Justitie en Veiligheid. De incidentele bijdrage 2023 is budgettair neutraal opgenomen. € 1,1 mln. (zie baten)

In 2023 hebben we de ontvangen middelen van 2022, voor de energietoeslag 2022 aan kwetsbare huishoudens uitbetaald. € 412.500.

In de meicirculaire 2023 is melding gemaakt dat de bijdrage voor sociale werkvoorziening verlaagd. Dit heeft gevolgen voor de subsidie WSW aan de Diamantgroep € 146.000. (zie baten)

In 2023 is een incidentele bijdrage voor een Noodfonds voor acute problemen ingesteld van € 100.000.

De bijdrage aan de Regio Hart van Brabant voor Wmo Begeleiding is hoger, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door indexering, € 196.000.

Voor 2022 en 2023 was extra budget opgenomen voor Hulp bij Huishouden. In 2024 levert dit, na indexering, een voordeel op van € 103.000.

In 2023 is om de werkdruk binnen het sociaal domein te verlichten een incidentele bijdrage beschikbaar gesteld. € 95.000.

Indexeringen zorgen voor hogere uitgaven binnen dit thema. € 215.000.

In 2023 is de afrekening 2022 voor jeugd ontvangen, dit zorgt voor een voordeel in 2023 van € 500.000.

Baten

COA heeft toegezegd dat ze alle kosten die we in 2023 maken voor de noodopvang Vluchtelingen in het CNO aan de Tilburgseweg 209 volledig vergoeden. De bijdrage voor 2023 is budgettair neutraal opgenomen en bedraagt € 3,5 mln. (zie lasten)

Voor opvang vluchtelingen Oekraïne hebben we in 2023 van het ministerie Justitie en Veiligheid een bijdrage ontvangen vanuit de bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne, € 1,1 mln. (zie lasten)

In de meicirculaire 2023 is melding gemaakt dat de bijdrage voor sociale werkvoorziening verlaagd wordt met € 146.000. (zie lasten)

Programma 2 Leefomgeving

Lasten

Thema 2.1 Ruimte, leefomgeving en groen

In 2023 is er € 100.000 beschikbaar gesteld voor het onderzoek naar de snelfietsroutes en de verbreding van het Bels Lijntje. Het onderzoek naar de snelfietsroutes is opgesplitst waarvan deel 2 zal worden uitgevoerd in 2024. Samen met het wegvallen van een te verstrekken subsidie resulteert dit in een verschil van € 39.000 (V).

Indexering en hogere kapitaallasten zorgen voor een verhoging van de lasten openbare verlichting en wegverharding ter waarde van € 156.000 (N).

Bij de burap 2023 zijn er incidentele lasten voor 2023 opgenomen voor de bijdrage aan het nieuwe netwerk van Delta Fiber. Deze lasten vervallen in 2024. Dit resulteert in een verschil van € 62.000 (V).

In 2024 voeren we de in het bestuursakkoord gevraagde evaluatie van de blauwe zone in Goirle uit (incl. parkeergarage). Hiervoor is een bedrag nodig van € 30.000 (N) in 2024.

In 2023 is een incidenteel bedrag beschikbaar gesteld via een amendement bij de begrotingsvergadering van 10 november 2022 voor de aanpak van het achterstallig onderhoud in de publieke ruimte. Deze lasten vervallen in 2024. Dit resulteert in een verschil van € 500.00 (V).

Daarentegen leggen we in 2024 het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK, voorheen IBOR) voor aan de raad. Met name op het gebied van groen hebben we geld tekort. De komende drie jaren verhogen we de budgetten met € 400.000 (N) in 2024.

In 2023 hebben we afrekening 2022 van de Diamant-groep ontvangen. In combinatie met de indexering van 2024 resulteert dit in een verschil van € 82.000 (N)

Wij maakten al in 2023 een start met het opstellen van een projectopdracht en de gebiedsvisie “Wonen rondom Riel”. Op grond daarvan kunnen wij een kostenraming maken voor dit project. We starten in 2024 met de wettelijk verplichte onderzoeken op het gebied van bodem, verkeer, water, stikstof en geluid. Dit resulteert in een verschil van € 100.000 (N).

Voor de gehele planvorming rondom bestemming Fokmast in een budget van € 75.000 (N) nodig.

Voor de uitbesteding van wettelijke vergunningverlening is een bedrag van € 200.000 in 2024 nodig. Bij de burap 2023 is al een incidenteel bedrag van € 60.000 beschikbaar gesteld. Dit resulteert in een verschil van € 140.000 (N).

De implementatie nieuwe of gewijzigde wetgeving Volkshuisvesting resulteert in een verschil van € 100.000 (N).

Wij maakten al in 2023 een start met het opstellen van een projectopdracht en de gebiedsvisie “Wonen rondom Riel”. Op grond daarvan kunnen wij een kostenraming maken voor dit project. We starten in 2024 met de wettelijk verplichte onderzoeken op het gebied van bodem, verkeer, water, stikstof en geluid. Dit resulteert in een verschil van € 100.000 (N).

Thema 2.2 Klimaat, milieu en energie

Indexering en stijging van energieprijzen resulteren in een verschil van € 42.000 (N).

Voor de aanpak van energiearmoede hebben we in 2023 lasten SPUK-gelden geraamd. Dit resulteert in een verschil van € 500.000 (V). Dit is echter wel budgettair neutraal.

Voor het Nationaal Isolatie Programma (NIP) ontvangen we in 2024 gelden. Dit resulteert in een verschil van € 112.000 (N). Dit is echter wel budgettair neutraal.

Thema 2.3 Zorg voor een veilige leefomgeving

De gewijzigde bijdrage aan de gemeenschappelijke regio resulteert in een verschil van € 178.000 (N).

Baten

Thema 2.1 Ruimte, leefomgeving en groen

In 2023 heeft Delta Fiber een nieuwe netwerk aangelegd in de gemeente. Hiervoor hebben een bijdrage ontvangen. Dit resulteert in een verschil van € 176.000 (N).

De afgelopen jaren hebben we gebruik kunnen maken van de subsidieregeling om inzet te plegen op het verwijderen van zwerfafval. Deze regeling is per 2023 afgelopen waardoor de baten vervallen. Omdat we de inzet van zappers (zwerfafvalpakkers) wel willen continueren worden de kosten niet in diezelfde mate bijgesteld. Vanaf 2024 volgt er een nieuwe regeling waardoor dit resulteert in een verschil van € 50.000 (V).

In 2023 zijn er nieuwe afspraken gemaakt over de gebruiksvergoeding van de VvE's wat incidentele baten opleverden. Dit resulteert in een verschil van € 50.000 (N).

In 2024 verwachten we meer inkomsten van bouwleges omdat grote woningbouwprojecten in deze periode gepland zijn. De opbrengsten zullen € 200.000 hoger zijn. Bij de burap 2023 zijn er incidentele baten al opgenomen. Dit resulteert in een verschil van € 150.000 (V).

Thema 2.2 Klimaat, milieu en energie

We onttrekken in 2024 minder uit de voorziening voor de egalisatie van de lasten m.b.t. riolering. Dit resulteert in een verschil van € 31.000 (N).

In 2024 hebben we minder opbrengsten bij de milieustraat van € 50.000 (N).

Voor de aanpak van energiearmoede hebben we in 2023 baten SPUK-gelden geraamd. Dit resulteert in een verschil van € 500.000 (N). Dit is echter wel budgettair neutraal.

Voor het Nationaal Isolatie Programma (NIP) ontvangen we in 2024 gelden. Dit resulteert in een verschil van € 112.000 (V). Dit is echter wel budgettair neutraal.

Thema 2.3 Zorg voor een veilige leefomgeving

Programma 3 Bedrijvigheid

Niet van toepassing

Programma 4 Bestuur en organisatie

Thema 4.1 Bestuur

Lasten

De kosten zijn met € 120.000 gestegen door een formatie-uitbreiding van de griffie, de indexatie van de lonen en de raadsvergoedingen.

Voor het bestuurskrachtonderzoek naar de formatie is in 2024 € 50.000 beschikbaar.

Overige verschillen op dit thema: € 13.000 (voordeel).

Thema 4.2 Dienstverlening

Lasten

De lasten dalen enerzijds met € 115.000 door een verschuiving van een deel van de loonkosten. Anderzijds stijgen de lonen door CAO-ontwikkelingen (+ € 25.000).

Overige verschillen: € 14.000.

Baten

Vanaf maart 2024 wordt weer een reisdocumentenpiek verwacht. In 2022 zijn er 2300 aanvragen reisdocumenten geweest, in 2024 worden er 4100 aanvragen verwacht. Hierdoor stijgen de leges (gemeentedeel) met € 80.000.

In 2024 voorzien we een stijging van het aantal rijbewijzen. De inkomsten stijging hierdoor met € 20.000.

5 Algemene Dekkingsmiddelen en Overhead

Thema 5.1 Algemene Dekkingsmiddelen

Lasten

Door de gestegen rente op geldleningen stijgen de rentelasten met € 270.000.

Door het aframen van de stelposten ontstaat er een voordeel van € 200.000. Deze stelposten zijn ingezet voor gestegen lonen en prijzen.

In 2023 is rekening gehouden met een incidenteel voordeel op de kapitaallasten van € 330.000 omdat de investeringen achterblijven. In 2024 is dit niet opgenomen; hierdoor een nadeel in 2024.

Mutaties reserves: in 2024 wordt er ten opzichte van 2023 meer onttrokken aan de reserve onderwijshuisvesting, dit zorgt voor hogere lasten van € 400.000 op dit thema. Op de reserve Geluidwerende voorziening A58 is er een verschil (voordeel) van € 750.000 omdat er in 2023 geen storting is begroot.

Baten

In 2023 is een (incidentele) dividenduitkering ontvangen van de Tilburgse Waterleiding Maatschappij van € 2,5 mln. In 2023 is dit een voordeel, dat in 2024 vervalst.

OZB baten: we verwachten € 319.000 meer OZB baten door indexering van de OZB-tarieven en toename van het aantal woningen.

Gemeentefonds: de algemene uitkering stijgt in 2024 met € 2,3 mln. (stand Meicirculaire 2023).

In 2023 is een voordeel ontstaan van € 370.000 door vrijval van oude verplichtingen. In 2024 is dit niet opgenomen; hierdoor een nadeel in 2024.

Mutaties reserves: in 2023 zijn onttrekkingen aan diverse reserves begroot (m.n. de reserve overheveling). Deze onttrekkingen zijn incidenteel. In 2024 hierdoor een nadeel van € 2,4 mln.

Thema 5.2 Overhead

Lasten

Door formatie-uitbreiding, gestegen loonkosten en verschuivingen stijgen de personele lasten met € 641.000.

In 2023 is bij de Burap voor de CAO ontwikkelingen een centraal budget opgenomen van € 376.000. Dit budget is in 2024 vervallen omdat de CAO ontwikkelingen vanaf 2024 in de loonsom is verwerkt. Dit levert op dit onderdeel een voordeel op.

De kosten voor informatiemanagement stijgen met € 460.000. Hiervan is € 245.000 incidenteel voor de implementatie van het nieuwe zaaksysteem.

Vervallen incidentele budgetten: in 2023 zijn diverse incidentele budgetten opgenomen zoals voor strategische heroriëntatie en onderzoek begroting. Deze budgetten vervallen in 2024 en leveren een voordeel op van € 228.000.

Verrekening overhead: in 2024 is de toerekening van de overhead aan derden (m.n. de grondexploitatie) lager dan in 2023. Nadeel van € 217.000.

In het bestuursakkoord Samen Bouwen is vastgelegd dat de formatie eerst uitgebreid mag worden nadat een “bestuurskrachtonderzoek” uitwijst dat dit noodzakelijk is. Om die reden is in 2024 stelpost opgenomen van € 400.000.

Baten

In 2023 is de vergoeding die we ontvangen voor uitgeleend personeel tijdelijk komen te vervallen. We verwachten in 2024 deze vergoeding weer te ontvangen, hierdoor een voordeel van € 150.000.

Totaaloverzicht van baten en lasten van alle taakvelden

L = Lasten / B = Baten / S = Saldo

Taakvelden BBV bedragen x € 1.000			Realisatie	Begr.2023	Begroting	Meerjarenramming		
			2022	gewijzigd	2024	2025	2026	2027
0	Bestuur en ondersteuning	L	21.394	18.993	15.406	17.571	13.890	12.660
0	Bestuur en ondersteuning	B	55.470	57.076	54.673	57.371	54.807	55.729
0	Bestuur en ondersteuning	S	34.076 V	38.082 V	39.267 V	39.800 V	40.917 V	43.068 V
0.1	Bestuur	L	1.776	1.752	1.950	1.992	2.053	2.127
0.1	Bestuur	B	65	-	-	-	-	-
0.1	Bestuur	S	1.712 N	1.752 N	1.950 N	1.992 N	2.053 N	2.127 N
0.2	Burgerzaken	L	533	721	645	670	695	714
0.2	Burgerzaken	B	294	255	360	364	389	394
0.2	Burgerzaken	S	239 N	466 N	284 N	306 N	306 N	320 N
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	L	7	16	17	17	17	17
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	B	-	-	-	-	-	-
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	S	7 N	16 N	17 N	17 N	17 N	17 N
0.4	Overhead	L	8.446	8.701	9.161	9.247	9.211	9.468
0.4	Overhead	B	407	62	216	228	238	247
0.4	Overhead	S	8.040 N	8.639 N	8.944 N	9.020 N	8.973 N	9.220 N
0.5	Treasury	L	-2	-327	-53	-45	-35	-16
0.5	Treasury	B	83	2.607	100	101	101	101
0.5	Treasury	S	85 V	2.934 V	153 V	145 V	136 V	117 V
0.61	OZB woningen	L	229	173	181	188	196	204
0.61	OZB woningen	B	4.759	4.744	4.973	5.072	5.173	5.276
0.61	OZB woningen	S	4.529 V	4.571 V	4.792 V	4.884 V	4.978 V	5.073 V
0.62	OZB niet-woningen	L	37	62	65	66	67	68
0.62	OZB niet-woningen	B	2.033	1.998	2.086	2.119	2.153	2.188
0.62	OZB niet-woningen	S	1.996 V	1.936 V	2.021 V	2.054 V	2.086 V	2.120 V
0.63	Parkeerbelasting	L	-	-	-	-	-	-
0.63	Parkeerbelasting	B	-	-	-	-	-	-
0.63	Parkeerbelasting	S	-	-	-	-	-	-
0.64	Belastingen overig	L	131	100	94	95	97	98
0.64	Belastingen overig	B	95	36	26	26	27	27
0.64	Belastingen overig	S	36 N	64 N	67 N	69 N	70 N	71 N
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	L	5	15	6	6	6	6
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	B	44.580	44.008	46.303	48.797	46.040	46.904
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	S	44.574 V	43.993 V	46.298 V	48.791 V	46.034 V	46.898 V
0.8	Overige baten en lasten	L	364	-77	74	89	-395	-379
0.8	Overige baten en lasten	B	516	395	25	25	25	25
0.8	Overige baten en lasten	S	152 V	472 V	49 N	64 N	420 V	404 V
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	L	5	11	12	12	12	12
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	B	-	-	-	-	-	-
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	S	5 N	11 N	12 N	12 N	12 N	12 N
0.10	Mutaties reserves	L	4.488	1.187	837	437	37	37

L = Lasten / B = Baten / S = Saldo

Taakvelden BBV bedragen x € 1.000			Realisatie	Begr.2023	Begroting	Meerjarenramming		
			2022	gewijzigd	2024	2025	2026	2027
0.10	Mutaties reserves	B	2.640	2.970	584	639	660	566
0.10	Mutaties reserves	S	1.848 N	1.783 V	253 N	203 V	624 V	530 V
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	L	5.374	6.660	2.421	4.796	1.930	306
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	B	-	-	-	-	-	-
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten*	S	5.374 N	6.660 N	2.421 N	4.796 N	1.930 N	306 N
<i>* LET OP: alleen bij taakveld 0.11 Resultaat moet "N" gezien worden als "Voordelig resultaat" en "V" als "Nadelig resultaat"</i>								
1	Veiligheid	L	1.848	1.665	1.934	2.006	2.067	2.126
1	Veiligheid	B	166	15	15	16	16	16
1	Veiligheid	S	1.682 N	1.650 N	1.918 N	1.990 N	2.051 N	2.110 N
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	L	1.264	1.243	1.430	1.485	1.531	1.575
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	B	-	-	-	-	-	-
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	S	1.264 N	1.243 N	1.430 N	1.485 N	1.531 N	1.575 N
1.2	Openbare orde en veiligheid	L	584	422	503	521	537	551
1.2	Openbare orde en veiligheid	B	166	15	15	16	16	16
1.2	Openbare orde en veiligheid	S	418 N	407 N	488 N	505 N	520 N	535 N
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	L	3.275	4.720	4.613	4.980	5.355	5.472
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	B	247	835	187	191	195	195
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	S	3.028 N	3.885 N	4.426 N	4.789 N	5.161 N	5.278 N
2.1	Verkeer en vervoer	L	3.032	4.458	4.306	4.697	5.070	5.183
2.1	Verkeer en vervoer	B	177	784	185	189	193	193
2.1	Verkeer en vervoer	S	2.855 N	3.674 N	4.121 N	4.508 N	4.877 N	4.990 N
2.2	Parkeren	L	243	262	307	283	285	289
2.2	Parkeren	B	70	52	2	2	2	2
2.2	Parkeren	S	173 N	210 N	305 N	281 N	284 N	288 N
2.3	Recreatieve havens	L	-	-	-	-	-	-
2.3	Recreatieve havens	B	-	-	-	-	-	-
2.3	Recreatieve havens	S	-	-	-	-	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	L	-	-	-	-	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	B	-	-	-	-	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	S	-	-	-	-	-	-
2.5	Openbaar vervoer	L	-	-	-	-	-	-
2.5	Openbaar vervoer	B	-	-	-	-	-	-
2.5	Openbaar vervoer	S	-	-	-	-	-	-
3	Economie	L	407	455	482	500	517	533
3	Economie	B	350	255	235	241	245	245
3	Economie	S	57 N	201 N	247 N	259 N	272 N	288 N
3.1	Economische ontwikkeling	L	182	218	235	246	257	268
3.1	Economische ontwikkeling	B	-	-	-	-	-	-
3.1	Economische ontwikkeling	S	182 N	218 N	235 N	246 N	257 N	268 N
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	L	-	-	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	B	-	-	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	S	-	-	-	-	-	-

L = Lasten / B = Baten / S = Saldo

Taakvelden BBV bedragen x € 1.000			Realisatie	Begr.2023	Begroting	Meerjarenramming		
			2022	gewijzigd	2024	2025	2026	2027
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	L	88	25	27	27	28	28
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	B	166	50	51	52	53	53
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	S	78 V	24 V	24 V	25 V	25 V	25 V
3.4	Economische promotie	L	137	212	220	226	232	237
3.4	Economische promotie	B	184	205	184	189	192	192
3.4	Economische promotie	S	47 V	7 N	35 N	38 N	40 N	45 N
4	Onderwijs	L	2.638	2.685	2.656	3.218	3.757	5.748
4	Onderwijs	B	444	371	221	222	223	223
4	Onderwijs	S	2.193 N	2.314 N	2.435 N	2.996 N	3.534 N	5.525 N
4.1	Openbaar basisonderwijs	L	59	58	62	63	64	65
4.1	Openbaar basisonderwijs	B	-	-	-	-	-	-
4.1	Openbaar basisonderwijs	S	59 N	58 N	62 N	63 N	64 N	65 N
4.2	Onderwijshuisvesting	L	1.297	1.364	1.359	1.907	2.436	4.420
4.2	Onderwijshuisvesting	B	17	17	18	18	19	19
4.2	Onderwijshuisvesting	S	1.280 N	1.347 N	1.341 N	1.889 N	2.417 N	4.402 N
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	L	1.281	1.263	1.235	1.248	1.257	1.263
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	B	427	353	203	204	204	204
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	S	854 N	910 N	1.032 N	1.044 N	1.054 N	1.059 N
5	Sport, cultuur en recreatie	L	5.241	5.503	7.062	7.209	6.903	6.544
5	Sport, cultuur en recreatie	B	635	586	714	726	729	612
5	Sport, cultuur en recreatie	S	4.605 N	4.917 N	6.348 N	6.483 N	6.174 N	5.932 N
5.1	Sportbeleid en activering	L	191	41	167	169	162	47
5.1	Sportbeleid en activering	B	48	-	125	125	117	-
5.1	Sportbeleid en activering	S	143 N	41 N	42 N	44 N	45 N	47 N
5.2	Sportaccommodaties	L	1.564	1.814	2.814	2.736	2.305	1.904
5.2	Sportaccommodaties	B	476	470	494	503	512	512
5.2	Sportaccommodaties	S	1.088 N	1.344 N	2.320 N	2.233 N	1.793 N	1.392 N
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	L	229	189	194	197	199	201
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	B	30	13	13	14	14	14
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	S	199 N	175 N	181 N	183 N	185 N	187 N
5.4	Musea	L	9	11	13	13	13	13
5.4	Musea	B	18	18	19	19	20	20
5.4	Musea	S	9 V	8 V	6 V	6 V	7 V	7 V
5.5	Cultureel erfgoed	L	907	987	995	994	919	1.072
5.5	Cultureel erfgoed	B	64	62	63	65	66	66
5.5	Cultureel erfgoed	S	843 N	925 N	932 N	930 N	853 N	1.006 N
5.6	Media	L	530	567	570	596	606	606
5.6	Media	B	-	23	-	-	-	-
5.6	Media	S	530 N	544 N	570 N	596 N	606 N	606 N
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	L	1.811	1.895	2.309	2.504	2.698	2.701
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	B	-	-	-	-	-	-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	S	1.811 N	1.895 N	2.309 N	2.504 N	2.698 N	2.701 N

L = Lasten / B = Baten / S = Saldo

Taakvelden BBV			Realisatie	Begr.2023	Begroting	Meerjarenramming		
			2022	gewijzigd	2024	2025	2026	2027
bedragen x € 1.000								
6	Sociaal domein	L	28.087	32.857	26.590	26.348	26.356	26.532
6	Sociaal domein	B	6.448	9.816	5.294	5.303	5.310	5.291
6	Sociaal domein	S	21.639 N	23.041 N	21.296 N	21.045 N	21.046 N	21.240 N
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	L	2.503	6.419	1.477	1.517	1.552	1.574
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	B	1.185	4.776	203	207	211	211
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	S	1.318 N	1.642 N	1.274 N	1.310 N	1.341 N	1.363 N
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	L	738	1.300	-189	-805	-1.325	-1.304
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	B	87	83	88	91	93	94
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	S	650 N	1.218 N	277 V	896 V	1.418 V	1.398 V
6.3	Inkomensregelingen	L	7.119	6.812	6.447	6.499	6.544	6.547
6.3	Inkomensregelingen	B	4.380	4.745	4.806	4.806	4.807	4.787
6.3	Inkomensregelingen	S	2.739 N	2.067 N	1.642 N	1.693 N	1.737 N	1.760 N
6.4	WSW en beschut werk	L	2.638	2.769	2.604	2.456	2.394	2.351
6.4	WSW en beschut werk	B	-	38	39	40	41	41
6.4	WSW en beschut werk	S	2.638 N	2.731 N	2.565 N	2.416 N	2.354 N	2.310 N
6.5	Arbeidsparticipatie	L	1.002	863	874	856	882	901
6.5	Arbeidsparticipatie	B	169	-24	-	-	-	-
6.5	Arbeidsparticipatie	S	833 N	887 N	874 N	856 N	882 N	901 N
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	L	1.275	1.593	1.607	1.655	1.695	1.715
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	B	47	18	18	19	19	19
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	S	1.228 N	1.575 N	1.589 N	1.636 N	1.676 N	1.695 N
6.71	VERVALLEN INGAANDE 2023	L	6.742	6.801	-	-	-	-
6.71	VERVALLEN INGAANDE 2023	B	190	180	-	-	-	-
6.71	VERVALLEN INGAANDE 2023	S	6.553 N	6.621 N	-	-	-	-
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	L	-	-	1.767	1.834	1.900	1.900
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	B	-	-	140	140	140	140
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	S	-	-	1.627 N	1.694 N	1.760 N	1.760 N
6.71b	Begeleiding (WMO)	L	-	-	2.803	2.833	2.896	2.909
6.71b	Begeleiding (WMO)	B	-	-	-	-	-	-
6.71b	Begeleiding (WMO)	S	-	-	2.803 N	2.833 N	2.896 N	2.909 N
6.71c	Dagbesteding (WMO)	L	-	-	-	-	-	-
6.71c	Dagbesteding (WMO)	B	-	-	-	-	-	-
6.71c	Dagbesteding (WMO)	S	-	-	-	-	-	-
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	L	-	-	2.402	2.459	2.505	2.505
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	B	-	-	-	-	-	-
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	S	-	-	2.402 N	2.459 N	2.505 N	2.505 N
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	L	6.010	2.822	479	491	502	503
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	B	391	-	-	-	-	-
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	S	5.620 N	2.822 N	479 N	491 N	502 N	503 N
6.72a	Jeugdzorg begeleiding	L	-	-	1.385	1.429	1.470	1.506
6.72a	Jeugdzorg begeleiding	B	-	-	-	-	-	-
6.72a	Jeugdzorg begeleiding	S	-	-	1.385 N	1.429 N	1.470 N	1.506 N
6.72b	Jeugdzorg behandeling	L	-	-	893	911	929	943

L = Lasten / B = Baten / S = Saldo

Taakvelden BBV bedragen x € 1.000		Realisatie	Begr.2023	Begroting	Meerjarenramming		
		2022	gewijzigd	2024	2025	2026	2027
6.72b	Jeugdzorg behandeling	B	-	-	-	-	-
6.72b	Jeugdzorg behandeling	S	-	-	893 N	911 N	929 N
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	L	-	-	48	53	58
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	B	-	-	-	-	-
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	S	-	-	48 N	53 N	58 N
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	L	-	-	2.064	2.170	2.262
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	B	-	-	-	-	-
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	S	-	-	2.064 N	2.170 N	2.262 N
6.73	VERVALLEN INGAANDE 2023	L	-	2.623	-	-	-
6.73	VERVALLEN INGAANDE 2023	B	-	-	-	-	-
6.73	VERVALLEN INGAANDE 2023	S	-	2.623 N	-	-	-
6.73a	Pleegzorg	L	-	-	158	168	177
6.73a	Pleegzorg	B	-	-	-	-	-
6.73a	Pleegzorg	S	-	-	158 N	168 N	177 N
6.73b	Gezinsgericht	L	-	-	-	-	-
6.73b	Gezinsgericht	B	-	-	-	-	-
6.73b	Gezinsgericht	S	-	-	-	-	-
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	L	-	-	321	386	440
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	B	-	-	-	-	-
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	S	-	-	321 N	386 N	440 N
6.74	VERVALLEN INGAANDE 2023	L	-	192	-	-	-
6.74	VERVALLEN INGAANDE 2023	B	-	-	-	-	-
6.74	VERVALLEN INGAANDE 2023	S	-	192 N	-	-	-
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	L	-	-	320	327	333
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	B	-	-	-	-	-
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	S	-	-	320 N	327 N	333 N
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	L	-	-	294	302	309
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	B	-	-	-	-	-
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	S	-	-	294 N	302 N	309 N
6.74c	Gesloten plaatsing	L	-	-	121	124	127
6.74c	Gesloten plaatsing	B	-	-	-	-	-
6.74c	Gesloten plaatsing	S	-	-	121 N	124 N	127 N
6.81	VERVALLEN INGAANDE 2023	L	60	60	-	-	-
6.81	VERVALLEN INGAANDE 2023	B	-	-	-	-	-
6.81	VERVALLEN INGAANDE 2023	S	60 N	60 N	-	-	-
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	L	-	-	60	-	-
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	B	-	-	-	-	-
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	S	-	-	60 N	-	-
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	L	-	-	-	-	-
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	B	-	-	-	-	-
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	S	-	-	-	-	-
6.82	VERVALLEN INGAANDE 2023	L	-	514	-	-	-
6.82	VERVALLEN INGAANDE 2023	B	-	-	-	-	-
6.82	VERVALLEN INGAANDE 2023	S	-	514 N	-	-	-

L = Lasten / B = Baten / S = Saldo

Taakvelden BBV bedragen x € 1.000			Realisatie	Begr.2023	Begroting	Meerjarenramming		
			2022	Begr.2023 gewijzigd	2024	2025	2026	2027
6.82a	Jeugdbescherming	L	-	88	507	529	548	559
6.82a	Jeugdbescherming	B	-	-	-	-	-	-
6.82a	Jeugdbescherming	S	-	88 N	507 N	529 N	548 N	559 N
6.82b	Jeugdreclassering	L	-	-	149	155	160	163
6.82b	Jeugdreclassering	B	-	-	-	-	-	-
6.82b	Jeugdreclassering	S	-	-	149 N	155 N	160 N	163 N
7	Volksgezondheid en milieu	L	6.216	7.847	7.301	7.376	7.440	7.250
7	Volksgezondheid en milieu	B	5.440	6.758	6.165	6.198	5.900	5.754
7	Volksgezondheid en milieu	S	776 N	1.090 N	1.137 N	1.177 N	1.540 N	1.496 N
7.1	Volksgezondheid	L	933	1.390	1.411	1.440	1.471	1.233
7.1	Volksgezondheid	B	22	384	235	235	243	-
7.1	Volksgezondheid	S	911 N	1.006 N	1.176 N	1.205 N	1.228 N	1.233 N
7.2	Riolering	L	1.675	2.231	2.273	2.372	2.473	2.572
7.2	Riolering	B	2.013	2.783	2.743	2.885	3.022	3.119
7.2	Riolering	S	338 V	552 V	470 V	513 V	549 V	546 V
7.3	Afval	L	2.379	2.132	2.198	2.224	2.258	2.270
7.3	Afval	B	2.931	2.655	2.634	2.634	2.634	2.634
7.3	Afval	S	551 V	523 V	436 V	410 V	376 V	364 V
7.4	Milieubeheer	L	1.228	2.093	1.418	1.339	1.236	1.174
7.4	Milieubeheer	B	474	936	553	444	1	1
7.4	Milieubeheer	S	755 N	1.156 N	865 N	894 N	1.235 N	1.173 N
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	L	-	1	1	1	1	1
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	B	-	-	-	-	-	-
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	S	-	1 N	1 N	1 N	1 N	1 N
8	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	L	2.451	7.886	4.532	7.587	2.918	2.625
8	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	B	2.355	6.901	3.071	6.525	1.779	1.427
8	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	S	96 N	985 N	1.460 N	1.061 N	1.139 N	1.198 N
8.1	Ruimte en leefomgeving	L	824	1.051	1.132	998	1.033	1.060
8.1	Ruimte en leefomgeving	B	664	547	560	574	585	585
8.1	Ruimte en leefomgeving	S	160 N	504 N	572 N	424 N	449 N	476 N
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	L	400	5.504	1.511	5.151	394	43
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	B	689	5.504	1.511	5.151	394	43
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	S	289 V	-	-	-	-	-
8.3	Wonen en bouwen	L	1.227	1.331	1.888	1.437	1.490	1.522
8.3	Wonen en bouwen	B	1.002	850	1.000	800	800	800
8.3	Wonen en bouwen	S	225 N	481 N	888 N	637 N	690 N	722 N
TOTAAL TAAKVELDEN		L	71.556	82.612	70.575	76.792	69.203	69.491
TOTAAL TAAKVELDEN		B	71.556	82.612	70.575	76.792	69.203	69.491
TOTAAL TAAKVELDEN		S	-	-	-	-	-	-

Totaaloverzicht van incidentele baten en lasten

De incidentele baten en lasten groter dan € 25.000 worden hieronder vermeld.

Overzicht incidentele baten en lasten		begroting	begroting	begroting	begroting
Programma omschrijving	(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
<u>Programma 1: Inwoner</u>					
lasten	Haalbaarheidsonderzoek realisatie regionaal zwembad	30	-	-	-
lasten	Gezond en Actief Leven Akkoord (Spuk GALA)	360	360	360	-
baten	Gezond en Actief Leven Akkoord (Spuk GALA)	360	360	360	-
lasten	Voortgezet onderwijs Mill Hill afwaarderen en sloopkosten	-	-	-	1.576
lasten	Transformatiekosten regionale inkoop Wmo-begeleiding	46	-	-	-
lasten	Onderzoek bezuiniging Sociaal Domein	200	50	-	-
<u>Programma 2: Leefomgeving</u>					
lasten	Onderzoek snelfietsroutes	25	-	-	-
lasten	Evaluatie blauwe zone	30	-	-	-
lasten	Visie ontwikkellocaties Riel	100	-	-	-
lasten	Onderzoek en definitief bestemmingsplan Proeftuin	75	-	-	-
lasten	Grondexploitatie	1.511	5.151	394	43
baten	Grondexploitatie	1.511	5.151	394	43
lasten	Woonzorgvisie	25	-	-	-
lasten	Nationaal Isolatie Programma (NIP)	112	-	-	-
baten	Nationaal Isolatie Programma (NIP)	112	-	-	-
baten	Klimaat en energiebeleid CDOKE (Spuk)	439	443	-	-
lasten	Soortenmanagementplan (SMP) -Wet natuurbesch.(Wnb)	100	100	100	-
<u>Programma 4: Bestuur en Organisatie</u>					
lasten	Bestuurskrachtonderzoek irt formatie-omvang	50	-	-	-
<u>Programma 5: Algemene dekkingsmiddelen en Overhead</u>					
lasten	Voortgezet onderwijs Mill Hill mutatie reserve	800	400	-	-
baten	Reserve onderwijshuisvesting	37	-	-	-
lasten	Vervanging zaaksysteem (impl.kst)	245	-	-	-
lasten	advieskosten Invulling Inwonerparticipatie	25	25	-	-
Totaal Lasten:		3.734	6.086	854	1.619
Totaal Baten:		2.459	5.954	754	43
Saldo		1.275	132	100	1.576

Toelichting op het overzicht incidentele baten en lasten

Programma 1: Inwoner

Haalbaarheidsonderzoek realisatie regionaal zwembad

In Goirle beschikken we over een binnen- en buitenzwembad, geëxploiteerd door LACO. De gemeentelijke bijdrage aan het Laco zwembad zal na afloop van het huidige contract (2026) niet worden voortgezet. Er zal een onderzoek plaatsvinden naar deelname aan een regionaal zwembad.

Gezond en Actief Leven Akkoord (Spuk GALA)

Tot en met 2026 ontvangen we voor de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) middelen voor het stimuleren van gezondheid, sport en bewegen, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis in één specifieke uitkering (SPUK). Hiervoor is het integrale plan van aanpak GALA 2024 – 2026 opgesteld.

Voortgezet onderwijs Mill Hill afwaarderen en sloopkosten

De huisvesting van het Mill Hill College is toe aan een grondige renovatie en/of nieuwbouw. Voor het begrotingsjaar 2027 wordt rekening gehouden met afwaarderen en sloopkosten van het huidige gebouw.

Transformatiekosten regionale inkoop Wmo-begeleiding

In 2024 wordt de inrichting van regionale inkoop Wmo-begeleiding binnen regio Hart van Brabant vervolgd. Hiervoor is in 2024 nog transformatiebudget nodig.

Onderzoek bezuiniging Sociaal Domein

Er is een bezuinigingsopgave voor het Sociaal Domein in de begroting 2024 opgenomen. De omvang van de bezuinigingsopgave is groot en een onderzoek naar de haalbaarheid is nodig. Voor de uitvoering van dit onderzoek is kennis en expertise van derden nodig. Hiervoor is in 2024 en 2025 een bijdrage beschikbaar gesteld.

Programma 2: Leefomgeving

Onderzoek snelfietsroutes

In 2023 hebben het voorkeurstracé voor de snelfietsroute Tilburg-Goirle-Hilvarenbeek vastgesteld. In 2024 vindt het vervolgonderzoek plaats om te komen tot een voorlopig ontwerp. Voor dit onderzoek is in 2024 € 25.000 incidenteel beschikbaar.

Evaluatie blauwe zone

In 2024 voeren we de in het bestuursakkoord gevraagd evaluatie van de blauwe zone in Goirle uit (incl. parkeergarage). Voor deze evaluatie is in 2024 € 30.000 incidenteel beschikbaar.

Visie ontwikkellocaties Riel

Voor het maken van een visie op de ontwikkeling van de potentiële woningbouwlocaties rondom Riel is in 2024 € 100.000 beschikbaar.

Onderzoek en definitief bestemmingsplan Proeftuin

In 2023 is het voorontwerpbestemmingsplan Fokmast gereed. Hierna wordt er een ontwerpbestemmingsplan en daarna definitief bestemmingsplan gemaakt. Voor deze plannen en bijbehorende onderzoeken is in 2024 € 75.000 incidenteel beschikbaar.

Grondexploitatie

Het saldo van de ramingen grondexploitatie wordt gemuteerd op de balanspost 'Vorraden'. Ook de grondexploitatie sluit met een saldo van € 0 en heeft dus geen invloed op het structurele begrotingsaldo.

Woonzorgvisie

In 2023 is gestart met de woonzorgvisie. Deze visie is gesplitst in beleid en het uitvoeringsprogramma. Voor het uitvoeringsprogramma is in 2024 € 25.000 incidenteel beschikbaar.

Nationaal Isolatie Programma (NIP)

Voor het nationaal isolatie programma (NIP) ontvangen we in 2024 € 112.000 incidenteel.

Klimaat en energiebeleid CDOKE (Spuk)

Voor klimaat- en energiebeleid is in 2023 een aanvraag ingediend en toegewezen gekregen voor de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden. Hiervoor ontvangen we in 2024 € 439.000 incidenteel.

Soortenmanagementplan (SMP) – Wet natuurbescherming (Wnb).

Voor het opstellen van het Soortenmanagementplan door een ecooloog is in 2024 € 100.000 incidenteel beschikbaar gesteld.

Programma 4: Bestuur en Organisatie

Bestuurskrachtonderzoek irt formatie-omvang

In het nieuwe Bestuursakkoord 2023 -2026 “Samen Bouwen” is afgesproken dat een bestuurskrachtonderzoek nodig is. In dit onderzoek wordt op basis van de ambities van het bestuursakkoord onderzocht of uitbreiding van formatie nodig is. Voor dit onderzoek is in 2024 € 50.000 incidenteel beschikbaar.

Programma 5: Algemene dekkingsmiddelen en Overhead

Reserve onderwijshuisvesting – mutatie voortgezet onderwijs Mill Hill

In de geraamde storting in de reserve in 2024 van € 800.000 is rekening gehouden met de te verwachten kapitaallasten van de (ver) nieuwbouw van het Mill Hill College. In 2025 en verder wordt de storting verlaagd omdat vanaf dat moment de reserve wordt gebruikt voor de dekking van de kapitaallasten voor Mill Hill.

Reserve onderwijshuisvesting

Aan de reserve onderwijshuisvesting wordt € 37.000 onttrokken ter (gedeeltelijke) dekking van de lasten van onderwijs.

Vervanging zaaksysteem

We starten in 2024 met implementatie van het nieuwe zaaksysteem. De incidentele kosten daarvan worden geschat op € 245.000. Ongeveer de helft van dit bedrag is nodig voor externe kennis en expertise.

Advieskosten invulling inwonerparticipatie

In het vorige bestuursakkoord 2022 -2026 “Sterk en in balans” is de opdracht gegeven om te onderzoeken hoe de betrokkenheid van inwoners bij besluitvorming kan worden verbeterd. Hiervoor is in de jaren 2023 t/m 2025 een budget beschikbaar gesteld van € 25.000 per jaar.

Geprognosticeerde balans

<i>(bedragen * € 1.000)</i>	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
<u>Vaste activa</u>						
Materiële vaste activa	56.043	74.309	70.456	66.627	63.186	59.944
Nieuwe investeringen MVA			5.900	36.769	43.451	56.203
	56.043	74.309	76.356	103.397	106.637	116.147
<i>Financiële vaste activa</i>						
Kapitaalverstrekking aan:						
- overige verbonden partijen	245	245	245	245	245	245
Leningen aan:						
- deelnemingen	2	2	2	2	2	2
Overige langlopende geldleningen	3.455	3.118	3.118	3.118	3.118	3.118
	3.702	3.365	3.365	3.365	3.365	3.365
Totale vaste activa	59.745	77.674	79.721	106.762	110.002	119.511
<u>Vlottende activa</u>						
<i>Voorraden</i>						
Overige grond en hulpstoffen						
Niet in exploitatie genomen bouwgronden						
Bouwgronden in exploitatie	-1.556	-1.126	385	-3.545	-3.151	-3.108
Overig onderhanden werk						
	-1.556	-1.126	385	-3.545	-3.151	-3.108
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd <1 jaar</i>						
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	2.773					
Vorderingen	10.798	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
	13.571	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
<i>Liquide middelen</i>	401					
<i>Overlopende activa</i>	699	500	500	500	500	500
Totaal vlottende activa	13.115	5.374	6.885	2.955	3.349	3.392
TOTAAL ACTIVA	72.860	83.048	86.606	109.717	113.351	122.903

<i>(bedragen * € 1.000)</i>	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
<u>Vaste passiva</u>						
Reserves	23.729	26.379	26.631	26.428	25.804	25.274
Gerealiseerd resultaat/prognose saldo	5.374	6.660	2.421	4.796	1.930	306
<i>Eigen vermogen</i>	29.104	33.039	29.053	31.225	27.734	25.581
<i>Voorzieningen</i>	4.598	4.135	3.752	3.511	3.263	2.882
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar</i>						
Onderh. leningen van financiële instellingen	30.597	28.419	26.840	25.261	23.682	22.102
Nieuw aan te trekken financiering		6.013	14.597	37.354	46.307	59.973
Waarborgsommen						
	30.597	34.432	41.437	62.616	69.989	82.076
Totaal vaste passiva	64.299	71.606	74.241	97.352	100.986	110.538
<u>Vlottende passiva</u>						
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>						
Banksaldi	1					
Kasgeldlening		5.865	5.865	5.865	5.865	5.865
Overige vlottende schulden	6.242	4.077	5.000	5.000	5.000	5.000
	6.243	9.942	10.865	10.865	10.865	10.865
<i>Overlopende passiva</i>	2.318	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Totale vlottende passiva	8.561	11.442	12.365	12.365	12.365	12.365
TOTAAL PASSIVA	72.860	83.048	86.606	109.717	113.351	122.903

OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN

Omschrijving	stand	Mutaties 2024		stand	Mutaties 2025		stand	Mutaties 2026		stand	Mutaties 2027		stand
	31-12-2023	BIJ	AF	31-12-2024	BIJ	AF	31-12-2025	BIJ	AF	31-12-2026	BIJ	AF	31-12-2027
Algemene reserves													
Algemene weerstandsreserve	4.342.860			4.342.860			4.342.860			4.342.860			4.342.860
Algemene reserve grondexploitatie	4.150.981			4.150.981			4.150.981			4.150.981			4.150.981
Totaal Algemene reserves	8.493.841	0	0	8.493.841	0	0	8.493.841	0	0	8.493.841	0	0	8.493.841
Bestemmingsreserves													
Reserve overgehevelde budgetten	145.688			145.688			145.688		-	145.688			145.688
Reserve corona	542.720			542.720			542.720		-	542.720			542.720
Dekkingsreserve kapitaallasten	1.956.179		109.500	1.846.679		109.500	1.737.179		109.500	1.627.679		109.500	1.518.179
Reserve monumenten	45.378	12.000	12.000	45.378	12.000	12.000	45.378	12.000	12.000	45.378	12.000	12.000	45.378
Reserve Turnhoutsebaan	-			-			-			-			-
Reserve dekking kapitaallasten sportpark	437.052		166.200	270.852		162.000	108.852		94.200	14.652			14.652
Reserve verfraaiing gemeente	251.955	25.000	12.000	264.955	25.000	12.000	277.955	25.000	12.000	290.955	25.000	12.000	303.955
Reserve volkshuisvesting	183.435			183.435			183.435			183.435			183.435
Reserve huisvesting onderwijs	7.698.081	800.000	37.000	8.461.081	400.000	89.000	8.772.081		178.000	8.594.081		178.000	8.416.081
Reserve cultureel centrum	5.534.892		240.500	5.294.392		240.500	5.053.892		240.500	4.813.392		240.500	4.572.892
Reserve geluidwerende voorziening A58	750.000		7.500	742.500		15.000	727.500		15.000	712.500		15.000	697.500
Reserve sociaal domein	46.202			46.202		-	46.202			46.202			46.202
Reserve bovenwijkse voorzieningen	293.709			293.709			293.709			293.709			293.709
Totaal overige best.reserves	17.885.291	837.000	584.700	18.137.591	437.000	640.000	17.934.591	37.000	661.200	17.310.391	37.000	567.000	16.780.391
TOTAAL RESERVES	26.379.132	837.000	584.700	26.631.432	437.000	640.000	26.428.432	37.000	661.200	25.804.232	37.000	567.000	25.274.232
Voorzieningen													
Voorziening pensioenen (vm) bestuurders	2.424.342	80.000	125.000	2.379.342	80.000	125.000	2.334.342	80.000	125.000	2.289.342	80.000	125.000	2.244.342
Voorziening wachtgelden vm bestuurders	153.375		100.000	53.375		50.000	3.375			3.375			3.375
Voorziening onderhoud gemeentebouwen	256.561	260.200	311.000	205.761	262.800	328.000	140.561	265.400	252.000	153.961	265.400	324.000	95.361
Voorziening egalisatie tarieven rioolrecht	1.162.200		219.000	943.200		111.000	832.200		248.000	584.200		308.000	276.200
Voorziening egalisatie tarieven afvalstoffen	138.879	31.000		169.879	31.000		200.879	31.000		231.879	31.000		262.879
TOTAAL VOORZIENINGEN	4.135.357	371.200	755.000	3.751.557	373.800	614.000	3.511.357	376.400	625.000	3.262.757	376.400	757.000	2.882.157
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	30.514.489	1.208.200	1.339.700	30.382.989	810.800	1.254.000	29.939.789	413.400	1.286.200	29.066.989	413.400	1.324.000	28.156.389

Toelichting reserves en voorzieningen

Algemene reserves

- De algemene weerstandsreserve heeft tot doel de onvoorziene risico's op te vangen en dient als buffer voor onverwachte tegenvallers en exploitatietekorten. De algemene weerstandsreserve is een belangrijk onderdeel van de weerstandscapaciteit. In de Nota Reserves en voorzieningen is vastgelegd dat de algemene weerstandsreserve een minimale omvang heeft van € 2 mln. om een basisweerstandscapaciteit te hebben om eventuele onvoorziene tegenvallers op te kunnen vangen.
- Algemene reserve grondexploitatie: Deze reserve is bedoeld als weerstandsvermogen voor de risico's verband houdend met de grondexploitatie. Naast een voorziening voor verwachte verliezen en voorziene risico's voor de grondexploitatie, is het noodzakelijk dat gemeenten beschikken over een afzonderlijke buffer om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen. Volgens de Nota Grondbeleid gemeente Goirle 2021 moet de minimale omvang van het weerstandsvermogen € 2 mln. zijn

Bestemmingsreserves

- Reserve overgehevelde budgetten: bij de afsluiting van een boekjaar wordt gezien of bepaalde budgetten uit een jaar gereserveerd moeten worden voor het volgende dienstjaar, zodat deze niet vrij vallen maar gebruikt kunnen worden om alsnog uitvoering te geven aan bepaalde werkzaamheden.
- Coronamiddelen: deze reserve is in 2021 gevormd voor de dekking van kosten die voortkomen uit de coronapandemie. Deze reserve is gevoed met de gelden die het Rijk beschikbaar heeft gesteld om de extra kosten die verband houden met corona op te kunnen vangen.
- Reserve Dekking kapitaallasten: deze reserve is gevormd voor de (gedeeltelijke) dekking van de afschrijvingslasten van de volgende investeringen: restauratie kapel cultureel centrum, renovatie brandweerkazerne Goirle, Herinrichting Tiburgseweg, aanpak hoofdroute Riel, deel van rotonde Turnhoutsebaan/Tijvoortsebaan, weg naar locatie Vromans/Karwei.
- Reserve Monumenten: Dit is een reserve voor de uitvoering van de subsidieregeling monumenten gemeente Goirle. Deze reserve is ingesteld in het kader van de nota Kunst en cultuurbeleid van de gemeente. Voor de uitvoering van de verordening monumenten wordt beschikt over de reserve monumenten. Deze wordt aangevuld vanuit de reserve verfraaiing gemeente om de stand van de reserve weer op het oorspronkelijke niveau terug te brengen.
- Sportpark dekking kapitaallasten: in 2012 is deze reserve gevormd ter dekking van de kapitaallasten renovatie sportparken. Deze reserve is gevormd om de kapitaallasten voor een periode van 15 jaar te dekken. Vanaf 2027 zijn de investering volledig afgeschreven en worden er geen onttrekkingen meer gedaan.
- Verfraaiing gemeente: Deze reserve wordt ingezet om toepassingen uit de nota Kunst en Cultuurbeleid te bekostigen. De jaarlijkse toevoeging en onttrekking zijn gebaseerd op de afgesproken 1% regeling.
- Volkshuisvesting: Deze reserve wordt ingezet voor de bekostiging van volkshuisvesting. Voor de begroting 2024 - 2027 verwachten we geen toevoegingen of onttrekkingen aan deze reserve.
- Huisvesting onderwijs: De reserve huisvesting onderwijs is gevormd voor de uitvoering van de taken in het kader van de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting. In de geraamde storting in de reserve in 2024 van € 800.000 is rekening gehouden met de te verwachten kapitaallasten van de (ver) nieuwbouw van het Mill Hill College. In 2025 en verder wordt de storting verlaagd omdat vanaf dat moment de reserve wordt gebruikt voor de dekking van de kapitaallasten voor Mill Hill.
- Cultureel centrum: Deze reserve is gevormd voor de dekking van de kapitaallasten van het vernieuwde Cultureel Centrum voor een looptijd van 40 jaar.
- Sociaal domein: In 2016 is deze reserve gevormd als dekking voor de tekorten in de jeugdzorg, maatwerkvoorzieningen Wmo. Daarnaast wordt deze reserve ook ingezet voor versnelde integratie van vergunninghouders en het stimuleren van innovaties. Voor de komende jaren zijn geen onttrekkingen begroot.
- Bovenwijkse voorzieningen: Deze reserve wordt ingezet om de kosten voor openbare infrastructurele werken, die gerealiseerd kunnen worden ten behoeve van de gemeente als geheel of meerdere gebieden

in de gemeenten die de wijk overstijgen te bekostigen. Komende jaren vindt geen mutatie in deze reserve plaats.

Voorzieningen

- Pensioenen politieke ambtsdragers: In het kader van de wet APPA is deze voorziening gevormd. De onttrekking en toevoeging is berekend op basis van actuariële berekeningen, die jaarlijks bij de jaarrekening worden bijgesteld. In de begroting 2024 en verder wordt € 80.000 gestort.
- Gebouwenbeheer: Deze voorziening is gevormd om de lasten voor het onderhoud op gebouwen te bekostigen. Voor de bepaling van de omvang en toevoegingen is een meerjarig onderhoudsplan opgesteld.
- Rioolrecht: Deze egalisatievoorziening richt zich specifiek op het opvangen van pieken en dalen in de exploitatie en de tariefstelling. Deze voorziening is voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (artikel 44 lid 2 BBV). In de begroting 2024 is rekening gehouden met de kapitaallasten van een investering van € 1,4 mln. in de riolering. Uit de kostendekkendheid berekening blijkt dat in 2024 de lasten hoger zijn dan de baten. Dit verschil wordt opgevangen door een onttrekking uit de voorziening van € 219.000.
- Afvalstoffen: Deze egalisatievoorziening richt zich specifiek op het opvangen van pieken en dalen in de exploitatie en de tariefstelling. En is een voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (artikel 44 lid 2 BBV). In de begroting 2024 zijn de geraamde baten ligt hoger dan de lasten. Dit verschil wordt in de voorziening gestort.

EMU saldo

Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Exploitatiesaldo voor toevoeging en onttrekking reserves (zie BBV, artikel 17c)	4.876	2.674	4.594	1.306	-223
Mutatie (in)materiele vaste activa	18.266	2.047	27.041	3.240	9.509
Mutatie voorzieningen	-463	-384	-240	-249	-381
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	430	1.511	-3.930	394	43
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop van vaste activa	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	23.109	5.849	27.464	4.692	8.948

Bijlage 1: Beleidsvoornemens

Prog.	Th.	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1			173 V	409 V	752 V	964 N
	1.1		158 V	898 V	1.818 V	2.122 V
		verhoging inwonersbijdrage GGD	116 N	116 N	116 N	116 N
		Stopzetting subsidie zwembad (2026)	-	-	95 V	189 V
		Haalbaarheidsonderz. realisatie regionaal zwembad	30 N	-	-	-
		Taakstellende bezuinigingen Sociaal Domein	1.500 V	2.000 V	2.500 V	2.500 V
		Extra middelen t.b.v. onderzoek Sociaal Domein	200 N	50 N	-	-
		Bibliotheek verv.invest.2024 inrichting € 250.000	13 N	25 N	25 N	24 N
		Sport - investeringen diverse accommodaties	90 N	184 N	192 N	197 N
		Sport - Diverse accommodaties - groot onderhoud	348 N	727 N	444 N	230 N
		Sport - GSBW renovatie kunstgrasveld	545 N	-	-	-
	1.2		-	550 N	1.127 N	3.147 N
		Mill Hill inv.2025 €20 mln.(zie ook thema 5.1)	-	550 N	1.093 N	1.079 N
		Mill Hill afwaardering huidig gebouw	-	-	-	523 N
		Mill Hill sloopkosten huidig gebouw	-	-	-	1.170 N
		t Schrijverke inv.2026 voorber.nwbouw €1,2 mln.	-	-	34 N	68 N
		t Schrijverke inv.2027 nieuwbouw € 11,2 mln.	-	-	-	307 N
	1.3		15 V	62 V	62 V	62 V
		Jeugdzorg begroting 2024 HvB	162 V	162 V	162 V	162 V
		WMO obv begroting 2024 HvB	208 N	208 N	208 N	208 N
		Transformatiebudget 2024 regio HvB	61 V	107 V	107 V	107 V
2			970 N	1.253 N	1.953 N	2.183 N
	2.1		799 N	1.001 N	1.620 N	1.871 N
		Baten omgevingsvergunningen	200 V	-	-	-
		Uitbesteding wettelijke vergunningverlening	200 N	-	-	-
		Evaluatie Blauwe zone	30 N	-	-	-
		Onderzoek en definitief bestemmingspl. Proeftuin	75 N	-	-	-
		Visie ontwikkellocaties Riel	100 N	-	-	-
		IMBK meerkosten o.b.v. Antea-rapport	400 N	550 N	700 N	700 N
		Openbare verlichting - investering 2024 € 100.000	4 N	7 N	7 N	7 N
		Geluidw.voorz.A58 -inv.2024 voorbereiding €750.000	21 N	41 N	40 N	40 N
		Geluidw.voorz.A58 -inv.2025 Realisatie € 7,7 mln.	-	212 N	421 N	415 N
		CC J.v.Besouw-verv.inv.2026 inventaris € 1.158.000	-	-	59 N	116 N
		CC J.v.Besouw-verv.inv.2026 installatie€ 2.325.000	-	-	99 N	196 N
		Infraplan wegen investering 2024 € 1.262.000	47 N	94 N	92 N	90 N
		Infraplan wegen investering 2025 € 1.287.000	-	48 N	96 N	94 N
		Infraplan wegen investering 2026 € 1.313.000	-	-	49 N	98 N
		Infraplan wegen investering 2027 € 1.313.000	-	-	-	49 N

Prog.	Th.	Omschrijving	(Bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
		Proeftuin Nieuwkerksbaantje invest.	2024 € 350.000	13 N	26 N	26 N	25 N
		Openbare verlichting investering	2024 € 127.000	5 N	9 N	9 N	9 N
		Openbare verlichting investering	2025 € 127.000	-	5 N	9 N	9 N
		Openbare verlichting investering	2026 € 127.000	-	-	5 N	9 N
		Openbare verlichting investering	2027 € 127.000	-	-	-	5 N
		Herplant bomen investering	2024 € 100.000	4 N	8 N	8 N	8 N
		implementatie wetgeving Volkshuisvesting		100 N	-	-	-
	2.2			171 N	253 N	333 N	312 N
		Bijdrage Energiecoöp. Duurzaam Riel Goirle		30 N	30 N	30 N	30 N
		Infraplan riolering investering	2024 € 1.400.000	39 N	77 N	76 N	75 N
		Infraplan riolering investering	2025 € 1.400.000	-	39 N	77 N	76 N
		Infraplan riolering investering	2026 € 1.400.000	-	-	39 N	77 N
		Infraplan riolering investering	2027 € 1.400.000	-	-	-	39 N
		Infraplan riolering investering	2024 € 50.000	3 N	5 N	5 N	5 N
		Infraplan riolering investering	2025 € 50.000	-	3 N	5 N	5 N
		Infraplan riolering investering	2026 € 50.000	-	-	3 N	5 N
		Infraplan riolering investering	2027 € 50.000	-	-	-	3 N
		Soortenmanagementplan (SMP) -Wet natuurbesch.(Wnb)		100 N	100 N	100 N	-
4				50 N	-	-	-
	4.1			50 N	-	-	-
		Bestuurskrachtonderzoek t.b.v. formatie-omvang		50 N	-	-	-
5				50 V	324 V	1.157 V	1.187 V
	5.1			8 V	15 V	515 V	515 V
		Taakstellende bezuinigingen Overige Domeinen		-	-	500 V	500 V
		Geluidw.voorz.A58 dekk.kap.lst voorbereid.€750.000		8 V	15 V	15 V	15 V
	5.2			42 V	309 V	642 V	672 V
		verhoging equalit informatieveiligheid		112 N	112 N	112 N	112 N
		Vervanging zaaksysteem (implementatiekosten)		245 N	-	-	-
		Stelpost herstel balans formatie-werk (incl.index)		399 V	421 V	754 V	784 V
Totaal				797 N	520 N	44 N	1.961 N

Nieuwe investeringskredieten

De investeringskredieten zijn ingedeeld in 2 categorieën:

A-kredieten = Dit zijn kredieten die door vaststelling van de begroting worden geautoriseerd;

B-kredieten = Dit zijn kredieten waarvoor eerst nog afzonderlijke raadsbesluiten nodig zijn.

LET OP: De getoonde investeringskredieten 2025 en volgende jaren zijn alleen informatief vermeld.

Hiervoor is nog geen autorisatie van toepassing. Alleen de begroting 2024 wordt immers vastgesteld. Wel is in de meerjarenraming al rekening gehouden met de bijbehorende kapitaallasten.

(bedragen x € 1.000)

Thema	Cat.*	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1.1			2.396	155	155	85
1.1	B		2.336	155	155	85
1.1	B	Openbare bibliotheek, inrichting	250			
1.1	B	Sport - investeringen diverse accommodaties	2.086	155	155	85
1.1	A		60			
1.1	A	Sport - investeringen diverse accommodaties	60			
1.2				20.000	1.242	11.180
1.2	B			20.000	1.242	11.180
1.2	B	Mill Hill		20.000		
1.2	B	't Schrijverke (voorber.krediet)			1.242	
1.2	B	't Schrijverke (nieuwbouw)				11.180
2.1			1.939	9.864	4.923	1.440
2.1	B			8.450	3.483	
2.1	B	Geluidwerende voorz. A58 - voorbereiding		750		
2.1	B	Geluidwerende voorz. A58 - realisatie		7.700		
2.1	B	CC Jan van Besouw - vervanging installaties			2.325	
2.1	B	CC Jan van Besouw - vervanging inventaris			1.158	
2.1	A		1.939	1.414	1.440	1.440
2.1	A	Herplant bomen	100			
2.1	A	Infraplan wegen	1.262	1.287	1.313	1.313
2.1	A	Openbare verlichting	227	127	127	127
2.1	A	Proeftuin Nieuwkerksbaantje	350			
2.2			1.450	1.450	1.450	1.450
2.2	A		1.450	1.450	1.450	1.450
2.2	A	Infraplan riolering	1.450	1.450	1.450	1.450
Totaal			5.785	31.469	7.770	14.155

Bijlage 2: Bezuinigingsmonitor

Nog te realiseren bezuinigingsmaatregelen in 2024 en volgende jaren (bedragen * € 1.000)

Progr.	Onderwerp	2024	2025	2026	2027	Realisatie	Toelichting
1	Bezuining Sociaal Domein	2.000	2.500	3.000	3.000		Nieuw ingaande 2024 (Bestuursakkoord 2023-2026)
1	Verlaging raming Jeugdzorg	-500	-500	-500	-500	Burap 2023	
1	Totaal nog te bezuinigen Sociaal Domein	1.500	2.000	2.500	2.500		
2	Bezuiniging overige Domeinen	0	0	500	500		Nieuw ingaande 2024 (Bestuursakkoord 2023-2026)
2							
2	Totaal nog te bezuinigen overige Domeinen	0	0	500	500		
3	Voorlopige bezuiniging formatie (€ 381.500 inclusief indexering)	399	421	754	784		Nieuw ingaande 2024 (Bestuursakkoord 2023-2026)
3							
3	Totaal voorlopig nog te bezuinigen formatie (€ 381.500 inclusief indexering)	399	421	754	784		
	Totaal te bezuinigen	2.399	2.921	4.254	4.284		
	Totaal gerealiseerd	-500	500	500	500		
	Décharge verzoek	0	0	0	0		
	Totaal nog te realiseren	1.899	3.421	4.754	4.784		

Bijlage 3: Risicokaart

Nr.	Risico-onderwerp (gebeurtenis/situatie)	Risico-categorie	Beschrijf het mogelijk effect	Risico-eigenaar (maak een keuze met het pijltje)	Financiële consequentie als risico zich voordoet (bedrag in €)	Kans dat risico zich voordoet (inschatting %)	Mate van inschatting= Goed, Redelijk, Slecht, Niet	Zijn er beheers-maatregelen, zo ja: welke?	Reëel financieel gevolg (is kans maal financieel gevolg)
1	Dubbele vergrijzing	12. Overige risico's	Toename in aanvragen hulp bij het huishouden	Domeinmanager Sociaal	€ 100.000	40%	Redelijk		€ 40.000
2	Dubbele vergrijzing	12. Overige risico's	Toename in aanvragen hulpmiddelen	Domeinmanager Sociaal					€ 0
3	Dubbele vergrijzing	12. Overige risico's	Toename overige zorgkosten	Domeinmanager Sociaal					€ 0
4	Asiel aanvragen	12. Overige risico's	Toename taakstelling statushouders	Domeinmanager Sociaal	€ 200.000	30%	Redelijk		€ 60.000
5	Inflatie	12. Overige risico's	Door de huidige inflatie nemen prijzen voor grondstoffen, ed. toe. De contracten die in 2024 aflopen zullen aanzienlijk hoger zijn.	Domeinmanager Fysiek	€ 500.000	70%	Redelijk	nee	€ 350.000
6	Arbeidsmarkt	12. Overige risico's	Krapte op de arbeidsmarkt kan betekenen dat er onvoldoende werkende mensen zijn om tegemoet te komen aan alle hulp- en ondersteuningsvragen. Met name in combinatie met een toename aan hulpvragen ivm dubbele vergrijzing.	Domeinmanager Sociaal		80%	Redelijk	beperkt; in gesprek met zorgaanbieders leidt niet altijd tot resultaat. Zij vragen om een financiële tegemoetkoming	verhoging van uurtarief. Geschatte verhoging uurtarief van ongeveer 3 tot 5 euro. Totale kosten moeten dan doorberekend worden. Verhoging tarief gaat dan in per januari of juni 2024
7	Arbeidsmarkt	12. Overige risico's	Door de oplopende werkdruk en extra taken , kan extra inhuur van derden nodig zijn.	Domeinmanager Sociaal					€ 0
8	contract dorpssteam, voorliggend veld	12. Overige risico's	bij niet goede uitvoering contract kunnen escalatie stappen worden genomen met als laatste ontbinding contract	Domeinmanager Sociaal	€ 2.800.000	40%	Redelijk	ja, accountgesprekken, verbetervoorstellen, externe advisering	€ 1.120.000
9	Effecten programma Grip op sociaal domein worden niet gehaald	12. Overige risico's	De afvlakking van de kosten die beoogd worden met het programma niet waargemaakt	Domeinmanager Sociaal			Redelijk		€ 0
10	Hervormingsagenda Jeugd	12. Overige risico's	Het lukt niet om een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel te realiseren	Domeinmanager Sociaal			Redelijk		€ 0
11	taakstelling 3 mln	12. Overige risico's	Taakstellende doelstelling van 3 mln kan niet worden gerealiseerd	Domeinmanager Sociaal		50%	Goed	mogelijkheden worden onderzocht i.c.m. programma grip sociaal domein	€ 0
12	Afvaldumping, asbest, kca	8. Milieu	bodemverontreiniging	Domeinmanager Fysiek	niet bekend	klein	goed	nee, in voorkomende gevallen t.l.v. algemene weerstandsreserve	

Nr.	Risico-onderwerp (gebeurtenis/situatie)	Risico-categorie	Beschrijf het mogelijk effect	Risico-eigenaar (maak een keuze met het pijltje)	Financiële consequentie als risico zich voordoet (bedrag in €)	Kans dat risico zich voordoet (inschatting %)	Mate van inschatting= Goed, Redelijk, Slecht, Niet	Zijn er beheers-maatregelen, zo ja: welke?	Reëel financieel gevolg (is kans maal financieel gevolg)
13	Verkeersongevallen	6. Letsel/veiligheid	Goirle loopt het risico op een toename van ongevallen en slachtoffers in het verkeer.	Domeinmanager Fysiek	Als het ongeval te wijten valt aan nalatigheid van de gemeente, is de aansprakelijkheid voor ons	gebeurt niet veel, maar kans is aanwezig	redelijk	onderhoud wegen, inrichting van wegen conform richtlijnen / aansprakelijkheidsverzekering	€ 10.000
14	Vandalisme	10. Product/dienst	Goirle loopt het risico op vandalisme van straatmeubilair	Domeinmanager Fysiek	Bij vernieling of ontvreemding moet de gemeente nieuw meubilair plaatsen	Regelmatig	Goed	Controle en aanwezigheid in de buitenruimte / in onderhoudsbudgetten rekening gehouden met vervanging wegens vernieling	€ 20.000
15	Personele bezetting	9. Personeel/Arbo	Door gebrek aan personeel kunnen activiteiten niet of pas verlaat worden uitgevoerd	Domeinmanager Fysiek	Mislopen subsidies, niet aansluiten bij regio-projecten	In de afgelopen jaren veelvuldig voorgekomen	Goed	we zetten in op een flexibele schil voor de toekomst / organiseren een volgsysteem	€ 50.000
16	Aansprakelijkheid bij niet (goed) uitvoeren opdrachten	10. Product/dienst	Slecht of te laat afgeleverde producten	Domeinmanager Fysiek	Planning wordt niet gehaald	klein, maar reëel	Redelijk	wordt afgedekt in overeenkomsten met aannemers	€ 0
17	Niet tijdige levering van materialen voor herstel speeltoestellen	3. Imago/politiek	Speeltoestellen of speelplekken moeten in bouwhekken worden gezet, zolang de materialen niet leverbaar zijn. Kinderen kunnen niet spelen, wat veel onvrede geeft bij ouders	Domeinmanager Fysiek		40%	redelijk	We doen al het maximale door de aannemer het probleem zo snel mogelijk te laten oplossen	€ 0
18	Klimaatverandering	2. Financieel	Bepanting sterft af, waardoor die voor einde gemiddelde levensduur vervangen moeten worden	Domeinmanager Fysiek	€ 45.000	50%	goed	Kiezen voor planten die beter tegen droogte kunnen. Bomen planten ter voorkomen van hittestress en investeren in biodiversiteit en klimaatadaptatie	€ 22.500
19	Hoge inflatie	2. Financieel	Overschrijding begroting (riolering). Een hogere stijging van de prijzen van materialen en uitvoeringswerkzaamheden in de openbare ruimte.	Domeinmanager Bedrijfsvoering	Hogere rioolheffing, of meer inzet van voorziening	Groot	Slecht	Inzet voorziening egalisatie rioolheffing.	€ 0
20	Schadeclaims riolering	2. Financieel	Door achterstallig onderhoud van de riolering kunnen belanghebbenden een claim indienen.	Domeinmanager Fysiek	laag	klein	redelijk	Preventief en snel correctief onderhoud plegen.	€ 5.000
21	Waterschade	6. Letsel/veiligheid	Waterschade bij hevige neerslag: Kosten voor opruimen, schadeclaims, schade gemeentelijke eigendommen.	Domeinmanager Fysiek	hoog	laag	redelijk	Tijdige uitvoering van Investeringsprojecten voor verbetering rioolstelsel, preventief onderhoud, correctief onderhoud.	€ 5.000

Nr.	Risico-onderwerp (gebeurtenis/situatie)	Risico-categorie	Beschrijf het mogelijk effect	Risico-eigenaar (maak een keuze met het pijltje)	Financiële consequentie als risico zich voordoet (bedrag in €)	Kans dat risico zich voordoet (inschatting %)	Mate van inschatting= Goed, Redelijk, Slecht, Niet	Zijn er beheers-maatregelen, zo ja: welke?	Reëel financieel gevolg (is kans maal financieel gevolg)
22	Milieuoverlast (Water)	8. Milieu	Verontreiniging oppervlaktewater, incl. flora en fauna	Domeinmanager Fysiek	laag	matig	redelijk	Tijdige uitvoering van Investeringsprojecten voor verbetering rioolstelsel.	€ 10.000
23	Maatschappij ontwrichtende crisis	6. Letsel/veiligheid	Een nieuwe crisis (met soortgelijke omvang en effecten als de coronacrisis) dient zich aan.	Domeinmanager Fysiek	Meerkosten voor aanpak crisis (organisatiebreed)	Klein, maar reëel	Redelijk	Inzet kernteam en/of crisisorganisatie. Rijkscompensatie.	€ 0
24	Grondexploitatie Boschkens (Deze risico's zijn benoemd in de herziening van deze grondexploitatie en behandeld via collegevoorstel: D2022-03-003320; zaaknummer: 2021-025717)			Domeinmanager Fysiek				in de grexraming is een stelpost voor risico's opgenomen.	€ 0
25	Terugkomst en opnieuw bestrijden Japanse Duizendknoop	8. Milieu	Japanse Duizendknoop wordt steeds vaker aangetroffen. Deze kan door zijn sterke groei-inheemse plantsoorten verdringen. Daarnaast kan deze plant een gevaar zijn voor de biodiversiteit en kan deze plant funderingen van woningen aantasten. Daarom moet deze plant bestreden worden.	Domeinmanager Fysiek	€ 100.000	50%	Redelijk	Goede monitoring van mogelijke terugkeer en aanwezigheid Japanse Duizendknoop na verwijderen.	€ 50.000
26	Kosten kermis stijgen als gevolg van de stijgende brandstofprijzen	2. Financieel	Door de stijgende energielasten wordt de kermis niet meer rendabel. Oplossing kan zijn om de energielasten direct door te belasten aan de exploitanten. Risico is dat de Goirlese en Rielse kermis daardoor niet meer aantrekkelijk zijn voor de huidige exploitanten. We kunnen dan een minder aantrekkelijke kermis aanbieden aan onze inwoners. Risico speelt m.n. in Riel. Deze kermis is al niet meer rendabel.	Domeinmanager Fysiek	€ 10.000	50%	Niet	Energietarieven direct doorbelasten naar exploitanten. Accepteren dat er een kwalitatief mindere kermis komt of de niet rendabele kermis afschaffen.	€ 5.000
27	Prijsstijgingen	12. Overige risico's	In de begroting 2024 is rekening gehouden met een generieke stijging van de prijzen van 3,9% voor 2024 en 1,6% voor 2025 ev. Daarnaast is rekening gehouden van te verwachten hogere lasten vanwege een mogelijke verdere verhoging van de prijzen met een stelpost voor 2024 en 2025.	Domeinmanager Bedrijfsvoering	€ 112.000	40%	Redelijk		€ 44.800
28	Renterisico	12. Overige risico's	In de begroting is rekening gehouden met een rekenrente van 3,5%. Ook voor het financieringstekort is rekening gehouden met een rekenrente van 3,5%, ledere verhoging met 1% betekent een rentelast van € 100.000.	Domeinmanager Bedrijfsvoering	€ 100.000	50%	Redelijk		€ 50.000
29	Rechtmatig aanbesteden	5. Juridisch/aansprakelijkheid	Er is te weinig capaciteit op inkoopadvies. De mogelijkheid bestaat dat aanbestedingen door de rechter als onrechtmatig worden beschouwd, er schadeclaims komen van bidders en een aanbesteding overgedaan moet worden.	Domeinmanager Bedrijfsvoering	€ 50.000	25%	slecht	extra capaciteit gevraagd	€ 12.500
30	Beheerstaken P&O	5. Juridisch/aansprakelijkheid	Er is te weinig capaciteit bij P&O voor de beheerstaken. De mogelijkheid bestaat dat contracten niet tijdig worden opgezegd en er claims of langdurige	Domeinmanager Bedrijfsvoering	€ 90.000	10%	slecht	extra capaciteit gevraagd, prioritering ingevoerd	€ 9.000

Nr.	Risico-onderwerp (gebeurtenis/situatie)	Risico-categorie	Beschrijf het mogelijk effect	Risico-eigenaar (maak een keuze met het pijltje)	Financiële consequentie als risico zich voordoet (bedrag in €)	Kans dat risico zich voordoet (inschatting %)	Mate van inschatting= Goed, Redelijk, Slecht, Niet	Zijn er beheers-maatregelen, zo ja: welke?	Reëel financieel gevolg (is kans maal financieel gevolg)
			verplichtingen ontstaan.						
31	Informatieveiligheid	4. Informatie/strategie	Een datalek met als gevolg een boete of een claim.	Domeinmanager Bedrijfsvoering	€ 50.000	10%	slecht	continue alertheid en gericht op voorkomen en verbeteren van de gevolgen van datalekken	€ 5.000
32	Mill-Hill		In het Bestuursakkoord is een maximale investering van 20 mln. opgenomen in plaats van 40 mln. uit de PPN 2024.	Domeinmanager Fysiek				Uit onderzoek moet haalbaarheid en omvang risico nog blijken	
33	Centrum Goirle en Samenhangend mobiliteitsbeleid		Om het centrum aantrekkelijk te houden stellen we deze periode een plan op waarin detailhandel, horeca, wonen en evenementen elkaar aanvullen en versterken. We willen we meer ruimte maken voor duurzame mobiliteit en deelmobiliteit. Er komt meer aandacht voor voetgangers, fietsers en beter openbaar vervoer. De omvang van noodzakelijke investeringen voor het centrum, parkeren, fietspaden, doorstroming en veiligheid zijn op dit moment nog onbekend.	Domeinmanager Fysiek	pm			Uit onderzoek moet haalbaarheid en omvang risico nog blijken	pm
34	Bezuinigingen Overige Domeinen		Taakstellende doelstelling van € 500.000 miv 2026 kan niet worden gerealiseerd	domeinmanager bedrijfsvoering					
35	Planbatenheffing t.b.v. subsidieverlening woningbouw		Met het belasten van de waardevermindering van grond die optreedt bij een bestemmingswijziging willen we maatschappelijke doelstellingen, zoals meer sociale woningbouw, vaker direct kunnen financieren door een subsidie te geven in plaats van door eisen te stellen aan projecten	Domeinmanager Fysiek				Nu nog geen risico omdat nog geen opbrengst is geraamd. Er is nog geen Rijksbeleid waardoor haalbaarheid onzeker is.	
36	CC Jan van Besouw		Uitgangspunt is dat gemeentelijke bijdrage aan het CC Jan van Besouw gemaximeerd blijft tot het huidige bedrag, dat is opgenomen in de begroting 2023. De kosten die voortvloeien uit het toekomstige gebruik na eventuele verduurzaming en/of verbouwing van het pand moeten dus worden opgevangen binnen het budget, opgenomen in de huidige begroting. In de PPN 2024 is een vervangingsinvestering geraamd. Deze past binnen bovenstaand uitgangspunt en blijft derhalve staan, zodat kapitaallasten continueren. Daadwerkelijke inzet van dit investeringsvolume wordt betrokken bij de onderzoeksresultaten.		pm				
37	Krappe arbeidsmarkt	2. Financieel	Vanwege de krappe arbeidsmarkt ervaart ook Goirle problemen bij de invulling van vacatures. Hierdoor kan behoefte ontstaan om ter overbrugging gebruik te maken van tijdelijk personeel, hetgeen een stuk duurder is.	Domeinmanager Bedrijfsvoering	€ 300.000	50%	Goed	Er is inhuurbudget voorhanden maar mogelijk onvoldoende	€ 150.000

Nr.	Risico-onderwerp (gebeurtenis/situatie)	Risico-categorie	Beschrijf het mogelijk effect	Risico-eigenaar (maak een keuze met het pijltje)	Financiële consequentie als risico zich voordoet (bedrag in €)	Kans dat risico zich voordoet (inschatting %)	Mate van inschatting= Goed, Redelijk, Slecht, Niet	Zijn er beheers-maatregelen, zo ja: welke?	Reëel financieel gevolg (is kans maal financieel gevolg)
38	Economische recessie		Op dit moment is nog onduidelijk wat de precieze gevolgen zijn van de coronacrisis. Daarbij kan ook de oorlog in Oekraïne de situatie verstoren. De Kamer van Koophandel verwacht in de loop van 2022 dat landelijk 10% van de bedrijven in acute financiële problemen komt. Met name in de sectoren horeca, cultuur en evenementen. Wat dit exact voor Goirle en Riel betekent kunnen we thans niet inzichtelijk maken. We verwachten na het stopzetten van de financiële steun van de overheid een toename aan faillissementen en mogelijk ook een toename van leegstand. Dit heeft ook effect op het sociale en financiële domein.						
39	bestuurskrachtonderzoek		bestuurskrachtonderzoek irt omvang formatie	domeinmanager bedrijfsvoering					
40			Agressie / bedreiging, geweld tegen ambtenaren en bestuurders	domeinmanager bedrijfsvoering				verzekering afgesloten	
41	Grondexploitatie Boschkens (Deze risico's zijn benoemd in de herziening van deze grondexploitatie en behandeld via collegevoorstel: D2022-03-003320; zaaknummer: 2021-025717)								€ 0
42	Fase 5: Terugkomst en opnieuw bestrijden Japanse Duizendknoop	8. Milieu	In fase 5 is de Japanse Duizendknoop aangetroffen. Deze kan door zijn sterke groei-kracht inheemse plantsoorten verdringen. Daarnaast kan deze plant een gevaar zijn voor de biodiversiteit en kan deze plant funderingen van woningen aantasten. Daarom moet deze plant bestreden worden.	Domeinmanager Fysiek	€ 25.520	50%	Redelijk	Goede monitoring van mogelijke terugkeer en aanwezigheid Japanse Duizendknoop na verwijderen.	€ 12.760
43	Fase 7: Geluidsmaatregelen A58 t.b.v. ontwikkeling Barbara Benzpark	2. Financieel	De woningen in fase 7 liggen in een geluidszone. Vooralsnog wordt er in de grondexploitatie gerekend met geluidswerende maatregelen die in de bebouwing kunnen worden opgelost. Mocht dit ontoereikbaar zijn dan dient er een geluidscherm te worden gerealiseerd (kosten € 3,44 mio)	Domeinmanager Fysiek	€ 3.511.916	40%	Goed	Geluidswerende maatregelen zover mogelijk binnen bebouwing en verkaveling oplossen.	€ 1.404.766
44	Fase 7: PFAS in de grond	8. Milieu	Sinds juli 2019 moet alle grond die wordt afgevoerd worden gekeurd op PFAS. In fase 7 zijn nog geen civieltechnische werkzaamheden verricht en mogelijk moet er grond worden afgevoerd. Hiervoor wordt rekening gehouden met een stelpost van € 257.500.	Domeinmanager Fysiek	€ 262.856	25%	Redelijk	Onderzoeken of grond intern gebruikt kan worden (gesloten grondbalans).	€ 65.714
45	Fase 7: Hogere plankosten door vertraging door Stikstofproblematiek	2. Financieel	Voor de woningen in fase 7 moeten er nog berekeningen gemaakt worden i.k.v. Stikstofdepositie. Dit kan pas als het programma nader is uitgewerkt. Als uit berekeningen blijkt dat er teveel wordt uitgestoten door de bouw dan loopt project vertraging op.	Domeinmanager Fysiek	€ 78.857	25%	Redelijk	N.v.t.	€ 19.714

Nr.	Risico-onderwerp (gebeurtenis/situatie)	Risico-categorie	Beschrijf het mogelijk effect	Risico-eigenaar (maak een keuze met het pijltje)	Financiële consequentie als risico zich voordoet (bedrag in €)	Kans dat risico zich voordoet (inschatting %)	Mate van inschatting= Goed, Redelijk, Slecht, Niet	Zijn er beheers-maatregelen, zo ja: welke?	Reëel financieel gevolg (is kans maal financieel gevolg)
46	Fase 7: Nieuwe verkaveling	2. Financieel	De verkaveling in fase 7 staat nog niet vast. Voor de uiteindelijke invulling zijn nog studies gaande. Een variant met ruimte voor patiowoningen is doorgerekend.	Domeinmanager Fysiek	€ 62.418	75%	Redelijk	Besluit van college en raad.	-€ 46.814
47	Fase 7: Afzetrisico (vertraging) kavels fase 7	2. Financieel	Het programma omvat speciale type patiowoningen. Er lijkt markt voor deze woningen, maar moet wel bewezen worden. Als afzet tegenvalt is er sprake van vertraging. Drie jaar vertraging leidt tot € 108.150 hogere plankosten.	Domeinmanager Fysiek	€ 110.400	50%	Redelijk	In vroeg stadium nader marktonderzoek doen en lijsten van geïnteresseerden aanleggen.	€ 55.200
48	Fase 7: Lagere opbrengst wegvallen vrije kavels in woonprogramma	2. Financieel	Het woonprogramma in fase 7 is nog niet vastgesteld. Een van de risico's is lagere opbrengsten vanwege het vervangen van 5 vrijstaande kavels door betaalbare rij- en hoekwoningen. Dit zou kunnen leiden tot € 1,03 mln. lagere grondopbrengsten.	Domeinmanager Fysiek	€ 1.030.000	50%	Redelijk	Besluit van college en raad.	€ 515.000
49	Fase 7: Kostenstijging hoger dan geraamd	2. Financieel	In 2022 zijn de kosten voor het bouw- en woonrijp maken buiten proportioneel hard gestegen. De voornaamste reden hiervan is de oorlog tussen Rusland en Oekraïne. Veiligheidshalve is er een risico opgenomen om een onvoorziene hoge kostenstijging op te vangen. Hiervoor is rekening gehouden met een risico van € 212.000. Dit is een verhoging van de (bouw)kosten met ca 8% meer dan in de grex is opgenomen. Dit is het verschil tussen de gehanteerde kostenindex en de stijging in 2022.	Domeinmanager Fysiek	€ 212.000	25%	Redelijk	N.v.t.	€ 53.000
Totaal					€ 9.750.966	42%			€ 4.098.141